

ආර්ථික විද්‍යාව

12 වන ශ්‍රේණිය

ගුරු මාර්ගෝපදේශ කමිටුව

(2009 වර්ෂයේ සිට ක්‍රියාත්මක වේ)

ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව

විද්‍යා හා තාක්ෂණ පීඨය

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

ආර්ථික විද්‍යාව

12 වන ශ්‍රේණිය - ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය

© ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

ප්‍රථම මුද්‍රණය 2009

ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව

විද්‍යා හා තාක්ෂණ පීඨය

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

මුද්‍රණය:

මුද්‍රණාලය

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

මහරගම.

පෙරවදන

වර්ෂ 2007 දී 6 සහ 10 ශ්‍රේණිවලට හඳුන්වා දෙන ලද නිපුණතා පාදක ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් 7, 8 හා 11 යන ශ්‍රේණිවල විෂයමාලාව සම්බන්ධයෙන් ද යොදා ගන්නා ලද අතර 2009 වසරේ දී එය අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විෂයමාලාව දක්වා ද ව්‍යාප්ත කිරීමට ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ විෂයමාලා සම්පාදකවරුන් සමත් වී තිබේ. එම නිසා 12 හා 13 ශ්‍රේණිවල විවිධ විෂයයන්ට අදාළ විෂය නිර්දේශ හා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයන් හි සිසුන් තුළ ප්‍රගුණ කළ යුතු නිපුණතා හා නිපුණතා මට්ටම් පිළිබඳ ව සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කොට තිබේ. මෙම තොරතුරු තම විෂයයන්ට අදාළ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් අවස්ථා සම්පාදනයේ දී ගුරුවරුන්ට මහත් සේ ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විෂයයන් සඳහා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ සකස් කිරීමේ දී විෂයමාලා සම්පාදකවරුන් විසින් කණිෂ්ඨ ද්විතීයික විෂයමාලාව හා ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික (10, 11 ශ්‍රේණි) විෂයමාලාව සකසන විට අනුගමනය කරන ලද ප්‍රවේශයට වඩා වෙනස් වූ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කර තිබේ. 6, 7, 8, 9, 10 හා 11 යන ශ්‍රේණිවල විෂය කරුණු ඉගැන්වීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශ ගුරුවරුන් අභිමත ආකෘතියකට යොමු කරන ලද මුත් අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විෂය නිර්දේශ හා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ සම්පාදනයේ දී ගුරුවරුන්ට තම අභිමතය පරිදි ක්‍රියාකිරීමටත් වඩාත් ප්‍රශස්ත නිදහසක් භුක්ති විඳීමටත් ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසා ඇත. මෙම තලයේ දී ගුරුවරුන්ගෙන් අපේක්ෂා කරනුයේ ඒ ඒ විෂය ඒකකයට හෝ පාඩමට නියමිත නිපුණතා සහ නිපුණතා මට්ටම් වර්ධනය කිරීම පිණිස යෝජිත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රමවලින් තමන් අභිමත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රමයක් යොදා ගැනීම ය. තමන් යොදා ගන්නා ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශය ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම ලෙස යොදා ගනිමින් අපේක්ෂිත නිපුණතා හා නිපුණතා මට්ටම් ළඟා කර ගැනීම ගුරුවරුන් විසින් නොපිරිහෙලා ඉටු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම නිදහස ගුරුවරුන්ට ලබාදීමට තීරණය කරන ලද්දේ අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විභාගයේ ඇති වැදගත්කම සහ එම විභාගය කෙරෙහි අධ්‍යාපන පද්ධතියේ සියල්ලන්ම දක්වන සංවේදී බව සැලකිල්ලට ගෙන බව සටහන් කරනු කැමැත්තෙනි.

මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ගුරුවරුන් හට මා හැඟි අත්පොතක් වේවායි ප්‍රාර්ථනය කරමි. අපේ දූ දරුවන්ගේ නැණැස පාදන්නට මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ ඇති තොරතුරු හා ක්‍රමවේද මෙන් ම උපදෙස් ද ගුරුවරුන් හට නිසි මග පෙන්වීමක් ලබා දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

මහාචාර්ය ලාල් පෙරේරා

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

සංඥාපනය

දන්නා දේ පවත්වා ගෙන යාමට හා පුර්වයෙන් තීරණය කරන ලද දේ ඉගෙනීමට කාලයක් තිස්සේ කටයුතු කිරීම නිසා, පවතින දේ නැවත ගොඩ නැගීමට පවා අද අපට හැකියාව ඇත්තේ සුළු වශයෙනි. පාසල් මට්ටමේ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ මහා පරිමාණ වෙනසක් ඇති කරමින් දොරටු වඩින මෙම ද්විතියික අධ්‍යාපනය පිළිබඳ නව සහග්‍රකයේ පළමු වන විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය, එකී නොහැකියාව ජය ගැනීම සඳහා කටයුතු කරන අතර දන්නා දේ සංස්කරණයටත්, පුර්වයෙන් තීරණය නොකළ දේ ගවේෂණයටත්, හෙට පැවතිය හැකි දේ ගොඩනැගීමටත් හැකියාව ඇති රටට වැඩිදායී පුරවැසි පිරිසක් බිහි කිරීම අරමුණු කොට හඳුන්වා දී තිබේ.

ඔබ 6-11 ශ්‍රේණිවල මෙම විෂයය ම හෝ වෙනත් විෂයයක් හෝ උගන්වන ගුරු භවතකු නම් අ.පො.ස. (උ.පෙ.) සඳහාත් සැලකිය යුතු මට්ටමකින් අපේක්ෂා කරන නව ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රම පිළිවෙත්වලට අනුගත වීම වඩාත් පහසු වනු ඇත. ඒ ඒ නිපුණතා ඔස්සේ නිපුණතා මට්ටම් හඳුනා ගනිමින් ඒවා සාක්ෂාත්කරණයට සුදුසු ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර ගැනීම මේ ප්‍රතිසංස්කරණය යටතේ වැදගත් වෙයි. ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය තුළ ගුරුවරයා මේ තාක් ඉස්මතු කළ ක්‍රමපිළිවෙත් වර්තමානයට නොගැළපෙන බවත්, සිසුන් තනි තනි ව ඉගෙන ගන්නවාට වඩා අත්දැකීම් බෙදාහදා ගනිමින් සහයෝගයෙන් ඉගෙනීම අර්ථවත් බවත් නව භූමිකාවකට පිවිසෙන ගුරු භවතන් තේරුම් ගත යුතු වෙයි. ඒ අනුව ගුරුවරයා පසුපසින් සිටිමින්, ශිෂ්‍යයා ඉදිරියට ගෙන එන ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රම හැකි තාක් තෝරා ගනිමින් ඉගැන්වීම නව මහකට ගෙන ඒමට කටයුතු කිරීම මෙහි දී අපේක්ෂා කෙරේ.

ද්විතියික අධ්‍යාපන විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය යටතේ ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් 6-11 ශ්‍රේණිවල ගණිතය, විද්‍යාව, සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය, තාක්ෂණය හා වාණිජවිද්‍යාව යන විෂයයන්ට අදාළ ව සම්පාදනය කරන ලද ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ පරිශීලනය කළ හොත් ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය, නිපුණතා පාදක හා ක්‍රියාකාරකම් පෙරටු කර ගත් ඉගෙනුම හා ඉගැන්වීම් පිළිබඳ පැහැදිලි අදහසක් ඔබට ලැබෙනු ඇත. මේ ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ මගින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් උත්සාහ ගන්නේ ඉගෙනුම, ඉගැන්වීම හා ඇගයීම එක ම වේදිකාවක් මතට ගෙන ඒමටයි. එසේ ම 5E ආකෘතිය පදනම් කර ගනිමින් ද සහයෝගී ඉගෙනුම (Co-operative Learning) ක්‍රමපිළිවෙත් යොදා ගනිමින් ද මෙතෙක් සොයා ගෙන ඇති දේ නැවත ගොඩනගමින් ඉන් ඔබ්බට ගොස් නව නිපැයුම් බිහි කරමින් උදාවන හෙට දිනයට කල් ඇති ව සුදානම් වීමටත් මේ ක්‍රියාකාරකම් ශිෂ්‍යයාට ඉඩ සලසා දෙනු ඇත.

නිර්මාණශීලී ගුරු පරපුරක් බිහි කිරීමේ අරමුණින් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සන්නතියෙන් තෝරා ගත් ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් පමණක් අ.පො.ස. (උ.පෙ.) ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයන්ට ඇතුළත් කර තිබේ. එහෙත් සපයා ඇති ආදර්ශ ක්‍රියාකාරකම් පරිශීලනයෙන් ද අ.පො.ස. (සා.පෙ.) ප්‍රතිසංස්කරණය පදනම් කර ගත් මූලධර්ම පිළිබඳ අවබෝධය වැඩිදියුණු කරගනිමින් ද විෂයයට හා පන්තියට ගැළපෙන පරිදි ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර ගැනීමේ විශාල නිදහසක් ඔබට ඇත. මේ ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට ඇතුළත් ආදර්ශ ක්‍රියාකාරකම් සිව් ආකාර වූ තොරතුරු සමූහයක් ඔබට සපයයි. සෑම ක්‍රියාකාරකමක් ආරම්භයේ ම ඔබ දකින්නේ එම ක්‍රියාකාරකම ඔස්සේ ශිෂ්‍යයා ගෙන යාමට බලපොරොත්තු වන අවසාන ඉලක්කයයි. නිපුණතාව යනුවෙන් නම් කර ඇති මෙය පුළුල් ය. දීර්ඝ කාලීන ය. ඊළඟට සඳහන් නිපුණතා මට්ටම මෙම නිපුණතාව වෙත ළඟා වීම සඳහා සිසුන් විසින් සාක්ෂාත් කර ගත යුතු විවිධ හැකියාවලින් එක් හැකියාවක් පමණක් ඉස්මතු කරයි. මේ අනුව බලන කල ඒ ඒ නිපුණතා මට්ටම අදාළ නිපුණතාවට වඩා සුවිශේෂී ය. කෙටි කාලීන ය. ඊළඟට ඇත්තේ අදාළ ක්‍රියාකාරකම අවසානයේ ගුරු භවතා නිරීක්ෂණය කිරීමට බලාපොරොත්තු වන වර්ෂා කිහිපයකි. ගුරු සිසු දෙපාර්ශ්වයට ම

බරක් නොවන සේ මේ වර්ෂා ගණන පහකට සීමා කිරීමට උත්සාහ දරා තිබේ. ඉගෙනුම් ඵල වශයෙන් හඳුන්වා ඇති මේ වර්ෂා නිපුණතා මට්ටමට වඩා සුවිශේෂ වන අතර විෂය කරුණු පදනම් කර ගත් හැකියා තුනකින් ද ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියෙන් මතු කර ගන්නා පොදු හැකියා දෙකකින් ද සමන්විත වෙයි. විෂය හැකියා තුන දුෂ්කරතා අනුපිළිවෙළින් පෙළ ගස්වා ඇති අතර අඩු තරමින් පළමු දෙකවත් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පත්තියේ සෑම සිසුවකු ම ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකමේ හදවත ලෙස සැලකෙන ගවේෂණය වෙත යොමුකර ගැනීමට ගුරු භවතා කටයුතු කළ යුතු ආකාරය ක්‍රියාකාරකමේ මිළඟ කොටසින් ඉදිරිපත් කර තිබේ. නියුක්තකරණය (Engagement) නම් වන එකී පියවරෙන් සෑම ක්‍රියාකාරකමක් ම ආරම්භ වුව ද ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම ආරම්භ වන්නේ 5E ආකෘතියේ දෙවන “E ” අකුරට අදාළ ගවේෂණයෙන් බව ඔබ අමතක නොකළ යුතු ය.

ගවේෂණයට (Exploration) මග පෙන්වන උපදෙස් ආදර්ශ ක්‍රියාකාරකම්වල ඊළඟ කොටසයි. ගැටලුවේ විවිධ පැතිවලින් නම කණ්ඩායමට ලැබෙන පැත්ත පමණක් ගවේෂණයෙන් ඉගෙනුමට යොමු වන සිසුන්, ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රම රාශියක් ඔස්සේ අදාළ අන්ත වෙත ගෙන යාම සඳහා ගුරුවරයා මේ උපදෙස් පෙළ ගස්වයි. ප්‍රශ්න ඔස්සේ සිදු කරනු ලබන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයන (Inquiry-based Learning) හෝ ක්‍රියාවෙන් ඉගෙනුමට මග පාදන අත්දැකීම් පාදක ඉගෙනුම (Experiential Learning) හෝ තෝරා ගැනීමට මෙහි දී ගුරු භවතාට නිදහස තිබේ. ඉහත කිහිපම ආකාරයෙන් හෝ සිසුන් ලබන දැනුම පාදක කර ගනිමින් විෂයයට සුවිශේෂී වූ හෝ විෂයමාලාවේ විෂය කිහිපයක් හරහා දිවෙන හෝ ගැටලු විසඳීම සඳහා ඔවුන් යොමු කර ගැනීම අ.පො.ස. (උ.පෙ.) විෂය ගුරු භවතුන්ගේ වගකීම වෙයි.

මෙවන් ගැටලු පාදක ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රම ජීවිත යථාර්ථ පදනම් කර ගෙන සැලසුම් කිරීම අර්ථවත් ය. මතභේදයට තුඩු දී ඇති තත්ත්ව, උපකල්පිත තත්ත්ව, සමාන්තර අදහස් මෙන් ම ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර මේ සඳහා යොදා ගැනීමට ඔබට නිදහස තිබේ. කියැවීම, තොරතුරු එක්රැස් කිරීම හා කළමනාකරණය, ප්‍රත්‍යාවේෂණය, නිරීක්ෂණය, සාකච්ඡා කිරීම, කල්පිත ගොඩනැගීම හා පරීක්ෂා කිරීම, පුරෝකථන පරීක්ෂා කිරීම, ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු සකස් කිරීම, සමරූපණය, ගැටලු විසඳීම හා සෞන්දර්යාත්මක කාර්ය ආදිය ගවේෂණය සඳහා යොදා ගත හැකි ක්‍රමලේඛ කිහිපයකි. යාන්ත්‍රික ඉගෙනුමක් සේ සැලකෙන කටපාඩම් කිරීම වුව ද නොවැදගත් යැයි අමතක කර දැමීමට මෙහි දී ඉඩ තබා නැත.

සිසුහු කුඩා කණ්ඩායම් වශයෙන් ගවේෂණයේ යෙදෙති. ගුරු භවතා සතු දැනුම බැහැරින් ලබනු වෙනුවට ගුරු සහාය ලබා ගනිමින් දැනුම හා අවබෝධය ගොඩනගති. කණ්ඩායමේ සෙසු අය සමඟ අදහස් හුවමාරු කර ගනිමින් සොයා ගත් දැනුම වැඩිදියුණු කරති. මේ සියල්ල ප්‍රශස්ත මට්ටමින් සිදුවන්නේ සිසුන්ට අවශ්‍ය කියවීම් ද්‍රව්‍ය හා සෙදවුම් සපයා දීමට ගුරු භවතා ඉදිරිපත් වුවහොත් ය. එසේ ම ළමුන් ඉගෙනීමෙහි යෙදෙන මුළු කාලය පුරා ම කණ්ඩායම් අතර ගැවසෙමින් ඉගෙනුම සඳහා ළමුන්ට සහාය වුවහොත් ය. මෙබඳු ඉගෙනුම් ප්‍රවේශයක දී අනාවරණය මූලික වුව ද, එය නිදහස් අනාවරණයක් නොවන බවත් මහපෙන්වන අනාවරණයක් (guided discovery) බවත් ඔබ තේරුම් ගත යුතු වෙයි. ගුරු භවතාගෙන් මෙන් ම සම වයස් කණ්ඩායමෙන් ද පෝෂණය වෙමින් මෙසේ ඉගෙන ගන්නා සිසුන්ට ජීවිතය සඳහා වැදගත් අත්දැකීම් රැසක් ම ලැබෙන බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නැත.

ගවේෂණයෙන් පසු ව එළඹෙන්නේ විවරණ (Explanation) අවස්ථාවයි . මෙහි දී කුඩා කණ්ඩායම් සුදානම් වන්නේ ස්වකීය අනාවරණ සාමූහිකවත්, නිර්මාණශීලීවත් සමස්ත කණ්ඩායමට ඉදිරිපත් කිරීමටයි. ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ වගකීම කණ්ඩායමේ සියලුදෙනා අතර සම සේ බෙදී තිබීමත් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා නව්‍ය ක්‍රම තෝරා ගැනීමට සිසුන්ට ඇති නිදහසත් මෙහි විශේෂත්වයයි. ඉන් අනතුරුව එළඹෙන විස්තාරණ (Elaboration) පියවරේ දී අපැහැදිලි

දේ පැහැදිලි කිරීමට, සාවද්‍ය දේ නිවැරදි කිරීමට, ගිලිහුණු දේ සම්පූර්ණ කිරීමට සිසුන්ට ඉඩ ලැබේ. එසේ ම දැනටමත් දන්නා දෙයින් බැහැරට යමින් අලුත් ම අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමට වුව ද සිසුන්ට අවකාශ ඇත. සෑම ක්‍රියාකාරකමක් ම අවසන් වන්නේ ගුරුවරයා ඉදිරිපත් කරන කෙටි දේශනයකිනි. සම්ප්‍රේෂණ භූමිකාව වෙත යාමට මෙය ගුරු භවතාට ඉඩ සලසා දෙන අතර අවධානයට ලක් ව තිබෙන නිපුණතා මට්ටම යටතේ විෂය නිර්දේශය මගින් හඳුන්වා දී තිබෙන සියලු ම වැදගත් කරුණු ආවරණය වන පරිදි මේ දේශනය පැවැත්වීමට ගුරු භවතා වග බලා ගත යුතු වෙයි. සෑම ගුරු භවතකු ම අනිවාර්යයෙන් කළ යුතු මේ විස්තාරණයට මග පෙන්වීම සඳහා ඒ ඒ ක්‍රියාකාරකම් සැලැස්මේ අවසාන කොටස සැලසුම් කර තිබේ.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ අද දායාමාන වන ගැටලු ජය ගැනීම සඳහා ගනුදෙනුවකින් ආරම්භ වී දීර්ඝ ගවේෂණයක්, සිසු විවරණ හා විස්තාරණ පෙළක් හා සමාජනික ගුරු සම්ප්‍රේෂණයකින් සැදුම් ලත් පරිණාමන ගුරු භූමිකාවකින් සමන්විත නව අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් මෙසේ පද්ධතියට හඳුන්වා දීමට ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය කටයුතු කර ඇත. ගුරු භවතා ප්‍රමුඛ ව කරන ඉගැන්වීමක් වෙනුවට ගුරු මග පෙන්වීම් යටතේ සිසුන් නිරත වන ඉගෙනුමක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකි ය. සිසුහු කියැවීම් ද්‍රව්‍ය පරිශීලනය කරමින් ද ගුණාත්මක යෙදවුම් භාවිත කරමින් ද ගවේෂණයේ යෙදෙති. දිනපතා පාසල් පැමිණෙමින් ප්‍රීතියෙන් උගනිති. ජීවිතයට හා වැඩ ලෝකයට අවශ්‍ය නිපුණතා රැසක් ම පාසල් අධ්‍යාපනය හරහා සාක්ෂාත් කර ගනිති. විත්තන හැකියා, සමාජ හැකියා හා පුද්ගල හැකියා වඩවා ගනිමින් ජාතිය ගොඩ නැගීම සඳහා සුදානම් වෙති. මේ සියල්ලේ සාර්ථකත්වය සඳහා ආදර්ශ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු ලියමින් මතකයේ රඳවා ගත් දැනුම විමසා බලන විභාග ක්‍රමයක් වෙනුවට ජීවිත යථාර්ථයන්ට මුහුණ දීමට ශිෂ්‍යයා සතු සුදානම් සොයා බලන විභාග ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව කැපී පෙනේ.

මෙම ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වන්නේ ක්‍රියාකාරකම පුරා ම දිවෙන දෙයාකාර වූ ද අර්ථාන්විත වූ ද ඇගයීම් (Evaluation) ක්‍රියාවලියයි. නියුක්තකරණය ද ගුරු අභිමතය පරිදි පෙර දැනුම සම්බන්ධ ඇගයීමක් සඳහා යොදා ගත හැකි ය. එසේ ම ගවේෂණයන්, විවරණයන්, විස්තාරණයන් තුළින් ඇගයීම ශක්තිමත් කර ගැනීම ප්‍රචිණ ගුරු භවතකුගේ වගකීම වෙයි. ලිඛිත පරීක්ෂණ අවම කරමින් පාසල් පාදක ඇගයීම් වැඩපිළිවෙළේ යථාර්ථවාදී ස්වභාවය රැකගැනීම සඳහාත්, වාර පරීක්ෂණ සඳහා අනිවාර්ය ප්‍රශ්න ඇතුළත් කරමින් පාසල් පාදක ඇගයීම් වැඩපිළිවෙළ වෙත පාසල් පිරිස් නැඹුරු කර ගැනීම සඳහාත්, ඉගෙනුමේ නියම ඵල සාක්ෂාත් කර ගත් බව කියැවෙන සුන්‍ය ඇගයීම් (Authentic Evaluations) වැඩපිළිවෙළක් රටට හඳුන්වා දීම සඳහාත් කටයුතු රාශියක් දැනටමත් ජාතික මට්ටමෙන් ආරම්භ වී තිබේ. කළමනාකරණ පාර්ශ්වයේ මනා උපදේශන නායකත්වය හා තත්ත්ව සහතික කිරීමේ වගකීම යටතේ මේ නව වැඩපිළිවෙළ සාර්ථක කර ගනිමින් අලුත් ශ්‍රී ලංකාවක් සඳහා දොරටු විවෘත කිරීම රටේ යහපත පතන සියලුදෙනාගේ ම සමෝධානික වගකීම වෙයි.

දේශමාන්‍ය ආචාර්ය අයි එල් ගිනිගේ
සහකාර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (විෂයමාලා සංවර්ධන)
විද්‍යා හා තාක්ෂණ පීඨය
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

මෙහෙයවීම : මහාචාර්ය ලාල් පෙරේරා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්,
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය.

උපදේශකත්වය : ආචාර්ය අයි.එල්. ගිනිගේ මිය, සහකාර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්,
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය.

සැලසුම් හා විෂය සම්බන්ධීකරණය : ඩී. එල්. සී. රුවන් අජිත් කුමාර,
සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය.

විෂයමාලා කමිටුව :

1. ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය ඩැනී අතපත්තු මයා	- අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලය
2. ආචාර්ය අකුල රණසිංහ මයා	- අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය
3. ආචාර්ය එම්. ගනේෂ්වර්ති මයා	- ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය
4. ඊ. දයාරත්න මයා	- ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය, වාණිජ විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය
5. ආචාර්ය එස්.ඩබ්. හිරන්ත මයා	- අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී, වාණිජ විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය
6. ආචාර්ය අනෝමා අබේරත්න මිය	- අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය
7. ආචාර්ය ඩී.ඒ.සී. ද සිල්වා මයා	- ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය
8. ඒ.බී. විජේසූරිය මයා	- ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව,
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
9. ඒ. සිවනේසරාජා මයා	- ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව,
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
10. පී.එච්. කුසුමාවතී මිය	- ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
11. එස්. කේ. ප්‍රබාහරන් මයා	- ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
12. ඩී.එල්.සී. රුවන් අජිත් කුමාර මයා	- සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව,
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
13. එස්. ආර්. රත්නජීව මයා	- සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී,
ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව
ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

සංස්කාරක මණ්ඩලය :

- 1. ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය ඩැනී අතපත්තු මයා - අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලය
- 2. ආචාර්ය එම්. ගනේෂ්මුර්ති මයා - ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය
- 3. ඊ. දයාරත්න මයා - ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය, වාණිජ විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය
- 4. ඒ.බී. විජේසූරිය මයා - ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති නිලධාරී, ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
- 5. ඩී.එල්.සී. රුවන් අජිත් කුමාර මයා - සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී, ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
- 6. එස්. ආර්. රත්නජීව මයා - සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී, ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

ලේඛක මණ්ඩලය :

- 01. ඒ.එච්.එම්.ආර්.බී. අභයරත්න මයා - විශ්‍රාමික අධ්‍යක්ෂ, ව්‍යාපාර අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
- 02. එස්.එන්.එච්.එම්. විජේරත්න බංඩා මයා - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (අධ්‍යයන), මානව සම්පත් කළමනාකරණ ආයතනය
- 03. එල්.ජී. ප්‍රේමතිලක මයා - ගුරු උපදේශක, කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය, කොත්මලේ
- 04. එල්. අජන්තා විතාරණ මිය - නියෝජ්‍ය විදුහල්පති, ගෝතමී බාලිකා විද්‍යාලය, කොළඹ
- 05. ඒ.ජී.එච්. අමරා විජේවර්ධන මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, බෙල්ලන් කඩවල මහා විද්‍යාලය, තඹුත්තේගම
- 06. ඩබ්. ලයනල් මයා - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ධර්මපාල මහා විද්‍යාලය, කොට්ටාව
- 07. ඒ.එම්.එස්. මදනියා මිය - නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ, දකුණු පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව
- 08. එම්.ඩී. පද්මිණී මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, සාන්ත තෝමස් උසස් බාලිකා විදුහල, මාතර
- 09. කේ.පී. වන්දලතා මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ආනන්ද විද්‍යාලය, කොට්ටාව
- 10. තමරා ටී. කාරියවසම් මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, සංඝමිත්තා බාලිකා විද්‍යාලය, ගාල්ල
- 11. කේ.එම්.ඩී.ආර්. ද සිල්වා මයා - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, අගමැති බාලිකා විද්‍යාලය, පානදුර
- 12. කේ.එම්. පියසේන මයා - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, මහානාම ම.ම.වී., මොණරාගල
- 13. ඩී.එල්.ඒ. නන්දසේන මයා - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, සවුත්ලන්ඩ් බාලිකා ම. වී., ගාල්ල
- 14. සුධර්මා සැමුවෙල් මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, සීවලී මහා විද්‍යාලය, රත්නපුරය.
- 15. ඊ.කේ.ඩබ්.ජී.ඒ. මල්කාන්ති මිය - ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ජයපොල ජාතික පාසල, පූඩ්ඵමය

16. කේ.ටී. සමරසිංහ මයා	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, වලිසිංහ හරිස්චන්ද්‍ර විද්‍යාලය, අනුරාධපුරය
17. ආසිනා නුසාදික් මිය	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ශුද්ධ වූ පවුලේ කන්‍යාරාමය, බම්බලපිටිය
18. එම්.අයි.එල්. ආසිසාල් මයා	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ආසිසා මහා විද්‍යාලය, අක්කරේපත්තුව
19. සී.ඩී. හිරිපිටිය මිය	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, කොස්ගම ම.වී., කොස්ගම
20. යූ.එම්.සී.එම්. කරුණාරත්න මිය	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ශ්‍රී/ බුද්ධ ජයන්ති ම.ම.වී., බලංගොඩ
21. ඩබ්.ඒ. ජයලතා මිය	- ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය (විශ්‍රාමික), සාන්ත ජෝන් විද්‍යාලය, නුගේගොඩ

පරිගණක වදන් කැඳවුම :

එච්.එම්. යෙහාන් රවිත්‍ර රත්නායක මයා

විවිධ සහාය :

යමුනා පී. හේවාචිතාරණ මිය
පුෂ්පා අමරසිංහ මිය

පටුන

	පිටු
ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය පරිශීලනය කිරීමට උපදෙස්	01
ඉගෙනුම් ඵල හා ආදර්ශ ක්‍රියාකාරකම්	03 - 156
පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය	157
හැඳින්වීම	158- 160
ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්	161- 172
මූලාශ්‍ර	173

ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය පරිශීලනය කිරීම සඳහා උපදෙස්

වර්ෂ 2009 සිට අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ සඳහා ක්‍රියාත්මකවීමට නියමිත ආර්ථික විද්‍යාව විෂය නිර්දේශය නිපුණතා පාදක ව සම්පාදනය කර ඇත. එම විෂය නිර්දේශයේ අඩංගු 01 සිට 06 දක්වා වන නිපුණතා ආවරණය වන පරිදි මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය පිළියෙළ වී ඇත. මෙම විෂය නිර්දේශය මගින් ආර්ථික විද්‍යාවට අදාළ විෂය කරුණු පිළිබඳ දැනුම පමණක් නොව ආර්ථික විද්‍යානුකූල ව සිතීමටත් ඒ අනුව හැසිරීමටත් අදාළ ආකල්ප, කුසලතා හා පුරුදු ලබාදීම ද අපේක්ෂා කෙරේ.

එම අරමුණු පෙරදැරි කරගෙන සිසුන්ගේ නිපුණතා සංවර්ධනය වන ආකාරයට ගුරුවරයා ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සැලසුම් කර ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ සඳහා මග පෙන්වීමක් වශයෙන් මෙහි ආදර්ශ ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් ඇතුළත් කර ඇත. මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය සකස් කර ඇත්තේ පන්ති කාමරය තුළ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සිදු කළ යුතු අනුක්‍රමය අනුව ය. විෂය නිර්දේශයේ ඇති සෑම නිපුණතා මට්ටමක් සඳහා ම ඉගෙනුම් ඵල ඉදිරිපත් කර ඇත. එම ඉගෙනුම් ඵලවලට හා අදාළ නිපුණතා මට්ටමට සියලු ම සිසුන් ළඟා වන ආකාරයේ ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියක් ඔබ විසින් අනුගමනය කරනු ඇතැ යි අපේක්ෂිත ය. ඒ සඳහා ඔබ කරන මගපෙන්වීමක් ලෙස තෝරාගත් නිපුණතා මට්ටම් කිහිපයක් සඳහා **පිවිසුම හා ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස්** ඉදිරිපත් කර ඇත. එම උපදෙස් ඵලෙස ම අනුගමනය කිරීම අනිවාර්ය නොවන අතර සුදුසු යැයි හැඟෙන ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය වූ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමට පූර්ණ නිදහස ඇත.

එසේ ම මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයෙන් ක්‍රියාකාරකම අවසානයේ දී “විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක්” ඉදිරිපත් කර ඇත. එය ඔබ පන්ති කාමරයේ දී ක්‍රියාකාරකම් තුළින් අනාවරණය කර ගත යුතු හා සිසුන්ට සටහනක් ලෙස ලබා දිය යුතු විෂය කරුණුවලට මගපෙන්වීමක් ලෙස සලකන්න.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා පිවිසුම හෝ ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ඉදිරිපත් කර නොමැති නිපුණතා මට්ටම් ද මෙහි ඇතුළත් වේ. එම නිපුණතා මට්ටම් සඳහා සුදුසු

ප්‍රවේශයක් හා යෝග්‍ය ඉගෙනුම සඳහා වූ උපදෙස් පත්‍රිකාවක් සකස් කර සිසුන් ක්‍රියාකාරී ව ඉගෙනුමෙහි යොදවන ආකාරයේ ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියක් පන්ති කාමරය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කෙරේ.

විෂය නිර්දේශයේ ඒ ඒ නිපුණතාවලට වෙන් කොට ඇති කාලච්ඡේද සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩි කාලච්ඡේද සංඛ්‍යාවක් වර්ෂයකට තිබෙන අතර එම අමතර කාලය සිසු නිපුණතා වර්ධනය කිරීමට සුදුසු වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රතිපෝෂණ වැඩසටහන් තක්සේරුව හා ඇගයීම් ක්‍රම පිළිවෙත් සඳහා යොදා ගත හැකි ය.

ආර්ථික විද්‍යාව මිනිසාට ඉතා සමීප හා ප්‍රායෝගික විෂයක් වන බැවින් ඔබගේ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඒ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමෙන් මෙම විෂයය සිසුන් අතර වඩාත් ජනප්‍රිය කළ හැකි වේ.

නිපුණතාව 1 : ආර්ථික පද්ධතියක මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය විසඳා ගන්නා ආකාරය විශ්ලේෂණය කරයි.

නිපුණතා මට්ටම 1.1 : ආර්ථික විද්‍යාව සමාජයීය විද්‍යාවක් බව තහවුරු කරයි.

තාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ විවිධ නිර්වචන සංසන්දනාත්මකව විමසමින් ආර්ථික විද්‍යාවට නිර්වචනයක් ගොඩ නගයි.
- ආර්ථික විද්‍යාව, විද්‍යාවක් බව තහවුරු කිරීමට කරුණු දක්වයි.
- සමාජයීය විද්‍යා, ස්වභාවික විද්‍යාවන්ගෙන් වෙනස්වන ආකාරය දක්වමින් ආර්ථික විද්‍යාව සමාජයීය විද්‍යාවක් බව තහවුරු කරයි.
- ආර්ථික විද්‍යාත්මකව සිතමින් විවිධ ගැටළුවලට විසඳුම් සොයා ගන්නා ආකාරය නිදසුන් මගින් විග්‍රහ කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ විවිධ නිර්වචන ඉදිරිපත් කර ඇති බව.
- ඇතැම් නිර්වචන මගින් ආර්ථික විද්‍යාවේ විෂය ක්ෂේත්‍රය විග්‍රහ කෙරෙන අතර ඇතැම් නිර්වචන මගින් ආර්ථික විද්‍යාවේ ක්‍රමවේද විග්‍රහ කෙරෙන බව.
- මිනිසා සමාජය තුළ ආර්ථික වශයෙන් හැසිරෙන ආකාරය හා එහි දී භාවිත කරන ක්‍රමවේද පිළිබඳ හැදෑරීම ආර්ථික විද්‍යාව බව.
- ආර්ථික විද්‍යාව යටතේ, සමාජය තුළ මිනිසාගේ ආර්ථික හැසිරීම අධ්‍යයනය කරන නිසා එය සමාජයීය විද්‍යාවක් බව.
- ආර්ථික න්‍යාය හා මූලධර්ම විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද මත ගොඩනැගී ඇති බැවින් ආර්ථික විද්‍යාව විද්‍යාවක් ලෙස ගැනෙන බව.
- පහත සඳහන් සාධක මත ආර්ථික විද්‍යාව අනෙකුත් ස්වභාවික විද්‍යාවන්ගෙන් වෙනස්වන බව.
 - ආර්ථික න්‍යාය මගින් මිනිසුන්ගේ ආර්ථික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම
 - ආර්ථික න්‍යාය පර්යේෂණාගාරයක් තුළ සනාථ කළ නොහැකි වීම
 - ආර්ථික න්‍යාය කාලය, ප්‍රදේශය හා ජනවර්ගය යන සාධක මත වෙනස් වීම
- ආන්තික ප්‍රතිලාභය හා ආන්තික පිරිවැය සසඳා තාර්කික ව තීරණ ගැනීම ආර්ථික විද්‍යාත්මකව සිතීම බව
- පහත සඳහන් පාර්ශ්වයන්හට තාර්කික තීරණ ගැනීමට ආර්ථික විද්‍යාව වැදගත් වන බව

<ul style="list-style-type: none"> • නිෂ්පාදකයින්ට • පාරිභෝගිකයින්ට • රාජ්‍ය පරිපාලකයින්ට 	<ul style="list-style-type: none"> • සේවා නියුක්තිකයින්ට • සේවා යෝජකයින්ට • ඡන්ද දායකයින්ට
--	---

හිසුණා මට්ටම 1.2 : තිරණ ගැනීම සඳහා ආර්ථික විද්‍යාවේ න්‍යායාත්මක හා ව්‍යවහාරික පදනම යොදා ගනියි.

කාලවිච්ඡේද කාලය : 05

ඉගෙනුම් වල :

- සුක්ෂම හා සාර්ව ආර්ථික විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍ර නිදසුන් සහිත ව පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථික විද්‍යාවේ යථානුරූපී සහ අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශ අතර වෙනස නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථික සංසිද්ධි විශ්ලේෂණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස ආකෘති උපකල්පන හා න්‍යායයන් භාවිත කරන බව තහවුරු කරයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පුවත්පතකින් උපුටා ගත් පහත සඳහන් ප්‍රකාශය පන්තියට ඉදිරිපත් කරන්න.

“ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ තේ වගාකරුවකු වන සිරිපාල මේ වර්ෂයේ තමන්ගේ තේ නිෂ්පාදනය 25% කින් පමණ පහළ ගිය බව පවසයි. නමුත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවේ සඳහන් වන්නේ පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව මෙම වර්ෂයේ තේ නිෂ්පාදනය 05% කින් ඉහළ ගිය බවයි”.
- එම ප්‍රකාශය පිළිබඳ සිසුන්ගේ අදහස් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - සිරිපාල යනු තේ නිෂ්පාදකයන්ගෙන් එක් පුද්ගලයකු පමණක් බව
 - ඒ අනුව සිරිපාල ආර්ථිකයේ එක් කුඩා ඒකකයක් පමණක් බව
 - මහ බැංකු වාර්තාවෙන් රටේ සමස්ත තේ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ප්‍රකාශ කරන බව
 - මෙලෙස ආර්ථික විද්‍යාවේ දී කුඩා විචල්‍ය ගැන මෙන් ම සමස්ත විචල්‍ය පිළිබඳ ව ද හඳාරන බව
 - මේ අනුව ආර්ථිකයක තනි ඒකකයක් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම සුක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාව ලෙස හැඳින්වෙන බව
 - එසේම ආර්ථිකයක් සමස්තයක් ලෙස ගෙන අධ්‍යයනය කිරීම (ආර්ථික සමාහාරයක් ලෙස අධ්‍යයනය කිරීම) සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව ලෙස හැඳින්වෙන බව
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

වී නිෂ්පාදනය

පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ සහල් මිල සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගියේ ය. මෙයට හේතුව වූයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩිවීමයි. මේ නිසා රජය ගොවියාට නිෂ්පාදන සහනාධාරයක් ලෙස පොහොර හා බීජ ලබා දීමට තීරණය කරන ලදී. එමගින් වී නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම රජයේ අපේක්ෂාව විය.

රටේ සියලුම කුඹුරු අස්වැද්දේ ය යන උපකල්පනය මත වී නිෂ්පාදනයට පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 100 ක් සහ බීජ මෙට්‍රික් ටොන් 1,000 ක් යෙදවුවහොත් වී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය යටතේ වී නිමැවුම මෙට්‍රික් ටොන් 10,000 ක් ලැබේ යැයි රජය බලාපොරොත්තු විය. නමුත්, පසුගිය වර්ෂයේ ඇති වූ ගංවතුර සහ සුළිසුළං තත්ත්වයන්, රටේ සමහර කුඹුරු අස්වැද්දුවේ නැති නිසාත් රටේ මුළු නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 2,000 කින් අඩු විය. ඒ අනුව, වී නිෂ්පාදනයේ සත්‍ය තත්ත්වය වූයේ මෙට්‍රික් ටොන් 8,000 කි.

මෙලෙස වී නිෂ්පාදනය අඩු වූ නිසා වෙළෙඳපොළේ සහල් මිල ඉහළ ගිය අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් ඉල්ලුම යම් ප්‍රමාණයකින් අඩු විය.

කිරි නිෂ්පාදනය

පසුගිය කාලයේ ලෝක වෙළෙඳපොළේ කිරිපිටි මිල ඉහළ යාම නිසා ආනයනික කිරිපිටි මිල ඉහළ ගියේ ය. ඒ නිසා ආනයනය කරන කිරිපිටි ප්‍රමාණය සීමාකර, දේශීය කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම රජයේ අපේක්ෂාව විය. එම අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා දේශීය කිරි ගොවීන්ට කිරි එළඳෙනුත් නොමිලේ ලබාදීම සහ අවශ්‍ය උපකරණ සැපයීමට රජය තීරණය කරන ලදී.

රටේ 50,000 ක් පමණ වන දේශීය කිරි නිෂ්පාදකයින් මේ සඳහා යොමු වේ යැයි යන උපකල්පනය මත කිරි ගවයන් 50,000 ක් සහ උපකරණ කිරි නිෂ්පාදනයේ යෙදවුම් ලෙස කිරි ගොවීන්ට ලබා දුන් විට කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 500000 වේ යැයි රජයේ බලාපොරොත්තුව විය.

නමුත්, මෙම වර්ෂයේ දී අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩිපුර කිරි ගොවීන් 5000 ක් පමණ කිරි නිෂ්පාදනයට යොමු වූ බැවින් මුළු කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 550000 විය. මෙලෙස දේශීය කිරි සැපයුම වැඩිවීම නිසා දේශීය කිරිපිටි මිල පහළ ගියේ ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දේශීය කිරි පිටි සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩි විය.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් නිෂ්පාදන දෙක අතුරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබී ඇති නිෂ්පාදනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - වී නිෂ්පාදනය
 - කිරි නිෂ්පාදනය
- ඔබට සපයා ඇති සිද්ධිය හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- අදාළ සිද්ධියේ යෙදවුම් හා නිමැවුම් සම්බන්ධතාව සටහනකින් පෙන්වන්න.
- එම සිද්ධියේ දී පදනම් කරගෙන ඇති උපකල්පන මොනවාද?
- ඔබේ මාතෘකාවට අදාළ භාණ්ඩයේ මිල සහ ඉල්ලුම අතර පවතින සම්බන්ධතාවයේ ස්වභාවය සඳහන් කරන්න.
- අදාළ සිද්ධියේ සිදුවිය යුතු යැයි අපේක්ෂා කළ තත්ත්ව මොනවාද?
- සත්‍ය වශයෙන් වෙළෙඳපොළ තුළ සිදුවූ දේ පැහැදිලි කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණශීලී ව සමස්ත පංතියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සැබෑ ලෝකය තුළ පවතින්නේ කුමක් ද? සිදුවන්නේ කුමක් ද? යන්න යථාර්ථවාදී ලෙස විග්‍රහ කිරීම යථානුරූපී ප්‍රකාශනයක් ලෙස සැලකෙන බව
- විවිධ ආර්ථික න්‍යාය තුළින් විග්‍රහ කර ඇත්තේ යථානුරූපී ප්‍රකාශන බව
- සමාජය තුළ පැවතිය යුත්තේ කුමක් ද? සිදුවිය යුත්තේ කුමක් ද? යන්න පුද්ගල බද්ධ ව ප්‍රකාශ කිරීම අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශ බව
- විවිධ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මගින් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ අභිමතානුරූපී ප්‍රකාශ බව
- සැබෑ ලෝකය තුළ සිදුවන සංකීර්ණ සිද්ධියක් සරල කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස ආකෘති යොදා ගන්නා බව

නිදසුන්: යෙදවුම් හා නිමැවුම් අතර සම්බන්ධතාව සටහනකින් දැක්වීම

- ආකෘති සකස් කිරීමේ දී සංකීර්ණ සිද්ධි, සරල හා නිශ්චිත ව ඉදිරිපත් කිරීමට යොදා ගනු ලබන කොන්දේසි උපකල්පන බව

නිදසුන්: වී නිෂ්පාදනය ඉහළ යාමට පොහොර සහ බීජ පමණක් බලපාන බව උපකල්පනය කිරීම

- සැබෑ ලෝකය තුළ පවතින සංසිද්ධියක් පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් වන විද්‍යාත්මක විග්‍රහයක් න්‍යායයක් ලෙස හැඳින්වෙන බව

- නිදසුන් :**
- මිල ඉහළ යන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩුවීම
 - මිල පහළ යන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩිවීම

හිඳුණතා මට්ටම 1.3 : ආර්ථික විග්‍රහ සඳහා ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ භාවිත කරයි.

හාලුවියේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- ස්වයංක්‍ෂ්‍ය හා පරායක්‍ෂ්‍ය විචල්‍ය නිර්වචනය කරමින් ඒ සඳහා නිදසුන් ඉදිරිපත් කරයි.
- ස්වයංක්‍ෂ්‍ය හා පරායක්‍ෂ්‍ය විචල්‍ය අතර සම්බන්ධතා පදනම් කරගෙන ලේඛන පිළියෙල කරයි.
- ස්වයංක්‍ෂ්‍ය හා පරායක්‍ෂ්‍ය විචල්‍ය අතර සම්බන්ධතාව සමීකරණ හා ප්‍රස්තාර ඇසුරෙන් ඉදිරිපත් කරයි.
- සමීකරණ ඇසුරෙන් සරල රේඛාවක් ද, සරල රේඛාවක් ඇසුරෙන් සමීකරණයක් ද ගොඩ නගයි.
- සරල රේඛාවක බැවුම ගණනය කරමින් අර්ථකතන සපයයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සඳහන් ප්‍රකාශ ඇතුළත් වන සේ සකස් කර ගන්නා ලද සැණපත් එකින් එක පංතියට ඉදිරිපත් කරන්න.
 - මෙවර අයවැයෙන් පොහොර සහනාධාර ලබා දෙයි.
 - පාන් මිල ඉහළ යයි.
- ඒවායේ ඇතුළත් ප්‍රකාශන පිළිබඳ සිසු අදහස් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - පොහොර සහනාධාරය නිසා සහල් නිෂ්පාදනය ඉහළ යන බව.
 - පාන් මිල ඉහළ යාම තුළින් පාන් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය පහළ යන බව.
 - ඒ අනුව පොහොර සහනාධාරය ස්වයංක්‍ෂ්‍ය විචල්‍යයක් වන අතර, එම නිසා වෙනස්වන සහල් නිෂ්පාදනය පරායක්‍ෂ්‍ය විචල්‍යය වන බව
 - පාන් මිල ස්වයංක්‍ෂ්‍ය විචල්‍යයක් වන අතර එම නිසා වෙනස්වන පාන් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය පරායක්‍ෂ්‍ය විචල්‍යය වන බව
 - පොහොර සහනාධාරය හා සහල් නිෂ්පාදනය අතර ධන සම්බන්ධතාවක් පවතින අතර පාන් මිල හා පාන් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ඍණ සම්බන්ධතාවක් පවතින බව.
 - මෙම සම්බන්ධතා ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ මගින් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

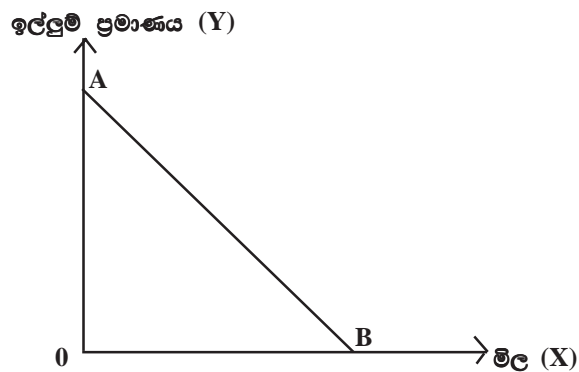
ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් සිද්ධි අතරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන සිද්ධිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
- වී මිල හා වී නිෂ්පාදනය
මිල ශූන්‍ය වන විට වී නිෂ්පාදනය ඒකක 100 කි. මිල වැඩිවන සෑම රුපියල් පහකටම වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ඒකක 100 බැගින් වැඩි වේ. මිල රු. 20 ක් වූ විට වී නිෂ්පාදනය ඒකක 500 ක් වනු ඇත.
- සහල් මිල හා සහල් පරිභෝජනය
මිල රු. 12 ක් වූ විට සහල් පරිභෝජන ප්‍රමාණය ශූන්‍ය (0) වේ. එතැන් සිට මිල අඩුවන සෑම රුපියල් දෙකකටම සහල් පරිභෝජනය ඒකක 10 බැගින් වැඩි වේ. මිල රු. 0 වූ විට සහල් පරිභෝජන ප්‍රමාණය ඒකක 60 ක් වේ.
 - ඔබට අදාළ සිද්ධියේ තොරතුරු වගුගත කරන්න.
- එහි ස්වයංක්‍රීය විචල්‍යය හා පරායක්‍රීය විචල්‍යය හඳුනා ගන්න.
- ස්වයංක්‍රීය විචල්‍ය තිරස් අක්ෂයෙන් ද පරායක්‍රීය විචල්‍යය සිරස් අක්ෂයෙන් ද දැක්වෙන ලෙස අදාළ දත්ත ප්‍රස්තාර ගත කරන්න.
- අදාළ විචල්‍ය දෙක අතර ඇති සම්බන්ධතාව හඳුනා ගන්න.
- මිල රු. 1 කින් වෙනස් වීම නිසා ඔබට ලැබුණු අනෙක් විචල්‍යය කොපමණ ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වන්නේ ද යන්න ගණනය කරන්න.
- මිල ශූන්‍ය වන විට නිෂ්පාදන/ පරිභෝජන මට්ටම සඳහන් කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලී ව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

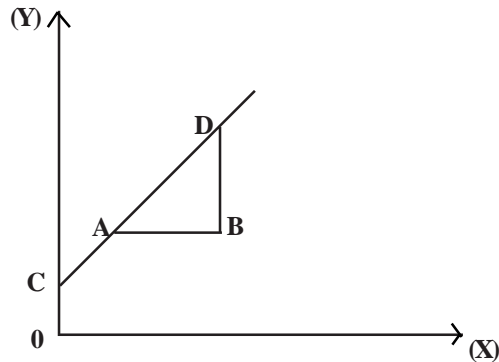
- වෙනස්වන්නා වූ ඕනෑම සංසිද්ධියක් විචල්‍යයක් ලෙස හැඳින්වෙන බව
 - වෙනස්වන ආර්ථික සංසිද්ධියක් ආර්ථික විචල්‍යයක් ලෙස හැඳින්වෙන බව
- නිදසුන් :** මිල මට්ටම, පොළී අනුපාතය, සේවා නියුක්තිය
- ආර්ථික විද්‍යාවේ දී ආර්ථික විචල්‍ය අතර සම්බන්ධතා විමසා බලන බව
 - විචල්‍යයන් අතර විවිධ සම්බන්ධතා පවතින බව
 - කිසියම් විචල්‍යයක වෙනස්කම් ඇති කිරීමට මූලික වන අනෙක් විචල්‍යය ස්වයංක්‍රීය විචල්‍යය ලෙස හඳුන්වන බව
- නිදසුන් :** වී මිල, සහල් මිල

- ස්වායත්ත විචල්‍යයේ වෙනස හේතු කොට ගෙන වෙනස්වීමට භාජනය වන අනෙක් විචල්‍යය පරායත්ත විචල්‍යය ලෙස හඳුන්වන බව
- **නිදසුන් :** වී නිෂ්පාදනය, සහල් පරිභෝජනය
- ස්වායත්ත විචල්‍යයක ස්වාධීන හැසිරීමක් පරායත්ත විචල්‍යයන්ගේ වෙනස්වීමට හේතු වන බව
- ස්වායත්ත විචල්‍ය හැසිරෙන ආකාරය අනුව නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජන ප්‍රමාණය වෙනස්වීම ලේඛනයකින් පෙන්විය හැකි බව
- භාණ්ඩයක මිල හා නිෂ්පාදනය අතර ඇත්තේ අනුලෝම සම්බන්ධතාවක් බව
- භාණ්ඩයක මිල හා පරිභෝජනය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතින බව
- ස්වායත්ත විචල්‍ය (X) ලෙස ද පරායත්ත විචල්‍ය (Y) ලෙස ද සැලකූ විට (X)වලට අනුව (Y) වෙනස් වීම සරල රේඛාවකින් පහත පරිදි ප්‍රස්තාරිකව පෙන්විය හැකි බව

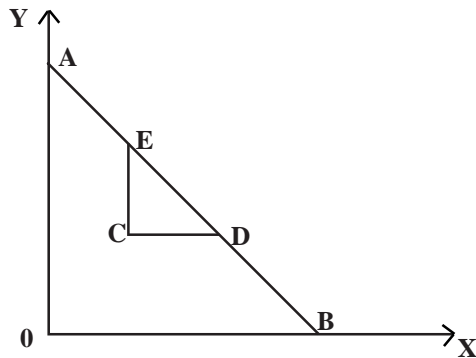

- එම විචල්‍යවල බලපෑම රූප සටහනක සලකුණු කිරීමෙන් AB සරල රේඛාව නිර්මාණය කළ හැකි බව
- සරල රේඛාවට අදාළ වූ ස්වායත්ත හා පරායත්ත විචල්‍ය අතර සම්බන්ධතාව $Y = MX + C$ සමීකරණයෙන් පෙන්විය හැකි බව
- $Y = MX + C$ සමීකරණයෙහි,
- $Y =$ පරායත්ත විචල්‍ය
- $X =$ ස්වායත්ත විචල්‍ය
- $M =$ අනුක්‍රමණය / බැවුම
- $C =$ අන්තඃඛණ්ඩය

- ස්වායත්ත විචල්‍යය හා පරායත්ත විචල්‍යය අතර අනුලෝම සම්බන්ධයක් පවතින විට ප්‍රස්තාර රේඛාව ධන බෑවුමකින් යුක්ත වන අතර එය පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව

- ස්වායත්ත විචල්‍යය හා පරායත්ත විචල්‍යය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් පැවතී විට ප්‍රස්තාර රේඛාව සහ සෘණ බෑවුමකින් යුක්තවන අතර එය පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව

- ස්වායත්ත විචල්‍යයේ වෙනස හා පරායත්ත විචල්‍යයේ වෙනස අතර අනුපාතය, ප්‍රස්තාර රේඛාවේ බෑවුම හෙවත් අනුක්‍රමණය වන අතර එය පහත දැක්වෙන පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$\text{අනුක්‍රමණය/ බෑවුම (b)} = \frac{\text{සිරස් අක්ෂයේ හටගන්නා වෙනස්වීම}}{\text{තිරස් අක්ෂයේ හටගන්නා වෙනස්වීම}}$
--

- ආර්ථික විද්‍යාවේ දී සරල රේඛාවක සමීකරණය ලෙස $y = a+bx$ යොදා ගන්නා බව. මෙම සමීකරණයෙහි,
 y = පරායත්ත විචල්‍ය
 a = අන්තඃකේතය
 b = අනුක්‍රමණය / බෑවුම
 x = ස්වායත්ත විචල්‍ය
- සරල රේඛාවක බෑවුම ස්ථාවර වන බව
- ස්වායත්ත විචල්‍ය ශුන්‍ය (0) වන විට පරායත්ත විචල්‍යයට හිමිවන අගය අන්තඃකේතය (a) ලෙස හැඳින්වෙන බව
- සරල රේඛාවක පරායත්ත හා ස්වායත්ත විචල්‍ය දී ඇති විට ඊට අදාළ සමීකරණය ගොඩනැගිය හැකි බව
- සරල සමීකරණයක් දී ඇති විට ඊට අදාළ ප්‍රස්තාරය ගොඩ නැගිය හැකි බව.

නිපුණතා මට්ටම 1.4 : භාණ්ඩ හා සේවා පරිභෝජනයෙන් අවශ්‍යතා හා වුවමනා කාප්තිමත් වන බව පෙන්වා දෙයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා අතර වෙනස නිදසුන් සහිත ව පැහැදිලි කරයි.
- මිනිස් අවශ්‍යතා නම් කරමින්, ඒවා සපුරා ගත හැකි විවිධ ක්‍රම ලැයිස්තු ගත කරයි.
- භාණ්ඩ හා සේවා, ආර්ථික භාණ්ඩ හා ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ ලෙස වර්ග කරයි.
- ආර්ථික භාණ්ඩ හා ආර්ථික නොවන භාණ්ඩවල වෙනස නිදසුන් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ ආර්ථික භාණ්ඩ බවට පත්වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- මිනිසුන් ජීවත්වීම සඳහා සපුරා ගත යුතු දේවල සිසුන්ගෙන් විමසා ප්‍රතිචාර පුවරුවේ සඳහන් කරන්න.
- සිසුන්ගේ ප්‍රතිචාර සැලකිල්ලට ගෙන ඒවා අවශ්‍යතා හා වුවමනා ලෙස වර්ග කොට ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- අවශ්‍යතා සහ වුවමනා අතර වෙනස්කම් නිදසුන් දක්වමින් පැහැදිලි කරන්න.
- සිසුන් කණ්ඩායම් කර ඉගෙනුම් සඳහා යෝජනා උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් කඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් වන්නේ මිනිස් අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගන්නා භාණ්ඩ කාණ්ඩ දෙකකි. ඒවායින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබී ඇති භාණ්ඩ කාණ්ඩය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - හිරු එළිය, වාතය, වැසි ජලය, සුළඟ
 - පොත්පත්, වොකලට්, බනිස්, සපත්තු
- ඔබට ලැබී ඇති භාණ්ඩවල ප්‍රයෝජන ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- ඔබ මෙම එක් එක් භාණ්ඩය ලබා ගන්නේ කෙසේ ද?

- එම භාණ්ඩ ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන්නේ ඔබගේ කුමන අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ද?
- එම අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට යොදා ගත හැකි වෙනත් භාණ්ඩ හෝ සේවා ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.
- අනෙක් කණ්ඩායමට ලැබී ඇති භාණ්ඩ කාණ්ඩය, ඔබ කණ්ඩායමට ලැබී ඇති භාණ්ඩ කාණ්ඩයෙන් වෙනස් වන ආකාරය පෙන්වා දෙන්න.
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- අවශ්‍යතා සහ වුවමනා අතර වෙනස්කම් නිදසුන් දක්වමින් පැහැදිලි කරන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - ආහාර, ඇඳුම්, නිවාස, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍යය මිනිසාගේ මූලික අවශ්‍යතා වන බව
 - එම මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට යොදා ගනු ලබන විවිධ ස්වරූප වුවමනා වශයෙන් හඳුන්වන බව
 - අවශ්‍යතා සීමිත වන අතර වුවමනා අසීමිත වන බව
 - අවශ්‍යතා පොදුවන අතර වුවමනා පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ වන බව
 - අවශ්‍යතා ජීව විද්‍යාත්මක වන අතර වුවමනා සමාජ, සංස්කෘතික සාධක සමග බැඳී පවතින බව
 - පහත සඳහන් පරිදි මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගන්නා භාණ්ඩ වර්ග දෙකක් ඇති බව
 - ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ
 - ආර්ථික භාණ්ඩ
 - ආර්ථික නොවන භාණ්ඩවල පහත සඳහන් ලක්ෂණ ඇති බව
 - සම්පත් පිරිවැයක් හා ආවස්ථික පිරිවැයක් නොමැති වීම
 - ශුන්‍ය මිලක් යටතේ ස්වභාවධර්මයෙන් අසීමිත ව ලැබීම
 - ආර්ථික භාණ්ඩවල පහත සඳහන් ලක්ෂණ ඇති බව
 - සම්පත් පිරිවැයක් හා අවස්ථික පිරිවැයක් තිබීම
 - මිනිසා මැදිහත් වී සාධක සංයෝග කර නිපදවීම
 - ආර්ථික නොවන භාණ්ඩයක් වුව ද සාධක පිරිවැයක් දරා ලබා ගතහොත් එය ආර්ථික භාණ්ඩයක් බවට පත්වන බව

හිඳුණහා මට්ටම 1.5 : භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයට භාවිත කරන සම්පත් වර්ග කරයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සම්පත් ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ හැකි හා ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ නොහැකි ලෙස වර්ග කරමින් නිදසුන් දක්වයි.
- භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයට යොදා ගන්නා නිෂ්පාදන සාධක වර්ග කර ඒවා යේ ඇති ලක්ෂණ වෙන වෙනම දක්වයි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පාන් බේකරියක් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සඳහා යොදා ගන්නා පහත සඳහන් දෑ පිළිබඳ සිසුන්ගෙන් විමසන්න.
 - ස්වභාවික සම්පත්
 - මානව සම්පත්
 - මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද සම්පත්
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - පාන් නිෂ්පාදනය සඳහා ස්වභාවික සම්පත් ලෙස දර හා ජලය අවශ්‍ය බව
 - පාන් නිෂ්පාදනය සඳහා මානව සම්පත් ලෙස පිටි අනන්තාගේ ශ්‍රමය සහ පාන් පුලුස්සන්නාගේ ශ්‍රමය ද යොදා ගන්නා බව
 - පාන් නිෂ්පාදනය සඳහා මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන පෝරණුව පාන් තැටි ආදී නිෂ්පාදන උපකරණ යොදා ගන්නා බව
 - මේ සියලු සම්පත් සංයෝග කර පාන් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ ඵලදායී තීරණ බේකරි හිමියා විසින් ගන්නා බව
 - මේ අනුව භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ස්වභාවික සම්පත්, මානව සම්පත්, මිනිසා විසින් නිර්මාණය කළ සම්පත් සහ එම සම්පත් මනා ලෙස සංයෝග කිරීමක් අවශ්‍ය වන බව
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් නිෂ්පාදන අවස්ථා අතරින් ඔබගේ කණ්ඩායමට ලැබෙන නිෂ්පාදන අවස්ථාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - ගඩොල් නිෂ්පාදනය
 - පන් පැදුරු නිෂ්පාදනය
 - කොළ කැඳ නිෂ්පාදනය
- ඔබට අදාළ නිෂ්පාදන අවස්ථාව සඳහා යොදා ගන්නා ස්වභාවික සම්පත්, මානව සම්පත් හා මිනිසා විසින් නිර්මාණය කළ සම්පත් වශයෙන් ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- අදාළ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී තීරණ ගැනීම හා අවදානම් දැරීම සඳහා සම්බන්ධ වන පාර්ශව පෙන්වා දෙන්න.
- නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගන්නා ස්වභාවික සම්පත්, මානව සම්පත් සහ මිනිසා විසින් නිර්මාණය කළ සම්පත්වල ලක්ෂණ වෙන වෙනම දක්වන්න.
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී තීරණ ගැනීම හා අවදානම් දැරීමෙහි ඇති වැදගත්කම පෙන්වා දෙන්න.
- ඉහත සඳහන් කළ සම්පත් සුදුසු පරිදි පහත දැක්වෙන වගුව තුළ ඇතුළත් කරන්න.

සම්පත්	ආර්ථික සම්පත්	ආර්ථික නොවන සම්පත්	ප්‍රතිස්ථාපනය කළ හැකි සම්පත්	ප්‍රතිස්ථාපනය කළ නොහැකි සම්පත්

- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලීව හා සාමූහිකව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට යොදවා ගත හැකි සියලුම යෙදවුම් සම්පත් ලෙස සැලකෙන බව
- ආවස්ථික පිරිවැයක් දරා භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනෙන හිඟකමක් සහිත සම්පත් ආර්ථික සම්පත් බව

- ස්වභාව ධර්මයෙන් නොමිලේ ලැබෙන හා අවස්ථික පිරිවැයක් නොදරණ භාණ්ඩ හා සේවා මෙන් ම නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගත හැකි හිඟකමක් රහිත සම්පත්, ආර්ථික නොවන සම්පත් වශයෙන් හඳුන්වන බව
- නිෂ්පාදන සම්පත් පහත පරිදි ප්‍රධාන කොටස් හතරකට බෙදිය හැකි බව
 - භූමිය
 - ශ්‍රමය
 - ප්‍රාග්ධනය
 - ව්‍යවසාය
- ස්වභාව ධර්මය විසින් දායාද කොට ඇති නිෂ්පාදනයට යොදා ගත හැකි ඵලදායීතාවයකින් යුක්ත සියලුම ස්වභාවික සම්පත් භූමිය ලෙස හැඳින්විය හැකි බව
- භූමිය නැමැති සාධකයේ ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත සඳහන් වන බව
 - ස්වභාවික සාධකයක් වීම
 - සැපයුම අනමාය වීම
 - සංවලභාවය පිළිබඳ සීමා පැවතීම
 - ඵලදායීතාව වර්ධනය කළ හැකි වීම
 - භූමියට ගෙවන ගාස්තුව බදු කුලිය වීම
- භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනෙන කායික හා මානසික වෙහෙස ශ්‍රමය ලෙස හඳුන්වන බව
- ශ්‍රමයේ ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත සඳහන් වන බව
 - සජීවී නිෂ්පාදන සාධකයක් වීම
 - සංවලනය කළ හැකි වීම
 - සමජාතීය නොවීම
 - ශ්‍රමයේ ඵලදායීතාව වර්ධනය කළ හැකි වීම
 - ශ්‍රමය පුද්ගලයාගෙන් වෙන් කරගත නොහැකි වීම
 - ශ්‍රමයට කරන ගෙවීම් වැටුප් වීම
- යම් කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා නියුක්ත වූ ශ්‍රම පැය ගණන ශ්‍රම සැපයුම වන බව
- ශ්‍රම සැපයුම පහත සඳහන් සාධක මත තීරණය වන බව
 - ශ්‍රම බලකාය
 - ශ්‍රමිකයෙකු වැඩ කරන සාමාන්‍ය කාලය (ශ්‍රම පැය ගණන)
 - වැටුප් මට්ටම

- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොදා ගනු ලබන, මිනිසා විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද ආධාරක ප්‍රාග්ධනය වශයෙන් හඳුන්වන බව
- ප්‍රාග්ධනයේ ලක්ෂණ කිහිපයක් පහත සඳහන් වන බව
 - මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද සාධකයක් වීම
 - ඵලදායීතාවයකින් යුක්ත වීම
 - නැවත නැවත නිෂ්පාදනයට යොදා ගැනීමට හැකි වීම
 - ක්ෂයවීමට භාජනය වීම
 - ප්‍රාග්ධනයට කරන ගෙවීම් පොලිය වශයෙන් හඳුන්වන බව
- ප්‍රාග්ධනයේ විවිධ ස්වරූප පවතින බව
 - ස්ථාවර/ මූර්ත ප්‍රාග්ධනය
 - සංසරණ ප්‍රාග්ධනය / කාරක ප්‍රාග්ධනය
 - ආර්ථික පොදු කාර්ය ප්‍රාග්ධනය
 - සමාජ පොදු කාර්ය ප්‍රාග්ධනය
 - ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය
 - සමාජ ප්‍රාග්ධනය
- ඉතුරුම්, ආයෝජනය හා ප්‍රාග්ධන සම්භාරය අතර සම්බන්ධයක් පවතින බව
- අවදානම් දරමින් ප්‍රතිපත්තිමය නිෂ්පාදන තීරණ ගැනීමත් නිෂ්පාදන කටයුතු සංවිධානය කිරීම හා මෙහෙයවීමේ ක්‍රියාවලිය ව්‍යවසාය ලෙස දැක්විය හැකි බව
- ව්‍යවසායකයකු ඉටු කරන කාර්ය භාරය පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව
 - ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම
 - නිෂ්පාදන කටයුතු සංවිධානය
 - නිෂ්පාදන කටයුතු මෙහෙයවීම
 - නව්‍යෝග්‍යතාවය
 - අවදානම් දැරීම
- ව්‍යවසායයේ පහත සඳහන් ලක්ෂණ පවතින බව
 - මානව සාධකයක් වීම
 - ආරම්භක ශක්තිය
 - අභියෝගවලට සාර්ථකව මුහුණදීමේ හැකියාව
 - නායකත්ව ගුණාංග
 - අනාගත දැක්ම
 - ආත්ම විශ්වාසය
 - පුහුණු කළ හැකි වීම

හිපුණතා මට්ටම 1.6 : විකල්ප ප්‍රයෝජන සහිත සීමිත සම්පත්වලින් අසීමිත වුවමනා සපුරා ගැනීමට තාර්කික ව තීරණ ගනියි.

තාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- හිඟකම යන සංකල්පය නිර්වචනය කරමින් එයට හේතු ඉදිරිපත් කරයි.
- සම්පත්වල පවතින විකල්ප ප්‍රයෝජන පෙළ ගස්වා තෝරා ගැනීමෙහි යෙදෙන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- ආවස්ථික පිරිවැය සංකල්පය නිදසුන් ඇසුරෙන් විශ්ලේෂණය කර පෙන්වයි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

සිසුන් දෙදෙනෙකු ලවා පහත සඳහන් සංවාදය පංතියට ඉදිරිපත් කරන්න.

පුතා: “අම්මේ මගේ සපත්තු දෙක හොඳටම කැඩීලා සපත්තු දෙකක් අරන් දෙන්නකෝ ”

අම්මා : “කෝ බලන්න. ආ මේක මහලා තව ටික දවසක් දාන්න පුළුවන්. ගෙදර වියදමටවත් මදි මගේ ලඟ තියෙන සල්ලි ටික, තාත්තට පඩි ලැබෙන්නත් තව සතියක් විතර තියෙනවා නේ”

පුතා : “බැග් එකක් පටි ගැලවීලා ඒකේ පොත් දාගෙන යන්නක් බෑ. මගේ ගණන් පොතක් ඉවරයි ”

අම්මා : “පොතක් නැතිවම බෑනේ පුතේ ඒ හින්දා අපි පොතක් ගමු. බැග්එක ලබන මාසෙවත් ගන්න බලමුකෝ ”

- සංවාදය තුළින් ඉදිරිපත් වූ කරුණු පිළිබඳ සිසුන්ගේ අදහස් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතුකරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - සම්පත් සීමිත බව වුවමනා අසීමිත බව
 - එබැවින් සෑම පුද්ගලයෙක් ම හිඟකම නැමැති ගැටළුවට මුහුණ දෙන බව

- සම්පත් හිඟකම යනු අසීමිත වුවමනාවන් සපුරා ගැනීමේ දී සමාජය සතු දේ සාපේක්ෂව ප්‍රමාණවත් නොවීම බව. එය සෑම සමාජයකට ම කේන්ද්‍රීය වූ ගැටළුවක් බව
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් සම්පත් අතුරින් ඔබට ලැබී ඇති සම්පත් පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන්න.
 - බැංකු තැන්පතු මුදලක්
 - අක්කරයක ඉඩම් කොටසක්
 - ප්‍රධාන නගරයට ආසන්න ගොඩනැගිල්ලක්
- ඔබට ලැබී ඇති සම්පතෙහි මූලික ලක්ෂණ හඳුනා ගන්න. එහි විකල්ප ප්‍රයෝජන ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- එම විකල්ප වැදගත්වන ආකාරය අනුව පෙළ ගස්වන්න.
- ඒ අතරින් ඔබ කණ්ඩායම තෝරා ගන්නා විකල්ප අවස්ථාව ඉදිරිපත් කරන්න.
- එය තෝරා ගැනීම නිසා ඔබට අහිමි වන ඊළඟ හොඳම විකල්ප අවස්ථාව පෙන්වා දෙන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සම්පත් සීමිත වන අතර සම්පත්වල විකල්ප ප්‍රයෝජන පවතින බව
- හිඟ සම්පත්වල විකල්ප ප්‍රයෝජන පවතින බැවින් තෝරා ගැනීමක් කළ යුතු බව
- තෝරා ගැනීමේ දී විකල්ප සමූහය අතුරින් එක් විකල්පයක් තෝරා ගැනීම නිසා කැප කිරීමට සිදුවන ඊළඟ හොඳම විකල්පයේ වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැය ලෙස හැඳින්වෙන බව
- ආවස්ථික පිරිවැය මූර්තමය සංකල්පයක් බව (නිදසුන් ඇසුරින් පැහැදිලි කරන්න.)

නිපුණතා මට්ටම 1.7 : නිෂ්පාදන හැකියා මායිම ඇසුරින් විවිධ ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්ව ඉදිරිපත් කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම අර්ථකථනය කරයි.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම නිර්මාණය කිරීමේ දී යොදා ගනු ලබන උපකල්පන නම් කර පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන හැකියාව තීරණය කෙරෙන සාධක පෙන්වා දෙයි.
- ස්ථාවර, වැඩිවන හා අඩුවන ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්ව යටතේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර නිර්මාණය කරයි.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම භාවිත කරමින් ආවස්ථික පිරිවැයෙහි හැසිරීම විග්‍රහ කරයි.
- ස්ථාවර, වැඩෙන හා අඩුවන ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්වයන්ට බලපාන සාධක ඉදිරිපත් කරයි.
- වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය වඩාත් තාත්වික තත්ත්වයක් බව තහවුරු කරයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිටිපිටි :

- ලියන කඩදාසියක් / A4 ඡායා පිටපත් කඩදාසියක් (දිග සෙ.මී. 30 පළල සෙ.මී. 21) පංතියට ඉදිරිපත් කරන්න.
- එම කඩදාසියෙන් පැත්තක දිග සෙ.මී. 1 ක් වූ සමචතුරස්‍ර කොපමණ ප්‍රමාණයක් කපාගත හැකිදැයි විමසන්න.
- දිග සෙ.මී. 2 ක් හා පළල සෙ.මී. 1 වන සේ කපාගත හැකි සෘජුකෝණාස්‍ර ගණන විමසන්න.
- සෘජුකෝණාස්‍ර 1 බැගින් වැඩිකර ගැනීමට යාමේ දී අභිමිචන සමචතුරස්‍ර ප්‍රමාණය විමසන්න.
- පහත කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - දෙන ලද කඩදාසියෙන් සෙ.මී. 1 ක් වූ සමචතුරස්‍ර 630 ක් හෝ දිග සෙ.මී. 2 ක් හා පළල සෙ.මී. 1 ක් වූ සෘජුකෝණාස්‍ර 315 ක් ද ලබාගත හැකි බව.
 - සෘජුකෝණාස්‍ර වැඩි කිරීමේ දී විකල්ප භාණ්ඩයෙන් කැප කිරීමට සිදුවන බව.
 - ඉහත ක්‍රියාකාරකම අනුව තිබෙන සම්පත් භාවිතයෙන් යම් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට යාමේ දී අනෙක් භාණ්ඩය නිපදවීම කැප කිරීමට සිදුවන බව.

- මේ අයුරු ආර්ථිකයක සම්පත් භාවිත කොට විකල්ප නිමැවුම් සංයෝග බිහිකළ හැකි බව.
- ආර්ථිකයක සම්පත් පූර්ණ වශයෙන් හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් භාවිත කොට භාණ්ඩ දෙකක් පමණක් නිෂ්පාදනය කිරීම දැක්වෙන සංයෝග ප්‍රස්තාරිකව දැක්වීම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් නිෂ්පාදන ආයතන අතුරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන නිෂ්පාදන ආයතනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.

අයේෂා ටෙක්ස් ආයතනය

අයේෂා ටෙක්ස් ආයතනය සතුව භූමිය, ග්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය ආදී නිශ්චිත සම්පත් ප්‍රමාණයක් ඇත. දෙන ලද නිශ්චිත අවස්ථාවක දී එම සම්පත් පවත්නා තාක්ෂණය යටතේ පූර්ණ හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවන් යොදා ගනිමින් කලිසම් හා කම්ස නිපදවීමට සැලසුම් කරයි. ඔහු සතු සම්පත් සියල්ලම කම්ස නිපදවීමට යෙදවුවහොත් උපරිම වශයෙන් කම්ස 50ක් නිපදවිය හැකි ය. කම්ස නිෂ්පාදනයට යෙද වූ සම්පත් කලිසම් නිපදවීමට මාරු කරන විට, කම්ස නිෂ්පාදනය ඒකක 10 බැගින් අඩු කරමින් කලිසම් නිෂ්පාදනය ඒකක පහ බැගින් වැඩි කළ හැකි ය. සියලුම සම්පත් කලිසම් නිෂ්පාදනයට යෙදුවහොත් උපරිම වශයෙන් කලිසම් 25ක් නිපදවිය හැක.

වජ්ර එන්ටර්ප්‍රයිසස් ආයතනය

වජ්ර තමා සතු, සිමිත සම්පත් නිශ්චිත ප්‍රමාණයක් යොදා ගනිමින් රෙදි හෝ සහල් නිපදවනු ලබයි. නිශ්චිත අවස්ථාවක දී පවත්නා තාක්ෂණය යටතේ සම්පත් පූර්ණ වශයෙන් හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් යුතු ව යොදා ගනිමින් රෙදි පමණක් නිෂ්පාදනය කළහොත් රෙදි ඒකක 45ක් නිපදවිය හැකි ය. සහල් ඒකකය බැගින් නිෂ්පාදනය වැඩි කරන විට පිළිවෙලින් රෙදි ඒකක 2, 3, 10, 14, 16 ආදී වශයෙන් කැප කිරීමට සිදුවේ. රෙදි නිෂ්පාදනය ශුන්‍ය වන විට උපරිම සහල් ඒකක 05ක් නිපදවිය හැකි ය.

මධුෂ කොන්ක්‍රීට් වර්ක්ස් ආයතනය

මධුෂ කොන්ක්‍රීට් වර්ක්ස් සමාගම මහා පරිමාණ කොන්ක්‍රීට් නිෂ්පාදන කටයුතුවල නිරත වී සිටින පෞද්ගලික සමාගමකි. ඔවුන් සතු සම්පත් පූර්ණ වශයෙන් හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් යොදා ගනිමින් සිමෙන්ති ගල් සහ සිමෙන්ති බීරළු නිපදවයි. පවතින තාක්ෂණය යටතේ සියලුම සම්පත් සිමෙන්ති ගල් නිපදවීමට යෙදවුවහොත් උපරිම වශයෙන් සිමෙන්ති ගල් නිපදවිය හැක්කේ පනහක් (50) පමණි. බීරළු නිෂ්පාදනය එකින් එක වැඩි කරන විට සිමෙන්ති ගල් නිෂ්පාදන ඒකක 25, 10, 8, 5 හා 2 වශයෙන් අඩු කරනු ලබයි. සිමෙන්ති ගල් නිෂ්පාදනය ශුන්‍ය වනවිට උපරිම ලෙස බීරළු පහක් (05) නිපදවිය හැකිය.

- ඔබට ලැබී ඇති නිෂ්පාදන ආයතනයේ තොරතුරු සැලකිල්ලෙන් යුතු ව හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- එම තොරතුරු ඇසුරෙන් භාණ්ඩ වර්ග දෙකෙහි නිමැවුම් සංයෝග දැක්වෙන වගුවක් සකස් කරන්න.
- එක් නිෂ්පාදනයෙන් ඒකකය බැගින් නිමැවුම වැඩි කිරීමේ දී අනෙක් නිෂ්පාදනයෙන් කැප කිරීමට සිදුවන ඒකක ප්‍රමාණය එම වගුවෙහිම දක්වන්න.
- එම සංඛ්‍යා වගුව ආශ්‍රයෙන් භාණ්ඩ දෙකෙහි විකල්ප නිෂ්පාදන සංයෝග දැක්වෙන ප්‍රස්තාරයක් නිර්මාණය කරන්න.
- එම ප්‍රස්තාරයේ හැඩය පිළිබඳ අදහස දක්වන්න.
- ඔබ නිර්මාණය කළ වගුව හා ප්‍රස්තාරය ඇසුරින්, භාණ්ඩ දෙක හා සම්බන්ධ ආවස්ථික පිරිවැයේ ස්වභාවය පැහැදිලි කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණශීලීව සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- කිසියම් අවස්ථාවක දෙන ලද සීමිත සම්පත්වල උපරිම නිෂ්පාදන හැකියාව පිළිබඳ සීමාවක් පවත්නා බව
- සම්පත්වල විකල්ප ප්‍රයෝජන පවත්නා බව
- පවත්නා සම්පත් සම්භාරය උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය කොට නිෂ්පාදනය කළ හැකි උපරිම නිමැවුම් සංයෝග සම්බන්ධ කොට අදින ලද රේඛාව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය ලෙස සලකන බව

- නිෂ්පාදන ධාරිතා ඉම, නිෂ්පාදන ශක්‍යතා පර්යන්තය හා විභව නිෂ්පාදන හැකියා සීමාව යන විකල්ප නම්වලින් ද නිෂ්පාදන හැකියා මායිම හඳුන්වන බව
- පහත සඳහන් උපකල්පන මත පිහිටා නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය නිර්මාණය කරන බව
 - භාණ්ඩ දෙකක් පමණක් නිපදවන බව
 - සම්පත් සම්භාරය ස්ථාවර බව
 - අදාළ කාලච්ඡේදය තුළ පවත්නා තාක්ෂණය නොවෙනස්ව පවතින බව
 - සම්පත් පූර්ණ හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය කරන බව
- පහත සඳහන් සාධක මත රචනා නිෂ්පාදන හැකියාව තීරණය වන බව
 - සම්පත් සම්භාරය
 - සම්පත්වල ඵලදායිතාව
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් මත ගමන් කරන විට එක් භාණ්ඩ වර්ගයකින් නිශ්චිත ප්‍රමාණය බැගින් වැඩි කිරීමේ දී අනෙක් භාණ්ඩයෙන් කැප කිරීමට සිදුවන ප්‍රමාණය අතර අනුපාතය එම නිෂ්පාදන හැකියා මායිමේ අනුක්‍රමණය හෙවත් බැවුම ලෙස හඳුන්වන බව
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිමේ අනුක්‍රමණය හෙවත් බැවුම මගින් දැක්වෙන්නේ ආන්තික ආවස්ථික පිරිවැය වන අතර එය ඍණ අගයක් ගන්නා බව
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයේ අනුක්‍රමණය හෙවත් ආන්තික ආවස්ථික පිරිවැය, හැසිරෙන ආකාරය අනුව පහත සඳහන් පරිදි නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර, හැඩ තුනකින් යුක්ත වන බව
 - සරල රේඛීය
 - මූලයට අවතල
 - මූලයට උත්තල
- සරල රේඛීය නිෂ්පාදන හැකියා මායිමෙන් දැක්වෙන්නේ ස්ථාවර ආවස්ථික පිරිවැයක් බව
- ස්ථාවර ආවස්ථික පිරිවැය ලෙස සලකනු ලබන්නේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක් මත ගමන් කිරීමේ දී එක් භාණ්ඩ වර්ගයකින් නිශ්චිත ප්‍රමාණය බැගින් වැඩි කිරීමට අනෙක් භාණ්ඩයෙන් කැප කරන ප්‍රමාණය නොවෙනස්ව පවතින තත්ත්වයක් බව

- ආවස්ථික පිරිවැය ස්ථාවර වන්නේ පහත සඳහන් හේතු මත බව
 - සම්පත් සමජාතීය වීම
 - එක් කර්මාන්තයකට කාර්යක්ෂම වන සම්පත් අනෙක් කර්මාන්තයට ද ඒ පරිදීම කාර්යක්ෂම වීම
- මූලයට අවතල නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක ආවස්ථික පිරිවැය වැඩිවන බව.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මත ගමන් කරන විට කිසියම් භාණ්ඩ වර්ගයකින් නිශ්චිත ප්‍රමාණය බැගින් වැඩි කිරීමට අනෙක් භාණ්ඩ වර්ගයෙන් කැප කරන ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් වැඩිවීම, වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය බව.
- ආවස්ථික පිරිවැය වැඩිවීමට පහත සඳහන් හේතු බලපාන බව.
 - සම්පත් අසමජාතීය වීම
 - එක් කර්මාන්තයකට කාර්යක්ෂම වන සම්පත් අනෙක් කර්මාන්තය වෙතට ඒ ආකාරයෙන්ම කාර්යක්ෂම නොවීම
- මූලයට උත්තල නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක ආවස්ථික පිරිවැය අඩුවන බව.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මත ගමන් කරන විට කිසියම් භාණ්ඩ වර්ගයකින් නිශ්චිත ප්‍රමාණය බැගින් වැඩි කිරීමට අනෙක් භාණ්ඩ වර්ගයෙන් කැප කරන ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩුවීම, අඩුවන ආවස්ථික පිරිවැය බව.
- ආවස්ථික පිරිවැය අඩුවීමට මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන පිරිමැසුම් (පරිමාණානුකූල ඵල) බලපාන බව.
- මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන පිරිමැසුම් ඇතිවීමට පහත සඳහන් සාධක බලපාන බව.
 - අලෙවිකරණ පිරිමැසුම්
 - කළමනාකරණ පිරිමැසුම්
 - තාක්ෂණ පිරිමැසුම්
- ආවස්ථික පිරිවැය උපකල්පන තුනෙන් වඩා තාත්වික ආවස්ථික පිරිවැය උපකල්පනය වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය බව.

නිපුණතා මට්ටම 1.8 : ආර්ථිකයක සම්පත් භාවිතය නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය ඇසුරින් ඉදිරිපත් කරයි.

භාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් ආකෘතිය යොදා ගනිමින් හිඟකම, සම්පත් පූර්ණ හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය, සම්පත් උභය උපයෝජනය හා අකාර්යක්ෂමතාවෙන් උපයෝජනය විග්‍රහ කරයි.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් දකුණට විතැන්වීමට හේතු සාධක, හැකියා මායිම් වක්‍ර ඇසුරෙන් විමසයි.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් වමට විතැන්වීමට හේතු සාධක, හැකියා මායිම් වක්‍ර ඇසුරෙන් විමසයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සම්පත් පූර්ණ කාර්යක්ෂමව උපයෝජනයේ දී නිමැවුම් සංයෝගය නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මත පිහිටන බව.
- සම්පත් අකාර්යක්ෂමව උපයෝජනයේ දී නිමැවුම් සංයෝගය හැකියා මායිමට වම්පස ස්ථානයක පිහිටන බව.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිමට දකුණු පස පිහිටි ලක්ෂයක් මගින් හිඟකම පෙන්නවන බව.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිමට වම්පස පිහිටි සංයෝගය මායිම දෙසට විතැන්වීම මගින් ආවස්ථික පිරිවැයකින් තොරව භාණ්ඩ දෙකේම නිමැවුම වර්ධනය වීම පෙන්නවන බව.
- නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මත පිහිටි නිමැවුම් සංයෝගයක් මායිමෙන් වම්පසට විතැන්වීම මගින් සම්පත් උපයෝජනය පහත වැටීම සහ කාර්යක්ෂමතාව අඩුවීමක් පෙන්නවන බව.
- නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩිවීම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම දකුණට විතැන්වීමට හේතුවන බව.
 - සම්පත් සම්භාරය වැඩිවීම
 - සම්පත් ඵලදායීතාව ඉහළ යාම
- නිෂ්පාදන ධාරිතාව අඩුවීම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වමට විතැන්වීමට හේතු වන බව.
- නිෂ්පාදන ධාරිතාව අඩුවීමට පහත සඳහන් සාධක බලපාන බව.
 - සම්පත් සම්භාරය අඩුවීම
 - සම්පත් ඵලදායීතාව අඩුවීම
- සම්පත් ඵලදායීතාව පහත කරුණු මත කීරණය වන බව.
 - තාක්ෂණය
 - මානව ප්‍රාග්ධනය
 - කළමනාකරණය
 - ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂීකරණය

නිපුණතා මට්ටම 1.9 : සාධක ඵලදායීතාව වර්ධනය කළ හැකි ආකාර තර්කානුකූල ව ප්‍රකාශ කරයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සාධක ඵලදායීතාවය අර්ථකතනය කරයි.
- සාධක ඵලදායීතා තීරක පැහැදිලි කරයි.
- සංඛ්‍යා දත්ත යොදාගෙන සාධක ඵලදායීතාව මිනුම් කරයි.
- සාධක ඵලදායීතාව වෙනස්වීමට හේතු විග්‍රහ කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- විවිධ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන් සඳහා විවිධ යෙදවුම් භාවිත කරන බව.
- යෙදවුම්වලට ලැබෙන නිමැවුම විවිධ විය හැකි බව.
- යෙදවුම්වලට ලැබෙන සාමාන්‍ය නිමැවුම සාධක ඵලදායීතාව බව.
- සාධක ඵලදායීතාව තීරණය කිරීම කෙරෙහි පහත සඳහන් සාධක බලපාන බව.
 - තාක්ෂණය
 - කළමනාකරණය
 - මානව ප්‍රාග්ධනය
 - ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂීකරණය
- සාධක ඵලදායීතාව පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{සාධක ඵලදායීතාව} = \frac{\text{නිමැවුම}}{\text{යෙදවුම}}$$

- විවිධ නිෂ්පාදන සාධකවලට අදාළ ව සාධක ඵලදායීතාව පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{ශ්‍රමයේ ඵලදායීතාව} = \frac{\text{මුළු නිමැවුම}}{\text{ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය}}$$

$$\text{ප්‍රාග්ධනයේ ඵලදායීතාව} = \frac{\text{මුළු නිමැවුම}}{\text{ප්‍රාග්ධන ඒකක ප්‍රමාණය}}$$

$$\text{භූමියේ ඵලදායීතාව} = \frac{\text{මුළු නිමැවුම}}{\text{භූමි ඒකක ප්‍රමාණය}}$$

හිපුණා මට්ටම 1.10 : සම්පත් හා නිමැවුම කාර්යක්ෂමව බෙදා හැරීම පිළිබඳ තීරණ ගනියි.

භාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න නම් කරමින් ඒවායේ අර්ථය විග්‍රහ කරයි.
- ආර්ථික සම්පත් වෙන් කිරීමේ දී, නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී, නිෂ්පාදිතය බෙදා හැරීමේ දී සලකා බලන සාධක පෙළ ගස්වයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත දැක්වෙන පැදිපෙළ සිසුවෙකු ලවා පන්තියට ගායනා කරවන්න.

“අප සතු භූමිය ටිකයි
එහි කළ හැකි වැඩ ගොඩයි
ගෙයි වත්තේ මල් වවන්න
රට හඳුන්න වැව් තනන්න
අපට ඉන්න ගෙය හඳුන්න
මේ තරමට වැඩ ගොඩයි
ඒ උනාට හැම දෙයක්ම ඕනෑ ලෙස බෑ
අපට ඕන දේ ගන්නට
අලුත් අලුත් දේ ගන්නට..... ”

- ඉහත සඳහන් පැදිපෙළින් කියැවුණු දේ පිළිබඳ ව සිසු අදහස් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - මිනිස් චුළුමනා අසීමිත වන අතර, ඒවා ඉටු කර ගන්නා සම්පත් සීමිත වන බව.
 - සමාජයක පවතින හිඟ සම්පත් විවිධ කාර්ය සඳහා යෙදවිය හැකි බව.
 - මේ නිසා හිඟ සම්පත් වෙන් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් පැන නගින බව.
 - මෙම ප්‍රශ්නය සෑම සමාජයකටම පොදු වන බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී, ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා ශෝචිත උපදෙස් :

- ඔබේ පන්තියේ සිසුන්ට පාසලේ වාර්ෂික ක්‍රීඩා උත්සවය සඳහා ආහාරපාන නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කිරීමට අවස්ථාවක් ලැබී ඇත.
- ඒ සඳහා පන්තියේ සිසුන් පහත පරිදි කණ්ඩායම් දෙකකට වෙන් කර ඇත.
 - A කණ්ඩායම
 - B කණ්ඩායම
- එක් කණ්ඩායමකට රු. 5000 බැගින් ලබාදීමට ආදි ශිෂ්‍ය සංගමය තීරණය කර ඇත.
- එක් කණ්ඩායමක් එක් ආහාර වර්ගයක් පමණක් නිපදවිය යුතු ය.
- ඔබ ඇතුළත් වූ කණ්ඩායම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර අනෙක් කණ්ඩායම සමග ද සාකච්ඡා කර පහත ප්‍රශ්න විසඳීමට තීරණය කරන්න.
 - ඔබට ලැබුණු මුදලින් නිපදවිය හැකි ආහාර වර්ග ලැයිස්තුවක් පිළියෙල කරන්න.
 - උත්සවය සඳහා නිපදවන ආහාර වර්ගය කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවක් මගින් තීරණය කරන්න.
 - එම ආහාර වර්ගයෙන් කොපමණ ප්‍රමාණයක් නිපදවීමට ඔබ අදහස් කරන්නේ ද?
 - අදාළ ආහාර වර්ගය හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේ දී ඔබ සලකා බැලූ සාධක මොනවා ද?
 - එම ආහාර වර්ගය නිපදවීමේ දී ඔබ කණ්ඩායම කවර ශිල්ප ක්‍රමයක් භාවිත කරන්නේ ද?
 - එම ශිල්ප ක්‍රමය භාවිත කිරීමට හේතු කවරේ ද?
 - මෙම ආහාර වර්ගය නිපදවීමෙන් ඔබ අපේක්ෂා කරන්නේ ලාභය ද? සුභසාධනය ද?
 - ඔබේ කණ්ඩායම් අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලීව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සමාජයක් පහත සඳහන් පොදු හා මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දෙන බව.
 - කුමක්, කොපමණ නිපදවන්නේ ද? - සම්පත් වෙන්කිරීම පිළිබඳ ගැටලුවයි.
 - කෙසේ නිපදවන්නේ ද? - භාවිත කරන ශිල්පීය ක්‍රමය (තාක්ෂණය) පිළිබඳ ගැටලුවයි.
 - කා සඳහා නිපදවන්නේ ද? - නිෂ්පාදනය බෙදාහැරීම පිළිබඳ ගැටලුවයි.
- සම්පත් සීමිතවීම, විකල්ප ප්‍රයෝජන තිබීම, මිනිස් වුවමනා අසීමිත වීම යන හේතූමත මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න පැන නගින බව

- කුමක්, කොපමණ නිපදවනවාද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය පහත සඳහන් හේතු නිසා මතුවන බව
 - සම්පත් සීමිත වීම
 - සම්පත්වල විකල්ප ප්‍රයෝජන තිබීම
 - මිනිස් චුළුමනා අසීමිත වීම
- කෙසේ නිපදවනවාද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නයට විසඳුම් සෙවීමේ දී ප්‍රධාන ශිල්පීය ක්‍රම දෙකක් හඳුනාගත හැකි බව
 - ශ්‍රම සුක්ෂම ශිල්පීය ක්‍රමය
 - ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම ශිල්පීය ක්‍රමය
- කෙසේ නිපදවනවාද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය පහත දැක්වෙන හේතූන් මතුවන බව
 - සාධක සංයෝග කළ හැකි විකල්ප ක්‍රම පැවතීම
 - සාපේක්ෂ පිරිවැය වෙනස් වීම
 - සම්පත් සීමිත වීම
- කා සඳහා නිපදවන්නේ ද? යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය පහත දැක්වෙන හේතූන් මතුවන බව
 - නිපදවිය හැකි භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සීමාසහිත වීම
 - පුද්ගල ක්‍රය ශක්තිය වෙනස්වීම
- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න පොදු වුව ද, එක් එක් සමාජය ඒවා විසඳා ගන්නා ආකාරය වෙනස් වන බව

නිපුණතා මට්ටම 1.11 : ආර්ථික පද්ධතියක තීරණ ගන්නා පාර්ශවයන්ගේ හැසිරීම ආදර්ශනය කරයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- ආර්ථික පද්ධතිය අර්ථ දැක්වා එහි මූලිකාංග පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථික පද්ධතියක තීරණ ගන්නා පාර්ශව නම් කර එම පාර්ශවයන්ගේ කාර්යභාරය විමසයි.
- ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය හා එහි කාර්යභාරය පැහැදිලි කරයි.
- මිල යාන්ත්‍රණය හා සැලසුම් යාන්ත්‍රණය හඳුන්වමින් ඒවායේ මූලික ලක්ෂණ සසඳයි.
- ආර්ථික පද්ධතියක ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි නීති හා රෙගුලාසිවල අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දෙයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සඳහන් සිද්ධිය පංතියට ඉදිරිපත් කරන්න.
“ ධාවනය වෙමින් තිබූ පෞද්ගලික බස් රථයක් රථ වාහන පොලීසියේ නිලධාරියෙකු විසින් නතර කරන ලදී. ”
- එම බස් රථය නතර කිරීමට හේතුවිය හැකි කරුණු සිසුන්ගෙන් විමසන්න.
- එම සිද්ධියට අදාළ විවිධ පාර්ශව සිසුන්ගෙන් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙය වන්න.
 - ඉහත සිද්ධියේ සිටින මගීන්, කුටුම්භ අංශයට අයත් බව.
 - පෞද්ගලික බස් රථ හිමියා ව්‍යාපාරික අංශයට අයත් බව.
 - පොලීස් නිලධාරියා රාජ්‍ය අංශයට අයත් බව.
 - මෙලෙස ආර්ථිකයක් තුළ කුටුම්භ අංශය, රාජ්‍ය අංශය, ව්‍යාපාරික අංශය හා ස්වේච්ඡා සංවිධාන ආදී විවිධ පාර්ශව සිටින බව.
- සමාජයක මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා ඇති කර ගන්නා ලද සමාජ සංවිධානයක් ආර්ථික පද්ධතියක් බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජනා උපදෙස් ලබා දී, ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- ආර්ථික පද්ධතියක සිටින පහත දැක්වෙන පාර්ශවයන් අතරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන පාර්ශවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - කුටුම්භ අංශය
 - රාජ්‍ය අංශය
 - ව්‍යාපාරික අංශය
- ඔබේ කණ්ඩායමට සපයා ඇති “අපේ ගම” සිද්ධිය හොඳින් පරිශීලනය කරමින් පහත සඳහන් තොරතුරු අනාවරණය කරන්න.
 - ඔබේ කණ්ඩායමට නියමිත පාර්ශවයට අදාළ වරිත හඳුනාගැනීම සඳහා කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - එම වරිතවලට අදාළ ආර්ථික කටයුතු පැහැදිලි කරන්න.
 - ඔවුන් මුහුණදෙන ආර්ථික ප්‍රශ්න ඉස්මතු කරන්න.
 - අදාළ පාර්ශවය සහ සෙසු පාර්ශව අතර පවතින අන්තර් සම්බන්ධතා හඳුනා ගන්න.
 - එම සම්බන්ධතා අර්ථවත් කිරීමට ගොඩනගාගෙන ඇති සම්ප්‍රදායන් සහ නීතිරීති ඉදිරිපත් කරන්න.
 - ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණශීලීව සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

අපේ ගම්

“ උඩගම ගමේ පවුල් 200 ක් පමණ ජීවත්වන අතර ඔවුන් සියලුදෙනාම බඩු ගැනීමට යන්නේ වාර්ලිස් මුදලාලිගේ සොල්දර කඩයටයි. මෙම කඩයෙන් වැඩිපුරම බඩු මිල දී ගන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ වැඩකරන ප්‍රනාන්දු මහතාත්, ගුරුවරයකු වන සිල්වා මහතා සහ ගොවියකු වන පියසේන මහතාත් ය. ගමේ සියලුම දෙනාගේ මුදල්වලින් අඩකටත් වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ගලාගන එන්නේ වාර්ලිස් මුදලාලිගේ සොල්දර කඩයට වන අතර ඔහු තම මුදල් අලුත් ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට යොදවයි.

මුලදී ගමේ කාන්තාවන් දහදෙනෙකු ලවා මිරිස් තුනපහ කොටා පැකට් කර අලෙවි කළ වාලිස් මුදලාලි මෑතක දී වී සහ මිරිස් කෙටීම සඳහා නවීන පන්නයේ විදුලි මෝලක් සවි කළේ ය.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ වැඩකරන ප්‍රනාන්දු මහතා වාලිස් මුදලාලිගේ ගජ මිතුරෙකි. ඔහු ව්‍යාපාර ලියාපදිංචි කිරීමට, රජයට බදු ගෙවීමට සහ අනෙකුත් නීතිමය කටයුතු පිළිබඳ ව වාලිස් මුදලාලිට උපදෙස් ලබා දෙයි. සිල්වා මහතා ගුරු වෘත්තියට අමතර ව දේශපාලන කටයුතුවල ද නිරත වේ. ඔහු ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපතිතුමා සමග එකතු වී ගමට අවශ්‍ය පාරවල්, ඇල, වේලි, විදුලිබලය, ජල පහසුකම් ලබාදීමට කටයුතු කරයි. ඔහුගේ පුතා සමෘද්ධි නිලධාරියකු ලෙස සේවය කරන අතර ගමේ මිනිසුන්ට ආණ්ඩුවෙන් විවිධ සහනාධාර ලබාදීමට කටයුතු කරයි.

පියසේන මහතාට කුඹුරු සහ එළවලු කොටු කීපයක් ඇත. ඔහු ඒවායේ අස්වැන්න වාලිස් මුදලාලිට විකුණා අවශ්‍ය අනෙකුත් භාණ්ඩ මිල දී ගනී. අස්වැන්න විකුණා ලබා ගන්නා මුදල් කැමට බීමට පමණක් යොදවන පියසේන ගෙවල් දොරවල් හැදිලි ළමයින්ට ඉගැන්වීම් කටයුතු කිරීම සඳහා තම ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවන බවට මැසිවිලි නගයි. නමුත්, පියසේන මහතා ආණ්ඩුවෙන් නොමිලේ ලැබෙන පොත් සහ නිල ඇඳුම්වල පිහිටෙන් තමාට හැකි පරිදි දරුවන් ගමේ පාසලට යවා අධ්‍යාපනය ලබා දෙයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- පාරිභෝගිකයෝ, නිෂ්පාදකයෝ, රාජ්‍ය අංශය, කාර්මික සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වශයෙන් ආර්ථික පද්ධතියක පාර්ශ්ව පවතින බව.
- සෑම පද්ධතියකම මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා සපයා ගන්නා බව.
- මෙම පාර්ශ්ව අතර සම්බන්ධීකරණ යන්ත්‍රණයක් පවතින බව.
- යන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා විවිධ සම්මුති, සම්ප්‍රදායන්, නීති රීති, ප්‍රතිමා ගොඩනගා ඇති බව.
- සම්බන්ධීකරණ යන්ත්‍රණයේ පැවැත්ම සඳහා සමහර පාර්ශ්වයන් සෙසු පාර්ශ්ව පාලනය කරන බව.
- පහත දැක්වෙන පරිදි සම්බන්ධීකරණ යන්ත්‍රණයේ ස්වරූප කිහිපයක් පවතින බව.
 - සම්ප්‍රදායන්
 - මිල යන්ත්‍රණයන්
 - විධාන / සැලසුම් යන්ත්‍රණයන්
- හිඟ සමපත් බෙදා වෙන් කිරීමේ දී ආර්ථිකයේ මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න වන කුමක්, කොපමණ, කෙසේ, කා සඳහා ද, යන ප්‍රශ්නවලට සම්බන්ධීකරණ යන්ත්‍රණයෙන් පිළිතුරු ලැබෙන බව
- භාණ්ඩ හා සාධක වෙළෙඳපොළේ මිල සඳා කුලීන්, ලාභය මත පදනම්ව මිල යන්ත්‍රණයෙන් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු ලැබෙන බව.
- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට සැලසුම් යන්ත්‍රණය පිළිතුරු දෙනු ලබන්නේ සමස්ත පොදු යහපත සලකමින් බව.
- ආර්ථික ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමට සෑම ආර්ථික පද්ධතියකම පහත සඳහන් නීති හා රෙගුලාසි පවතින බව.
 - නීති රාමුව
 - මෙහි දී විශේෂයෙන්ම දේපළ පිළිබඳ නිදහස ව්‍යවසායක නිදහස, තේරීමේ නිදහස වැදගත් බව
 - ක්‍රියාමාර්ග
 - ප්‍රතිපත්ති
- ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හා සමාජ ප්‍රතිපත්ති මෙහි දී වැදගත් වන බව
 - ප්‍රතිමාන සහ සම්ප්‍රදාය
 - පුරුදු හා සංස්කෘතිය

නිපුණතා මට්ටම්.12 : විවිධ නිර්ණායක භාවිත කරමින් ආර්ථික පද්ධති වර්ග කරයි.

කාලවිච්ඡේද කාලය : 06

ඉගෙනුම්වල :

- ආර්ථික පද්ධති වර්ග කිරීම සඳහා භාවිත කරන නිර්ණායක පෙන්වා දෙයි.
- වෙළෙඳපොළ අර්ථ ක්‍රමය අර්ථ දක්වමින් එහි ලාක්ෂණික හා ක්‍රියාකාරීත්වය පැහැදිලි කරයි.
- විධාන අර්ථ ක්‍රමය අර්ථ දක්වමින් එහි ලාක්ෂණික හා ක්‍රියාකාරීත්වය පැහැදිලි කරයි.
- මිශ්‍ර අර්ථ ක්‍රමය අර්ථ දක්වමින් එහි ලාක්ෂණික හා ක්‍රියාකාරීත්වය පැහැදිලි කරයි.
- පරිවර්තන ආර්ථික නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- ඕනෑම සමාජයක් පොදුවේ මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දෙන බව.
- එම මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ලබා දෙන ආකාරය අනුව විවිධ අර්ථ ක්‍රම බිහිවී ඇති බව.
- එම අර්ථ ක්‍රම ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළෙඳපොළ, විධාන හා මිශ්‍ර වශයෙන් වෙන් කළ හැකි බව.
- වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය, ධනවාදී ආර්ථික ක්‍රමය, ධනෝත්තර ආර්ථික ක්‍රමය, නිදහස් ව්‍යවසාය අර්ථ ක්‍රමය ආදී විකල්ප නම්වලින් හඳුන්වන බව.
- වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක මූලික ලක්ෂණ පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - දේපොළ පිළිබඳ පෞද්ගලික හිමිකමක් තිබීම
 - නිදහස ව්‍යවසාය හා තේරීමේ නිදහස
 - තරගකාරීත්වය හා නිදහස් වෙළෙඳපොළ
 - මිල යන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාකාරීත්වය
 - ස්චාර්ථය මත කටයුතු කිරීම
 - රජයේ කාර්යභාරය සීමාසහිත වීම

- වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමේ සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය ලෙස මිල යාන්ත්‍රණය කටයුතු කරන බව.
- කුමක් කොපමණ නිපදවිය යුතු ද යන ප්‍රශ්නය වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක විසඳුණයේ භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළෙහි තීරණය වන මිල සංඥාවලට අනුව බව.
- කෙසේ නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ ද යන ප්‍රශ්නය වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක විසඳුණයේ සාධක වෙළෙඳපොළේ මිල සංඥා ඔස්සේ බව.
- කා සඳහා නිපදවනවා ද යන ප්‍රශ්නය වෙළෙඳපොළ විසඳීමේ දී ආර්ථිකයක පුද්ගල ආදායම පිළිබඳ සලකා බලන බව.
- වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක පුද්ගල ආදායම තීරණය වනුයේ සාධක වෙළෙඳපොළේ සාධක සඳහා පැවතී මිල හා ඒම මිලට හුවමාරු වන ප්‍රමාණය යන කරුණු දෙක මත බව.
- වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ මිල පහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටු කරන බව
 - සංඥා සැපයීමේ කාර්ය
 - සානුබල සැපයීමේ කාර්ය
 - සලාක කිරීමේ කාර්ය
- වෙළෙඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමයක අවාසි ද පවතින බව හා ඒවා පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම අකාර්යක්ෂම වීම
 - පොදු භාණ්ඩ හා සුභසාධන භාණ්ඩ නොසැපයීම
 - බාහිරතා
 - ආර්ථික විෂමතා පැන නැගීම
- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරයක් විසින් විසඳන අර්ථ ක්‍රමයක් විධාන අර්ථ ක්‍රමයක් ලෙස හැඳින්වෙන බව.

- විධාන අර්ථ ක්‍රමයක පහත සඳහන් ලක්ෂණ පවතින බව.
 - ශ්‍රමය හැර අනෙකුත් සියලුම නිෂ්පාදන සම්පත්වල හිමිකාරිත්වය රජය සතු වීම
 - මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් රජයේ මග පෙන්වීම යටතේ මධ්‍යගත අධිකාරියක් මගින් ලබා දීම
 - සමාජ සුභසාධනය මත කටයුතු කිරීම
- මධ්‍යගත අධිකාරියක් විසින් කුමක් කොපමණ නිපදවිය යුතු ද යන්න තීරණය කර නිෂ්පාදන ඒකක වෙත දැනුම් දෙන බව.
- කෙසේ නිපදවිය යුතු ද යන්න මධ්‍යගත අධිකාරිය විසින් තීරණය කරයි. නිෂ්පාදන ආයතන රාජ්‍ය ව්‍යවසායකත්වය වන අතර මධ්‍යගත අධිකාරිය ලබා දුන් නියෝග මත ශිල්පීය ක්‍රමය තීරණය කරන බව.
- කා සඳහා නිපදවිය යුතු ද යන්න මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරියේ තීරණ කරන ලද සාධක මිල ගණන් අනුව තීරණය වන බව.
- සමාජවාදී ආර්ථික ක්‍රමයක වාසි පවතින බව.
- සමාජවාදී ආර්ථික ක්‍රමයේ දුර්වලතා ඇති බැවින් වර්තමානයේ එය පරිවර්තනය වෙමින් පවතින බව.

නිදසුන් :- රුසියාව, චීනය, නැගෙනහිර යුරෝපීය රටවල්

- සමාජවාදී හා ධනවාදී ආර්ථික ක්‍රමවල ලක්ෂණ මිශ්‍ර වීමෙන් බොහෝ රටවල මිශ්‍ර ආර්ථික ක්‍රම ඇති වී ඇති බව.

නිදසුන් :- ලංකාව, ඉන්දියාව, පාකිස්ථානය

- සමාජවාදී ආර්ථිකයක පහත සඳහන් මූලික ලක්ෂණ ඇති බව.
 - ආණ්ඩුවක හෝ වෙනත් මධ්‍ය අධිකාරියක් විසින් හෝ සමාජයේ සම්පත් බෙදා හැරීම පිළිබඳ තීරණ ගැනීම
 - පොදු දේපල අයිතිය
 - පෞද්ගලික නිදහස සීමා වීම
 - තරගය නොමැති වීම

හිපුණතාව 2 : වෙළෙඳපොළක කුටුම්භ හා ව්‍යාපාර ආයතන කාර්කික ලෙස හැසිරෙන ආකාරය විශ්ලේෂණය කරයි.

හිපුණතා මට්ටම 2.1 : ආර්ථික විශ්ලේෂණය අනුව වෙළෙඳපොළ වර්ග කරයි.

තාලව්‍යේද කංඛිතාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- වෙළෙඳපොළ නිර්වචනය කරයි.
- භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළ හඳුන්වයි.
- සාධක වෙළෙඳපොළ හඳුන්වයි.
- භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළ සහ සාධක වෙළෙඳපොළ අතර වෙනස සසඳයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- සිසුන් දන්නා වෙළෙඳපොළවල් විමසා සිසු ප්‍රතිචාර පුවරුවේ සඳහන් කරන්න.
- එම සෑම වෙළෙඳපොළකම සිදුවන කටයුතු විමසා ප්‍රතිචාර පුවරුවේ සඳහන් කරන්න.
- සිසු ප්‍රතිචාර ඇසුරෙන් වෙළෙඳපොළක දැකිය හැකි මූලික ලක්ෂණ හඳුනාගන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
- වෙළෙඳපොළක පහත සඳහන් පාර්ශ්ව සිටින බව
 - ගැනුම්කරුවන්
 - විකුණුම්කරුවන්
- එම පාර්ශ්ව දෙක අතර භාණ්ඩ හා සේවා මෙන්ම නිෂ්පාදන සාධක ද හුවමාරු වන බව.
- ඒ අනුව භාණ්ඩ හා සේවා හෝ නිෂ්පාදන සාධක මිලදී ගැනීමේ හෝ විකිණීමේ අරමුණින් ගැනුම්කරුවන් සහ විකුණුම්කරුවන් අතර සම්බන්ධතාවයක් ඇතිවිය හැකි ඕනෑම තත්ත්වයක් වෙළෙඳපොළක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.
- ආර්ථික විශ්ලේෂණය අනුව පහත සඳහන් පරිදි වෙළෙඳපොළ ප්‍රභේද දෙකක් දැක්විය හැකි බව
 - භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළ - භාණ්ඩ හා සේවා ගනුදෙනු වේ.
 - සාධක වෙළෙඳපොළ - නිෂ්පාදන සාධක/ සාධක සේවා ගනුදෙනු වේ.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී, ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉහෙහුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් වෙළඳපොළවල් අතරින් ඔබ කණ්ඩායමට ලැබී ඇති වෙළඳපොළ කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
- සාධක සේවා වෙළඳපොළ
- භාණ්ඩ හා සේවා වෙළඳපොළ
- ඔබට ලැබී ඇති සිද්ධිය හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- ඔබට ලැබී ඇති වෙළඳපොළ හඳුන්වන්න.
- එම වෙළඳපොළේ අලෙවි වන දෑ ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- එම වෙළඳපොළෙහි කටයුතු කරන ප්‍රධාන පාර්ශ්ව නම් කරන්න.
- එම පාර්ශ්ව අතර සිදුවන ආර්ථික හුවමාරුව පැහැදිලි කරන්න.
- ඔබට ලැබී ඇති වෙළඳපොළ අනෙක් වෙළඳපොළ හා සම්බන්ධ වන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණාත්මකව සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

සිද්ධිය

පූර්ණ ඇඳුම් මැසීමේ කර්මාන්තයක නිරතව සිටින්නෙකි. ඔහු ඒ සඳහා අවශ්‍ය රෙදි පමුණුව වෙළඳ පොළෙන් ලබා ගනියි. ඔහු තම ප්‍රදේශයේ කාන්තාවන් පස් දෙනෙකු ඇඳුම් මැසීමේ කාර්යයට යොදා ගෙන ඇත. ආයතනයේ සේවය සඳහා පුරප්පාඩු පවතින බැවින් ඒ සඳහා පුවත්පත් දැන්වීමක් ද පළකර ඇත. දැදිගම ප්‍රදේශයේ ඔහු සතුව මහන මැෂින් පහක් යොදා පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාරයක් ඇති අතර එයට නව තාක්ෂණය සහිත මැෂිමක් මිලදී ගැනීමට සැලසුම් කර ඇත. ඔහු තම නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා දිවයිනේ ප්‍රධාන නගර කිහිපයක අලෙවිසැල් කිහිපයක් පවත්වා ගෙන යයි.

උත්සව සමයන් සඳහා ඇණවුම් කරන අඳුම් වර්ගවලට අතිරේකව වෙනත් විශේෂ ඇඳුම් වර්ග සඳහා ද ඔහුට ඇණවුම් ලැබී තිබේ. කාන්තා ඇඳුම් සඳහා වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති බැවින් ප්‍රමාණ තුනක ගවුම් සහ හැට්ට නිෂ්පාදනය කිරීමට ඔහු කටයුතු කරයි. දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් දිනපතා ඔහුගේ කාර්මාන්ත ශාලාවට පැමිණ භාණ්ඩ මිලදී ගන්නා ගැණුම්කරුවෝ විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටිති. ඔහු භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමේ දී වෙළෙන්දන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා සුවිශේෂ වට්ටම් ද ලබා දෙයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- පරිභෝජනය සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරුවන වෙළෙඳපොළ, භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළ ලෙස හඳුන්වන බව.
- භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය හුවමාරුවන වෙළෙඳපොළ, නිෂ්පාදන සාධක වෙළෙඳපොළ ලෙස හඳුන්වන බව.
- පරිභෝජනය සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා ඉල්ලුම්කරන්නේ කුටුම්භ වන අතර නිෂ්පාදන සාධක ඉල්ලුම් කරන්නේ නිෂ්පාදන ආයතන බව.
- පරිභෝජනය සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා සපයන්නේ නිෂ්පාදන ආයතන වන අතර නිෂ්පාදන සාධක සපයන්නේ කුටුම්භ බව.
- පරිභෝජන භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ඇතිවන ඉල්ලුම හේතුකොට ගෙන නිෂ්පාදන සාධක සඳහා ඉල්ලුම ගොඩනැගෙන බව.
- නිෂ්පාදන සාධක සඳහා ව්‍යුත්පන්න ඉල්ලුමක් පවතින අතර පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා සෘජු ඉල්ලුමක් පවතින බව.
- පරිභෝජනය සඳහා භාණ්ඩ හා සේවාවලට ඇති ඉල්ලුම ඒවායේ ආන්තික උපයෝගීතාව මත ද නිෂ්පාදන සාධක සඳහා ඇති ඉල්ලුම සාධකවල ආන්තික ඵලදායීතාව මත ද පදනම් වන බව.

නිපුණතා මට්ටම 2.2 : වෙළෙඳපොළක ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- ඉල්ලුම හඳුන්වයි.
- පෞද්ගලික ඉල්ලුම හා වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම අතර වෙනස සංසන්දනය කරයි.
- පෞද්ගලික ඉල්ලුම හා වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම වගුවක් ඇසුරෙන් ඉදිරිපත් කරයි.
- ඉල්ලුම් න්‍යාය පැහැදිලි කරයි.
- ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන සාධක නම් කර එම එක් එක් සාධකය ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය ගොඩනගයි.
- පෞද්ගලික ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය හා වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය අතර වෙනස දක්වයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- සිසුවකු ලග ඇති භාණ්ඩයක් නම් කරන්න.
- එම භාණ්ඩය මිලදී ගැනීම සඳහා ඔහු පෙළඹ වූ කරුණු විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාව මෙහෙයවන්න.
- ඉල්ලුමක් ඇතිවීම කෙරෙහි පහත සඳහන් කරුණු පදනම් වන බව.
 - වුවමනාව
 - කුය ශක්තිය
 - මිලදී ගැනීමේ සූදානම
- එම කරුණු පදනම් වූ ඉල්ලුම, සඵල ඉල්ලුම බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් කඳහා ශෝචිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් මාතෘකා අතුරෙන් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබී තිබෙන මාතෘකාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - එක් එක් පුද්ගලයාගේ ඉල්ලුම
 - සියළුදෙනාගේ ඉල්ලුම
- ඔබට ලැබී ඇති සංවාදය හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- ඔබට ලැබී ඇති මාතෘකාව හඳුන්වන්න.
- ඔබේ මාතෘකාවට අදාළ ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක ලැයිස්තු ගත කරන්න.
- එම එක් එක් සාධකය ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
- අදාළ ඉල්ලුම හා ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක අතර ඇති සම්බන්ධය දක්වන්න.
- ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණශීලීව සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

දෙමස

උත්තරා, විශ්වා සහ තිලිණි එකම කාර්යාලයේ සේවය කරන මිතුරියන් තිදෙනෙකි. දිවා ආහාර විවේකයේ දී ඔවුන් අතර ඇති වූ සංවාදයක කොටසක් පහත දැක්වේ.

උත්තරා : පාන් මිල දවසින් දවස ඉහළ යනවා හිතා ගන්නවත් බැරි විදියට. ඒ නිසා වෙනදා වගේ හැමදාම රැට පාන් කන්නත් අමාරුයි. පාන් වෙනුවට දුන් අපි වෙන වෙන දේවල් තමයි කන්නේ.

විශ්වා : අපිත් දුන් පාන් කනව ගොඩක් අඩුයි. අපේ මහත්තය කිව්වා මේ ළඟදී පත්තරේ ලිපියක් දාලා තිබුණා කියලා, පිටි ආහාර වැඩියෙන් කන අයට දියවැඩියා රෝගය හැදීමේ හැකියාව වැඩියි කියලා. ඒ ලිපිය දැක්ක දවසේ ඉඳලා එයා පාන් අරන් එන්නේ කලාතුරකින්. දුන් එයාගේ කන්නෝරුවේ යාළුවොත්, පාන් කෑම අඩු කරලා. හැබැයි ඒ නිසා හොඳ දෙයකුත් වුණා. ඡෑම්, මාජරින්, බටර් වගේ ඒවත් දුන් ගේන එක ගොඩක් අඩුයි. පාන් නැතිව ඡෑම්, බටර් වැඩකුත් නැහැනේ.

තිලිණි : ඇත්තෙන්ම අද අපිට ලැබෙන වැටුපයි, පාන් මිලයි බැලුවම, ගොඩක් අයට පාන් කෑම ටිකක් අමාරුයි. එත් අපේ පොඩි පුතා හරි ආසයි පාන්වලට. ඒ නිසා මම හැමදාම ගෙදර යන කොට පාන් ගෙඩියක් ගෙනියනවා.

උත්තරා : තිලිණි, පාන් වෙනුවට ආප්ප, ඉදිආප්ප වගේ දෙයක් ගෙනිහින් දෙන්න. ඒවයේ මිල ඒතරම් ඉහළ ගියේ නැහැනේ.

විශ්වා : අපි මොනවා කීවත් නගරවල අය පාන් කන එක තවම අඩු කරලා නැහැ.

උත්තරා : ඒ මොක ද?

විශ්වා : නගරයේ හැම පවුලකම වගේ තෝනයි මහත්තයයි දෙන්නම වැඩට යනවා. ඉතින් එයාලා වැඩ ඉවර වෙලා ආයෙන් රැට උයන්න මහත්සි වෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා රැට පාන් කන එක එයාලට ලේසියි.

තිලිණි : ඒ විතරක් නෙමෙයි, ගමට වඩා සල්ලිකාරයෝ නගරයේ ඉන්නවා. එයාලා උදේට රැට සැහැල්ලු ආහාර ගන්නයි කැමති. ඒ නිසා මිල ඉහළ ගියත් පාන් කනවා.

උත්තරා : අපි වගේ පාන් කෑම අඩු කරනවා නම්, රටේ තව කී දෙනෙක් පාන් කෑම අඩු කරයි ද? එහෙම බලනකොට වෙළඳපොළේ පාන් මිල දී ගැනීම ගොඩක් අඩු වෙන්න පුළුවන්.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ඉල්ලුම යනු, යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ, ඉල්ලුමට බලපාන අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස් ව තිබිය දී, කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා පවතින විවිධ මිල ගණන් යටතේ ගැනුම්කරුවන් මිල දී ගැනීමට සූදානම් වන, විවිධ ප්‍රමාණයන් බව.
- ඉල්ලුම, පහත සඳහන් පරිදි වර්ග කළ හැකි බව.
 - පෞද්ගලික ඉල්ලුම
 - වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම
- නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ දී වෙළෙඳපොළේ සිටින එක් ගැනුම්කරුවෙකු විසින් යම් භාණ්ඩයක් විවිධ මිල ගණන් යටතේ මිල දී ගැනීමට සූදානම් විවිධ ප්‍රමාණයන්, පෞද්ගලික ඉල්ලුම බව.
- නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ දී යම් භාණ්ඩයකට අදාළ ව වෙළෙඳපොළේ සිටින සියලුම ගැනුම්කරුවන් එම භාණ්ඩය විවිධ මිල ගණන් යටතේ මිල දී ගැනීමට සූදානම් විවිධ ප්‍රමාණවල එකතුව, වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම බව.
- ඉල්ලුමට බලපාන ඕනෑම සාධකයක් වෙනස්වීමට ප්‍රතිචාරීව ඉල්ලුම වෙනස්වන ආකාරය විග්‍රහ කිරීම ඉල්ලුම් න්‍යාය බව.
- පෞද්ගලික ඉල්ලුම තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක පහත දැක්වෙන පරිදි පෙළ ගැස්විය හැකි බව.
 - සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල (P)
 - සම්බන්ධිත භාණ්ඩවල මිල (P_n)
 - පාරිභෝගික ආදායම (Y)
 - පාරිභෝගික රුචිය (T)
 - අනාගත අපේක්ෂා (E_x)
- වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි පහත සඳහන් කරුණු මෙයට අතිරේක වශයෙන් බලපාන බව.
 - ගැනුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව හා එහි සංයුතිය (N)

- යම් භාණ්ඩයක් සඳහා පවතින පෞද්ගලික ඉල්ලුම හා එහි තීරක අතර සම්බන්ධතාව, සමීකරණයක් ලෙස පහත දැක්වෙන ආකාරයට පෙන්විය හැකි බව.

$$Q_{dx} = F (P, P_n, Y, T, Ex)$$

- මෙලෙස පෙන්වන සම්බන්ධතාවය “පෞද්ගලික ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය” ලෙස හැඳින්වෙන බව.
- යම් භාණ්ඩයක වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම හා ඒ කෙරෙහි බලපාන සාධක අතර සම්බන්ධතාව, සමීකරණයක් ලෙස පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව.

$$Q_{dx} = F (P, P_n, Y, T, Ex, N)$$

- මෙලෙස පෙන්වන සම්බන්ධතාවය “වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය” ලෙස හඳුන්වන බව.

නිපුණතා මට්ටම 2.3 : මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාව විග්‍රහ කරයි.

තාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාව විග්‍රහ කරයි.
- ඉල්ලුම් නීතිය ප්‍රකාශ කළ හැකි ක්‍රම තුන සඳහන් කරයි.
- ඉල්ලුම් ලේඛනය ඇසුරින් ඉල්ලුම් වක්‍රය ගොඩ නගයි.
- ඉල්ලුම් වක්‍රයට අදාළ ව ඉල්ලුම් සමීකරණය ගොඩ නගයි.
- ඉල්ලුම් නීතිය ලේඛනයක්, ප්‍රස්තාරයක් හා සමීකරණයක් ඇසුරෙන් පෙන්වයි.
- ඉල්ලුම් නීතියට හේතුවන සාධක විශ්ලේෂණය කරයි.
- ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනි අවස්ථා ඉදිරිපත් කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- යම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී ඉල්ලුමට බලපාන සාධක අතුරින් මිල හැර අන් සාධක ස්ථාවර ව පවතින විට සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිලත් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයත් අතර පවතින ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාව විග්‍රහ කිරීම ඉල්ලුම් නීතිය බව.
- ඉල්ලුම් නීතිය පහත ක්‍රම මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.
 - ඉල්ලුම් ලේඛනය
 - ඉල්ලුම් වක්‍රය
 - ඉල්ලුම් සමීකරණය
- යම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී ඉල්ලුමට බලපාන සාධක අතුරින් මිල හැර අනිකුත් සාධක ස්ථාවර ව පවතින විට වෙළෙඳපොළේ පැවතිය හැකි විවිධ මිල ගණන් යටතේ ඉල්ලුම් කරනු ලබන විවිධ ප්‍රමාණ පෙළ ගස්වන සංඛ්‍යා සටහන ඉල්ලුම් ලේඛනය බව.
- යම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී ඉල්ලුමට බලපාන අනිකුත් සාධක ස්ථාවර ව පවතින විට සලකා බලන භාණ්ඩයේ වෙළෙඳපොළේ පැවතිය හැකි විවිධ මිල ගණන් යටතේ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණ සම්බන්ධ කර අදින රේඛාව ඉල්ලුම් වක්‍රය බව.
- ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව තිබිය දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධය සාරාංශ කර දක්වන සමීකරණය ඉල්ලුම් සමීකරණය බව.
- මිල හැර අන් සාධක ස්ථාවර වන විට සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර පවතින ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාව නිසා ඉල්ලුම් වක්‍රය ඍණ බෑවුමකින් යුක්ත බව.

- සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිලන් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයන් අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාව හේතු තුනක් බලපාන බව.
 - ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය
 - ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය
 - හීනවන ආන්තික උපයෝගීතාව
- යම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී ඉල්ලුමට බලපාන අනිකුත් සාධක ස්ථාවර ව පවතිද්දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස්වීම නිසා පුද්ගලයන්ගේ මූර්ත ආදායමේ සිදුවන වෙනස්වීම මිල වෙනස්වීමක ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය බව.
- ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය පහත පරිදි පැහැදිලි කළ හැකි බව.
 - සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල හැර අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතී යැයි උපකල්පනය කෙරේ. (ආදේශන භාණ්ඩවල මිල ඇතුළුව)
 - මෙවැනි අවස්ථාවක සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල අඩු හෝ වැඩි වීම නිසා (වෙනස් වීම නිසා) ඇති වන සාපේක්ෂ මිල වෙනස් වීම මත එම භාණ්ඩයෙන් ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය වැඩි හෝ අඩු විය හැකිය.
 - මෙය ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය වේ. (සුදුසු නිදසුන් ඇසුරින් පැහැදිලි කරන්න)
 - භාණ්ඩයේ පරිභෝජනය වැඩි කරත්ම අතිරේක භාණ්ඩ ඒකකවලින් ලැබෙන ආන්තික උපයෝගීතාව අඩුවන බැවින්, වැඩිපුර ඒකක පරිභෝජනය කිරීමට පරිභෝජකයින් යොමුවන්නේ අතිරේක ඒකක සඳහා අඩු මිලක් අය කෙරේ නම් පමණි. එබැවින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වන්නේ මිල අඩු වන විටදී ය.
- ඉල්ලුම් නීතියට පටහැනි අවස්ථා පවතින බව.
 - ගිෆන් භාණ්ඩ
 - ප්‍රදර්ශනාත්මක භාණ්ඩ
 - සමප්‍රේක්ෂණ භාණ්ඩ
 - ගෙවන මිල මගින් ගුණාත්මක තත්ත්වය නිරූපණය කරන භාණ්ඩ

හිසුණා මට්ටම 2.4 : ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වීම හා ඉල්ලුම වෙනස් වීම අතර වෙනස සංසන්දනය කරයි.

කාලවිච්ඡේද කාලය : 06

ඉගෙනුම් වල :

- භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම හා ඉල්ලුම වෙනස්වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක වෙන් වෙන් ව ඉදිරිපත් කරයි.
- භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම ඉල්ලුම් චක්‍රයක් ඇසුරෙන් විග්‍රහ කරයි.
- භාණ්ඩයක මිල ස්ථාවර ව පවතිද්දී, අනෙකුත් සාධක වෙනස්වීම අනුව ඉල්ලුම වෙනස්වන ආකාරය ඉල්ලුම් චක්‍රය ආශ්‍රයෙන් විග්‍රහ කරයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සඳහන් ප්‍රකාශය සිසුන්ට ඉදිරිපත් කරන්න.

“පසු ගිය වර්ෂයට වඩා මෙම වර්ෂයේ මුහුදු මාළු සඳහා ඉල්ලුම 20% පහළ ගොස් ඇත.”
- ඉහත සිද්ධියට බලපාන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි හේතු සිසුන්ගෙන් විමසා ප්‍රතිචාර පුවරුවේ සඳහන් කරන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - මාළු සඳහා පැවති ඉල්ලුම අඩුවීමට පහත සඳහන් හේතු අදාළ විය හැකි බව.
 - මාළු මිල වැඩිවීම
 - රුචිය අඩුවීම
 - ආදේශක භාණ්ඩවල බලපෑම
 - පාරිභෝගික ආදායම අඩුවීම
 - අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව පවතින විට මිල වැඩිවන විට ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය අඩුවන බව හා මිල අඩුවන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩිවන බව.
 - අනුපූරක හා ආදේශ භාණ්ඩවල මිල පාරිභෝගික ආදායම, රුචිය මෙන්ම අනාගත මිල අපේක්ෂා අනුව ද ඉල්ලුම වෙනස් වන බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී, ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් වන්නේ පාන් ඉල්ලුම වෙනස්වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක කිහිපයකි. ඉන් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන සාධකය පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන්න.
- සහල් මිල
- බටර් මිල
- වැටුප
- පාන් සඳහා කැමැත්ත
- ඔබට ලැබී ඇති සිද්ධිය හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- එම සිද්ධියේ ඇති තොරතුරු ඇසුරින් පාන් ගෙඩියක මිල වෙනස්වන ආකාරය අනුව ඉල්ලුම් ලේඛනයක් ගොඩ නගන්න.
- ඉල්ලුම් චක්‍රය ගොඩ නගන්න.
- ඔබට අදාළ සාධකය වෙනස්වීම අනුව පාන් ඉල්ලුම වෙනස් වන ආකාරය ලේඛනගත කරන්න.
- ඔබ කලින් නිර්මාණය කළ ප්‍රස්තාර සටහනේම නව ඉල්ලුම් චක්‍රය ගොඩ නගන්න.
- අදාළ සාධකයේ වෙනස්වීම නිසා පාන් ඉල්ලුම් චක්‍රයට වන බලපෑම හඳුනා ගන්න.
- පාන් මිල වෙනස්වීම නිසා ඉල්ලුම් චක්‍රයට වන බලපෑම හඳුනා ගන්න.
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පංතියට නිර්මාණශීලී ව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

සිද්ධි අධ්‍යයනය

පියදාස මහතාගේ බේකරියේ පාන් අලෙවිය සම්බන්ධව පහත සඳහන් තොරතුරු ඔහු විසින් සටහන් කොට ඇත.

අනෙකුත් සෑම සාධකයක්ම නොවෙනස් ව පවතිද්දී මිල වෙනස්වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් විය. පාන් මිල රුපියල් 25 ක් වන්නේ නම්, පාන් ගෙඩි 500ක ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයක් පවතින අතර මිල රුපියල් 50 ක් වූ විට ඉල්ලනු ලබන්නේ පාන් ගෙඩි 400 ක් පමණි. එසේ ම පාන් මිල රුපියල් 25 බැගින් වැඩිවන සෑම විටම පාන්ගෙඩි 100 බැගින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වේ.

මේ අතර පාන් මිල වෙනස් නොවුන ද සහල් මිල වැඩි වූ විට සෑම මිලකදීම පාන් ගෙඩි 100 බැගින් ඉල්ලුම වැඩිවිය. එනම්, සහල් මිල රුපියල් 25 දී පාන් ඉල්ලුම 600 ක් හා සහල් මිල රුපියල් 50 දී පාන් ඉල්ලුම 500 ක් ලෙස වෙනස් විය. නමුත්, සහල් මිල අඩු වූ විට සෑම මිලකදීම කලින් පැවති පාන් ඉල්ලුමෙන් ගෙඩි 100 බැගින් අඩුවිය.

අනෙක් අතට බටර් මිල අඩු වූ විට ද පාන් ඉල්ලුම සෑම මිලකදීම ගෙඩි 100 බැගින් වැඩි විය. එසේම බටර් මිල වැඩි වූ විට ද කලින් පැවති පාන් ඉල්ලුම සෑම මිලකදීම ගෙඩි 100 කින් අඩුවිය.

රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ වැටුප් ඉහළ ගියේ ය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ සෑම මිලකදීම පාන් ඉල්ලුම පාන් ගෙඩි 150 බැගින් ඉහළ යාම ය. මේ නිසා රුපියල් 25 දී පාන් ගෙඩි 650 ද, රුපියල් 50 දී පාන් ගෙඩි 550 ආදී ලෙස වැඩි විය. නමුත්, සියළුම දෙනාගෙන් රජය ආදායම් බදු අය කිරීමට පටන් ගත් හෙයින් පාරිභෝගිකයන්ගේ වැය කළ හැකි ආදායම අඩුවිය. මේ නිසා සෑම මිලකදීම මුලින් පැවති පාන් ඉල්ලුම පාන් ගෙඩි 50 බැගින් අඩු විය.

පාන්වලට තිබූ පාරිභෝගික රුචිකත්වය වැඩිවීමක් මේ කාලයේ පෙන්නුම් කෙරිණි. ඒ අනුව, රුපියල් 25 දී ඉල්ලන ලද පාන් ගෙඩි 500 වෙනුවට පාන් ගෙඩි 700 ක් ඉල්ලන ලදී. මෙසේ සෑම මිලකදීම තිබූ ඉල්ලුමට වඩා පාන් ගෙඩි 200 ක් වැඩියෙන් ඉල්ලුම් කෙරුණි. එහෙත්, පාන් ශරීරයට අහිතකර බවට ප්‍රචාරයක් යාමත් සමග මෙම රුචිකත්වය බොහෝ අඩු වුණි. ඒ අනුව, සෑම මිලකදීම කලින් තිබූ පාන් ඉල්ලුම පාන් ගෙඩි 500 බැගින් අඩු විය.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- යම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී ඉල්ලුමට බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව පවතිද්දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩිවන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩුවීමත් මිල අඩුවන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩිවීමත් සිදුවන බව.
- සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර පවතින මෙම ප්‍රතිලෝම (සෘණ) සම්බන්ධතාවය නිසා ඉල්ලුම් වක්‍රය දිගේ ගමන් කරන බව. (වක්‍රය දිගේ චලනය වන බව)
- වක්‍රය දිගේ ඉහළට ගමන් කරනවිට ඉල්ලුම් සංකෝචනයත් පහළට ගමන් කරන විට ඉල්ලුම් ප්‍රසාරණයත් සිදුවන බව.
- සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල ස්ථාවර ව පවතිද්දී ඉල්ලුමට බලපාන අනෙකුත් සාධක වන සම්බන්ධිත භාණ්ඩවල මිල, පාරිභෝගික රුචිය, අනාගත මිල අපේක්ෂා නිසා ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට හෝ වමට විතැන් වන බව.
- මෙය ඉල්ලුමේ (ඉල්ලුම) අඩුවීම සහ ඉල්ලුමේ (ඉල්ලුම) වැඩිවීම ලෙස හඳුන්වන බව.
- ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම හා ඉල්ලුම වෙනස්වීම එකිනෙකට වෙනස් සංකල්ප දෙකක් බව.

හිපුණා මට්ටම 2.5 : මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා ප්‍රභේද හඳුනා ගැනීමට නම්‍යතාව ගණනය කරයි.

හාලුවේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- නම්‍යතාව අර්ථ දක්වයි.
- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව විග්‍රහ කරයි.
- සංඛ්‍යා දත්ත පදනම් කර ගනිමින් ලක්ෂ්‍ය මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව සහ වාප මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ගණනය කරයි.
- නම්‍යතා සංගුණකය පදනම් කර ගනිමින් නම්‍යතා අවස්ථා ප්‍රකාශ කරයි.
- ඉල්ලුම් වක්‍රයේ බැවුම සහ මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව අතර සම්බන්ධය විශ්ලේෂණය කරයි.
- ඉල්ලුම් සමීකරණය දී ඇතිවිට නිශ්චිත මිලක දී ඉල්ලුම් නම්‍යතාව ගණනය කර දක්වයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සිද්ධියට අදාළ සංවාදය පංතියට ඉදිරිපත් කරන්න.

මාළු මිල දී ගැනීමට වෙළෙඳසැලකට ගොඩවූ සිරිදාසන් වෙළෙඳසැල් හිමියාත් අතර ඇති වූ සංවාදයක කොටසක් පහත දැක් වේ.

වෙළෙඳසැල් හිමියා : එන්න මහත්තයා..... අද මාළු ලාභයි. තෝරා 600, තලපත් 400, කෙලවල්ලා 350.....

සිරිදාස : කිලෝ එකක් ද

වෙළෙඳසැල් හිමියා : පන්සියක් මහත්තයෝ. ගණන් වැඩිනම් ඇටවල්ලා 200, ගල් මාළු 300

සිරිදාස : ගිය සතියේ තලපත් 500 මම ගත්තේ රු. 300 ටනේ.

වෙළෙඳසැල් හිමියා : ඒ ගාණට දැන් මටවත් ලැබෙන්නේ නෑ

සිරිදාස : එහෙමනම් තලපත් 250 ක් දෙන්න.

- ඉහත සංවාදයට අනුව සිරිදාසගේ හැසිරීම පිළිබඳ ව සිසුන්ගෙන් විමසන්න.
- පහත සඳහන් කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - සිරිදාස තලපත් මාළු මිල වෙනස්වීම අනුව ඔහු මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය අඩුකර ඇති බව
 - මේ ආකාරයට වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩවල මිල වෙනස්වීම අනුව පාරිභෝගිකයාගේ ප්‍රතිචාර ද විවිධ වන බව.
 - මෙලෙස මිල වෙනස්වීම අනුව ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වන ආකාරය ගණනය කළ හැකි බව.
- පහත දැක්වෙන්නේ භාණ්ඩ තුනකට වෙළෙඳපොළේ ඇති ඉල්ලුම දැක්වෙන ප්‍රකාශ තුනකි. ඒවායින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන ප්‍රකාශය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - මිල රු. 10 සිට රු. 15 දක්වා වැඩි වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 100 සිට 50 දක්වා අඩු වේ.
 - මිල රු. 10 සිට රු. 15 දක්වා වැඩි වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 100 සිට 0 දක්වා අඩු වේ.
 - මිල රු. 10 සිට රු. 15 දක්වා වැඩි වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 100 සිට 80 දක්වා අඩු වේ.
- ඔබට ලැබුණු ප්‍රකාශය ඇසුරෙන් මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය දැක්වෙන ලේඛනයක් පිළියෙල කරන්න.
 - මිල රු. 10 සිට රු. 15 දක්වා වැඩිවීම පැවති මිලෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දක්වන්න.
 - මිල රු. 10 සිට රු. 15 දක්වා වැඩි වූ විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි වෙනස්වීම, පැවති ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දක්වන්න.
 - මිලෙහි ප්‍රතිඵලතාත්මක වෙනසට සාපේක්ෂව ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ඇති වූ ප්‍රතිඵලතාත්මක වෙනස කොපමණදැයි පෙන්වා දෙන්න.
 - මිල රු. 15 සිට රු. 10 දක්වා අඩුවීම පැවති මිලෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දක්වන්න.
 - මිල රු. 15 සිට රු. 10 දක්වා අඩු වූ විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි වෙනස්වීම, පැවති ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දක්වන්න.
 - මෙලෙස රු. 15 සිට රු. 10 දක්වා මිල අඩුවන විට, මිලෙහි ප්‍රතිඵලතාත්මක වෙනසට සාපේක්ෂව ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ඇති වූ ප්‍රතිඵලතාත්මක වෙනස කොපමණදැයි පෙන්වා දෙන්න.
 - මිල වැඩිවන විට හා මිල අඩුවන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිඵලක වෙනස, මිලෙහි ප්‍රතිඵලක වෙනසින් බෙදූ විට ලැබෙන අගය කෙරෙහි සැලකිලිමත් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- ස්වයංක්ෂිත විචල්‍යය වෙනස්වීමට සාපේක්ෂව පරායක්ෂිත විචල්‍යයේ ඇතිවන සංවේදීතාව නම්‍යතාව බව.
- මිලෙහි ඇතිවන වෙනස්වීමට සාපේක්ෂව, ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ඇතිවන වෙනසෙහි සංවේදීතාව මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව බව.
- පහත දැක්වෙන ආකාරයට මිල ඉල්ලුම නම්‍යතාව ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව} = \frac{\text{ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස}}{\text{මිලෙහි ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස}} = \frac{\frac{\Delta Q}{Q} \times 100\%}{\frac{\Delta P}{P} \times 100\%}$$

- ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතා සූත්‍රය යටතේ හා වාප නම්‍යතා සූත්‍රය යටතේ නම්‍යතාව ගණනය කළ හැකි බව.
- ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතා සූත්‍රය මගින් ඉල්ලුම් වක්‍රයේ කිසියම් ලක්ෂ්‍යයක නම්‍යතාව මනින අතර, මිලේ හා ප්‍රමාණයේ ඉතා කුඩා වෙනස්වීමක් සලකා බලන බව.
- ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතා සූත්‍රය සඳහා, මිලේ හා ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස ගණනය කරනුයේ, මූලික පැවති මිල හා ප්‍රමාණය පදනම වශයෙන් සලකා බව.
- ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතා සූත්‍රය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$\text{මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව} = \frac{1}{\text{ඉල්ලුම් වක්‍රයේ බෑවුම}} \times \frac{P}{Q} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P}{Q}$$

- $\frac{\Delta Q}{\Delta P}$ වලින් අදහස් වන්නේ ඉල්ලුම් වක්‍රයේ බෑවුමේ පරස්පරය බව.
- බෑවුම වෙනස් නොවුව ද මිල හා ප්‍රමාණය ලක්ෂ්‍යයෙන් ලක්ෂ්‍යයට වෙනස් වන අතර, වමේ සිට දකුණට බෑවුම් වන සරල රේඛීය ඉල්ලුම් වක්‍රයක නම්‍යතාව ලක්ෂ්‍යයෙන් ලක්ෂ්‍යයට වෙනස් වන අතර ශුන්‍යයේ සිට අපරිමිතය දක්වා පවතින බව.
- ඉල්ලුම් වක්‍රයක් මත සෑම ලක්ෂ්‍යයකටම එක සමාන නම්‍යතා සංගුණක පෙන්වන සුවිශේෂ අවස්ථා තුනක් පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - පූර්ණ නම්‍ය ඉල්ලුම
 - පූර්ණ අනම්‍ය ඉල්ලුම
 - ඒකීය නම්‍ය ඉල්ලුම
- කිසියම් පරාසයක නම්‍යතාව ගණනය කිරීමට වාප නම්‍යතා සූත්‍රය භාවිත කරන බව.

- වාප නමයතාව මගින් මිලේ හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ විශාල වෙනස්වීමක් සැලකිල්ලට ගන්නා බව.
- වාප නමයතා සූත්‍රය සඳහා ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස ගණනය කිරීමේ දී, පදනම වශයෙන් සලකනුයේ මුල් අගය සහ පසු අගය යන දෙකෙහි මධ්‍යයන හෙවත් සාමාන්‍ය අගය බව.
- වාප නමයතා සූත්‍රය පහත පරිදි වන බව.

$$\text{වාප මිල ඉල්ලුම් නමයතාව} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2}$$

- නමයතා සූත්‍රයට අනුව ලැබෙන සංගුණක මත පහත පරිදි නමයතා ප්‍රභේද දැක්විය හැකි බව.
 - ශුන්‍ය (0) - සුර්ණ අනමය
 - එකට අඩු (<1) - අනමය
 - එකට සමාන (1) - ඒකීය
 - එකට වැඩි (>1) - නමය
 - අපරිමිත (∞) - සුර්ණ නමය
- මිල ඉල්ලුම් නමයතාව හා පාරිභෝගික පැහැදීම / නිෂ්පාදක අයභාරය අතර සම්බන්ධතාවක් පවතින බව.
- ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය තුළ බැවුමේ පරස්පරය සඳහන් වන බැවින්, එය ඇසුරින් ද නමයතාව ගණනය කළ හැකි බව.

නිපුණතා මට්ටම 2.6 : මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව අනුව වෙළෙඳපොළක තාර්කිකව තීරණ ගන්නා අයුරු විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව තීරණය කරන සාධක දක්වමින් එක් එක් සාධකය නම්‍යතාව කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව දී ඇති විටක අදාළ භාණ්ඩයේ මිල වෙනස්වීම මත පාරිභෝගික පැහැදීම / ව්‍යාපාරික අයහාරය වෙනස්වීම නිශ්චය කරයි.
- විවිධ ආර්ථික විග්‍රහයන් සඳහා මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව ප්‍රායෝගික ව වැදගත්වන අවස්ථා අනාවරණය කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය මිලෙන් ගුණ කිරීමෙන් පාරිභෝගික පැහැදීම ගණනය කළ හැකි බව.
- අලෙවි ප්‍රමාණය මිලෙන් ගුණ කිරීමෙන් නිෂ්පාදන අයහාරය ගණනය කළ හැකි බව.
- අලෙවි ප්‍රමාණය මිල දී ගන්නා ප්‍රමාණයට සමාන වන නිසා නිෂ්පාදන අයහාරය, පාරිභෝගික පැහැදීමට සමාන වන බව.
- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා අවස්ථාව අනුව භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වන විට පාරිභෝගික පැහැදීම වෙනස් වන බව.
- අනම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින භාණ්ඩයක මිල වෙනස් වීමත් පාරිභෝගික පැහැදීම වෙනස්වීමත් අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතින බව.
 - මිල වැඩිවන විට පාරිභෝගික පැහැදීම වැඩි වේ.
 - මිල අඩුවන විට පාරිභෝගික පැහැදීම අඩු වේ.
- භාණ්ඩයකට පවතින ඉල්ලුම ඒකීය නම්‍යවන්නේ නම් භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වන විට පාරිභෝගික පැහැදීම වෙනස් නොවන බව.
- භාණ්ඩයක් සඳහා පවතින ඉල්ලුම නම්‍ය නම් භාණ්ඩයේ මිල වෙනස්වීම හා පාරිභෝගික පැහැදීම වෙනස් වීම අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතින බව.
 - මිල වැඩිවන විට පාරිභෝගික පැහැදීම අඩුවේ.
 - මිල අඩුවන විට පාරිභෝගික පැහැදීම වැඩිවේ.
- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව තීරණය වීම කෙරෙහි විවිධ හේතු බලපාන බව.

- මිල නම්‍යතාව වෙනස්වීමට බලපාන හේතු මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා තීරක ලෙස හඳුන්වන අතර ඒවා පහත සඳහන් වන බව.
 - භාණ්ඩයක් සඳහා පවතින ආදේශන සුලබතාව
 - භාණ්ඩයක් සඳහා ආදායමෙන් වැය කරන ප්‍රතිශතය
 - භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වීමෙන් පසු හැඩගැසීම් ඇති කර ගැනීමට ලැබෙන කාල සීමාව
 - භාණ්ඩය නිර්වචනය කර ඇති ආකාරය
 - භාණ්ඩයෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජන සංඛ්‍යාව

- මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ගණනය කිරීම ප්‍රායෝගික වශයෙන් වැදගත් වන බව. (නම්‍ය හා අනම්‍ය ඉල්ලුම් වක්‍ර භාවිතයෙන් පැහැදිලි කරන්න.)

නිපුණතා මට්ටම 2.7 : හරස් මිල ඉල්ලුම් නමයතාව අනුව වෙළෙඳපොළක තාර්කිකව තීරණ ගන්නා අයුරු විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- හරස් මිල ඉල්ලුම් නමයතාව නිර්වචනය කරමින් එය ගණනය කරන ආකාරය විස්තර කරයි.
- සංඛ්‍යා දත්ත භාවිත කරමින් හරස් ඉල්ලුම් නමයතාව ගණනය කරයි.
- හරස් ඉල්ලුම් නමයතා සංගුණකය පදනම් කර ගනිමින් ආදේශන භාණ්ඩ යුගල සහ අනුපූරක භාණ්ඩ යුගල වෙන්කර දක්වයි.
- හරස් මිල ඉල්ලුම් නමයතා සංගුණකය ප්‍රායෝගික ව වැදගත් වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සඳහන් සිද්ධිය සිසුවකු ලවා පන්තියට ඉදිරිපත් කරවන්න.

“ජයනාත් උදෑසන කඩයට ගියේ උදේ කෑමට පාන් සහ බටර් ගෙන ඒමට ය. එහෙත් පාන්වලට වඩා ඉදිආප්පවල මිල අඩුවී ඇති බව ඔහුට පෙනුණි. මේ නිසා ඔහු පාන් මිලදී නොගෙන ඉදි ආප්ප මිලදී ගැනීමට තීරණය කරන ලදී. එසේම, පාන් මිල දී නොගත් නිසා ඔහු බටර් ද මිලදී නොගත්තේ ය. උදේ කෑමට ඉදිආප්ප රැගෙන ජයනාත් ගෙදර ආවේ ය.”
- සිද්ධිය පිළිබඳ සිසුන්ගේ අදහස් විමසන්න.
- පහත සඳහන් දෑ මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - පාන්වලට ඉදිආප්ප ආදේශක භාණ්ඩයක් බව
 - පාන්වලට බටර් අනුපූරක භාණ්ඩයක් බව
 - භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමේ දී එක් භාණ්ඩයක මිල ඉහළ යාම අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමට බලපාන බව.
 - මෙවැනි සම්බන්ධිත භාණ්ඩ වර්ග දෙකක් ඇති බව.
 - ආදේශක භාණ්ඩ
 - අනුපූරක භාණ්ඩ
 - සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී, ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් කඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් සිදුවීම් අතරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන සිදුවීම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.

සිදුවීම 1 - සිනි මිල රු. 50 වනවිට හකුරුවලට ඒකක 80 ක ඉල්ලුමක් පැවතුණි. සිනි මිල රු.50 සිට රු. 5 බැගින් වැඩි වන්නට විය.

සිදුවීම 2 - සිනි මිල රු. 50 වනවිට තේ කුඩුවලට ඒකක 300 ක ඉල්ලුමක් පැවතුණි. සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 5 බැගින් වැඩි වන්නට විය.

සිදුවීම 3 - සිනි මිල රු. 50 වනවිට සිමෙන්තිවලට ඒකක 1000 ක ඉල්ලුමක් පැවතුණි. සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 5 බැගින් වැඩි වන්නට විය.

- ඔබ කණ්ඩායමට ලැබුණු සිදුවීම් හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න.
- ලැබුණු භාණ්ඩ දෙක අතර සම්බන්ධතාව පැහැදිලි කරන්න.
- එම සම්බන්ධතාව සැලකිල්ලට ගෙන සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 5 බැගින් වැඩිවන විට අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වන ආකාරය දැක්වෙන ලේඛනයක් තාර්කිකව ගොඩ නගන්න.
- ඉහත ලේඛනය පිළියෙළ කිරීමේ දී ඔබ පදනම් කරගත් උපකල්පන පෙන්වා දෙන්න.
- එම ලේඛනයේ මිල සිරස් අක්ෂයේ ද අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය තිරස් අක්ෂයේ ද දැක්වෙන පරිදි ප්‍රස්තාර ගත කරන්න.
- සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 55 දක්වා වැඩි වූ විට අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ වෙනස ගණනය කරන්න.
- සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 55 දක්වා වෙනස් වීම ප්‍රතිශතාත්මකව දක්වන්න.
- සිනි මිල රු. 50 සිට රු. 55 දක්වා වැඩිවීමේ දී අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ඇති වූ වෙනස ප්‍රතිශතාත්මකව දක්වන්න.
- සිනි මිලෙහි ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස හා අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස සැලකිල්ලට ගෙන සිනි මිල 1% කින් වෙනස් වූයේ නම් අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස ගණනය කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලී ව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- එක් භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වීමට අනුව, තවත් භාණ්ඩයකින් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීමේ සංවේදීතාව, හරස් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව බව.
- හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව පහත සඳහන් ආකාරයට ගණනය කරන බව.

$$\text{හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව} = \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{සම්බන්ධිත භාණ්ඩයේ මිලෙහි ප්‍රතිශතක වෙනස}}$$

$$E_{xy} = \frac{\frac{\Delta Q_{DX} \times 100}{Q_{DX}}}{\frac{\Delta P_Y \times 100}{P_Y}}$$

- හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව ගණනය කර ලැබෙන පිළිතුර හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ලෙස සලකන බව.
- හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකයට ලැබෙන අගය මත පහත සඳහන් පරිදි භාණ්ඩ වර්ග කළ හැකි බව.
 - ආදේශක භාණ්ඩ
 - අනුපූරක භාණ්ඩ
- එක් භාණ්ඩයක මිල හා අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ධන සම්බන්ධතාවයක් ඇත්නම් ඒවා ආදේශක භාණ්ඩ වන බව.
- ආදේශක භාණ්ඩ යුගලයේ එක් භාණ්ඩයක මිල හා අනෙක් භාණ්ඩයේ ප්‍රමාණය සම්බන්ධ කර අදිනු ලබන වක්‍රය ධන බැවුමකින් යුක්ත වන බව.
- එක් භාණ්ඩයක මිල හා අනෙක් භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ඍණ සම්බන්ධතාවක් පවතින්නේ නම් ඒවා අනුපූරක භාණ්ඩ වන බව.
- අනුපූරක භාණ්ඩ යුගලයේ එක් භාණ්ඩයක මිල හා අනෙක් භාණ්ඩයේ ප්‍රමාණය සම්බන්ධ කර අදිනු ලබන වක්‍රය ඍණ බැවුමකින් යුක්ත වන බව.
- හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ශුන්‍ය (0) අගයක් වන්නේ නම් අදාළ භාණ්ඩ දෙක අතර සම්බන්ධතාවක් නොමැති බව.
- හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව පහත සඳහන් ආකාරයට ප්‍රායෝගික භාවිත සඳහා යොදා ගත හැකි බව.
 - භාණ්ඩ අතර අන්තර් සම්බන්ධතාව හඳුනා ගැනීමට
 - අදාළ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරිත්වයේ ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීමට
 - ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට

හිසුණතා මට්ටම 2.8 : ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව අනුව වෙළෙඳපොළක තාර්කිකව තීරණ ගන්නා අයුරු විමසයි.

කාලවිච්ඡේද කාණ්ඩය : 06

ඉගෙනුම් වල :

- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව නිර්වචනය කරමින් එය ගණනය කරන ආකාර ඉදිරිපත් කරයි.
- සංඛ්‍යා දත්ත භාවිතයට ගනිමින් ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ගණනය කරයි.
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය පදනම් කර ගනිමින් භාණ්ඩ වර්ග කරයි.
- ආර්ථික විග්‍රහයන් සඳහා ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව යොදා ගැනෙන ආකාර විමර්ශනය කරයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- පහත සඳහන් සිද්ධිය සිසුවකු ලවා පන්තිය ඉදිරියේ කියවන්න.

“තම සිල්ලර කඩයේ භාණ්ඩ විකිණීම කෙරෙහි බාහිර සිද්ධීන් බලපාන ආකාරය පිළිබඳ ව විශ්වතාත් විමසිල්ලෙන් සිටී. පසුගිය දිනවල සියලුම රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් වැඩිවීම නිසා තම කඩයේ බඩු විකිණීම සම්බන්ධයෙන් ඔහු මෙසේ ප්‍රකාශ කර සිටී.”

“පඩි වැඩි වූ නිසා මිදි, සුවඳ විලවුන්, අයිස් ක්‍රීම් වගේ දේවල නම් ඉල්ලුම වැඩිවුණා. ඒ වූනට භාල් වගේ දේවලනම් ඉල්ලුම එව්වර වැඩි වුනේ නෑ. හැබැයි මාජරින් ඉල්ලුම අය ඒ වෙනුවට බටර් ඉල්ලන්න පටන් ගත්තා. ”

- සිද්ධිය පිළිබඳ සිසුන්ගේ අදහස් විමසන්න.
- වැදගත් කරුණු පුවරුවේ ගොඩ නගන්න.
- පහත කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - ආදායම වෙනස්වීම නිසා ඉල්ලුම වෙනස්වන බව.
 - ආදායම වෙනස්වීම සමහර භාණ්ඩවල ඉල්ලුමට එතරම් බල නොපාන බව.
 - ආදායම වැඩිවන විට ඉල්ලුම අඩු කරන භාණ්ඩ ද පවතින බව.
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් භාණ්ඩ අතුරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන භාණ්ඩය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - මාගරින්
 - සහල්
 - ස්වර්ණාභරණ
- ඔබට ලැබී ඇති භාණ්ඩයේ ස්වභාවය හඳුනා ගන්න.
- ඔබට ලැබුණු භාණ්ඩයට සමාන වෙනත් භාණ්ඩ වර්ග කිහිපයක් ලැයිස්තුගත කරන්න.
- ඔබේ නිවසේ මාසික ආදායම කොපමණදැයි උපකල්පනය කරන්න.
- එම ආදායමෙන් අදාළ භාණ්ඩය මිල දී ගන්නා ප්‍රමාණය සඳහන් කරන්න.
- ඔබේ ආදායම දෙගුණ වන්නේ නම් අදාළ භාණ්ඩයෙන් කොපමණ ඉල්ලුම් කරන්නේ ද?
- ආදායම වෙනස්වීම අනුව ඉල්ලුම වෙනස්වන ප්‍රමාණය දැක්වෙන ලේඛනයක් පිළියෙල කරන්න.
- එම දත්ත ආශ්‍රයෙන් ආදායම හා අදාළ භාණ්ඩය සඳහා ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධතාව ප්‍රස්තාරිකව පෙන්වන්න.
- ඔබේ ආදායමේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනසට සාපේක්ෂව අදාළ භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස ගණනය කරන්න.
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලීව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

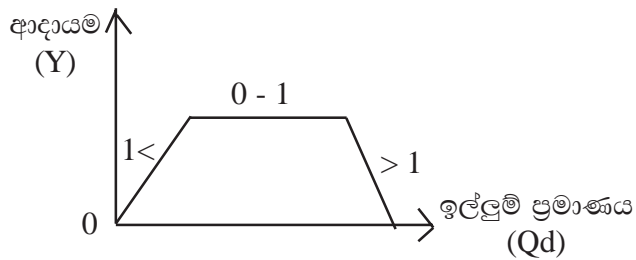
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- පාරිභෝගිකයාගේ ආදායම වෙනස්වීමට අනුව භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීමේ සංවේදීතාව ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව බව.
- ආදායම් හා ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධතාව විවිධ වන බව.
- ආදායම වෙනස්වන විට ඉල්ලුම දක්වන සංවේදීතාව පහත සූත්‍රය මගින් ගණනය කළ හැකි බව.

$$Y_e = \frac{\text{ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}$$

$$Y_e = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Q}$$

- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය අනුව භාණ්ඩ වර්ග කළ හැකි බව.
 - සාමාන්‍ය භාණ්ඩ
 - අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ
 - සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ
 - බාල භාණ්ඩ
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව ධන අගයක් ගන්නා භාණ්ඩ සාමාන්‍ය භාණ්ඩ වන බව.
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය 1 ට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නා භාණ්ඩ සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ වන බව.
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය 1 ට වඩා අඩු අගයක් ගන්නා භාණ්ඩ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ වන බව.
- අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ සඳහා සමහර අවස්ථාවල දී ආදායම වෙනස් වුව ද ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් නොවන අවස්ථා ද පවතින බව.
- ආදායම වැඩිවන විට ඉල්ලුම අඩුවන භාණ්ඩ බාල භාණ්ඩ ලෙස හඳුන්වන අතර එහි නම්‍යතා සංගුණකය සෘණ අගයක් ගන්නා බව.
- මෙම සම්බන්ධතාව පහත පරිදි වක්‍රයක් මගින් පෙන්විය හැකි බව.

- භාණ්ඩයේ ස්වභාවය, පාරිභෝගිකයා සිටින ආදායම් කාණ්ඩය ආදිය ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව තීරණය කරන සාධක වන බව.
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයේ ප්‍රායෝගික වැදගත්කම පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය අනුව භාණ්ඩ ප්‍රභේද කළ හැකි වීම.
 - ජන කණ්ඩායම් අතර ආදායම් පරතරය හඳුනාගත හැකි වීම.

හිපුණහා මට්ටම 2.9 : වෙළෙඳපොළක සැපයුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක විශ්ලේෂණය කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සැපයුම අර්ථ දැක්වීමින් ආයතනයක සැපයුම හා වෙළෙඳපොළ සැපයුම අතර වෙනස සන්සන්දනය කරයි.
- සැපයුමට බලපාන සාධක නම් කර ඒ එක් එක් සාධකයට සැපයුමට බලපාන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- සැපයුමට බලපාන සාධක හා සැපයුම අතර සම්බන්ධතාව ශ්‍රිතයක් ඇසුරෙන් පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ විවිධ මිල ගණන් යටතේ වෙළෙඳපොළට සැපයීමට කැමති, සැපයීමට හැකියාව ඇති, සැපයීමට සූදානම් භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සැපයුම බව.
- භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් වෙළෙඳපොළට සපයනු ලබන්නේ නම්, ඉන් පහත සඳහන් කරුණු අදහස් වන බව.
 - නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය සම්පත් හා තාක්ෂණය ආයතනය සතු වන බව.
 - එම භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ආයතනයට ලාභයක් උපයා ගත හැකි බව.
 - එම භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයට හා අලෙවියට ආයතන සැලසුම් කොට ඇති බව.
- කිසියම් භාණ්ඩයක් සම්බන්ධව, වෙළෙඳපොළට භාණ්ඩ සපයන එක් ආයතනයක සැපයුම, ආයතනයක සැපයුම බව හා සියලුම ආයතනවල සැපයුමෙහි එකතුව වෙළෙඳපොළ සැපයුම වන බව.
- ආයතන සැපයුමට පහත සඳහන් සාධක බලපාන බව.
 - සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල (P)
 - යෙදවුම්වල මිල (C)
 - තාක්ෂණය (T)
 - සම්බන්ධිත භාණ්ඩවල මිල (Pn)
 - නිෂ්පාදකයාගේ අපේක්ෂා (Ex)
 - රජයේ ප්‍රතිපත්ති (G)
 - වෙනත් සාධක (O)

- මීට අමතරව වෙළෙඳපොළ සැපයුමට වෙළෙඳපොළ තුළ සිටින නිෂ්පාදකයන් සංඛ්‍යාව (N) බලපාන බව.
- සැපයුමට බලපාන සියලුම සාධක එක්තැන් කර පහත සඳහන් පරිදි සැපයුම් ශ්‍රිතය දැක්විය හැකි බව.

$$Q_s = f \{P, C, T, P_n, Ex, N, G, O\}$$

- Q_s පරායත්ත විචල්‍ය වන අතර අනෙක් සාධක ස්වායත්ත විචල්‍ය වන බව.
- සැපයුමට බලපාන ඉහත සියලුම සාධක හා සැපයුම අතර පවතින සම්බන්ධතාව සැපයුම් න්‍යාය බව.

හිපුණතා මට්ටම 2.10 : මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර සම්බන්ධතාව විමසයි.

තාලව්‍යේද්‍ය සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- සැපයුම් නීතිය නිර්වචනය කරයි.
- මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර අනුලෝම සම්බන්ධය විග්‍රහ කළ හැකි ක්‍රම පෙළගස්වයි.
- සැපයුම් නීතියට හේතු ඉදිරිපත් කරයි.
- සංඛ්‍යා දත්ත පදනම් කරගෙන සැපයුම් වක්‍රය හා සමීකරණය ගොඩ නගයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිටිකම :

- ස්වේච්ඡාවෙන් ඉදිරිපත් වන සිසුවකු ලවා පහත සඳහන් සිද්ධිය පන්තියට ඉදිරිපත් කරවන්න.

එක්තරා විද්‍යාලයක ආපනශාලාවේ තිරිඟු පිටි අඩංගු ආහාරවල සැපයුම සම්බන්ධයෙන්, සිසුවියන් විසින් ආපනශාලා හිමියාගෙන් විමසීමක් කරන ලදී. ඒ අනුව ඔහු දුන් පිළිතුර පහත පරිදි වේ.

“තිරිඟු පිටි අඩංගු ආහාරවල මිල ඉහළ යන නිසා අපි ඒවායේ සැපයුම් ප්‍රමාණය වැඩි කරනවා. මොකද අපේ ලාභය වැඩිවන නිසා. අනික හාල්පිටි අඩංගු ආහාරවල මිල වෙනසක් වෙන්නෙත් නෑනේ. ඒ උනාට තිරිඟු පිටි අඩංගු ආහාරවල මිල පහළ ගියහොත් අපි ඒවායේ සැපයුම් ප්‍රමාණය අඩු කරනවා. මිල අනුව තමයි අපි නිෂ්පාදනය කරන ප්‍රමාණය තීරණය කරන්නේ.”

- පහත සඳහන් කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා වෙළෙඳපොළේ පැවතිය හැකි විකල්ප මිලවල දී නිෂ්පාදකයන් විසින් සැපයීමට කැමති, සැපයීමට හැකියාව ඇති හා සපයනු ලබන විවිධ ප්‍රමාණ “සැපයුම” යන්නෙන් අදහස් වන බව.
 - භාණ්ඩයේ මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර ධන සම්බන්ධතාවක් පවතින බව හා එය සැපයුම් නීතිය බව.
 - සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් මාතෘකා අතුරින් ඔබ කණ්ඩායමට ලැබී ඇති මාතෘකාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - උපුලිගේ සැපයුම
 - වජිරානිගේ සැපයුම
 - ලසන්තිගේ සැපයුම
 - මුළු වෙළෙඳපොළ සැපයුම
- ඔබට දී ඇති සිද්ධි අධ්‍යයනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
- ඔබගේ මාතෘකාවට අදාළ ව පහත සඳහන් දෑ ඉදිරිපත් කරන්න.
 - සැපයුම් වක්‍රය
 - සැපයුම් සමීකරණය
 - මිල වැඩිවන විට වැඩිපුර සැපයීමට හේතු
- ඔබේ අනාවරණ සමස්ත පන්තියට නිර්මාණශීලී ව ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

සිද්ධි අධ්‍යයනය

X භාණ්ඩය සම්බන්ධයෙන් වෙළෙඳපොළේ සැපයුම්කරුවන් වන්නේ උපුලි, වජිරානි හා ලසන්ති පමණි. ඔවුන් තිදෙනා විවිධ මිල ගණන් යටතේ වෙළෙඳපොළට සපයන ප්‍රමාණ පහත පරිදි වේ. මෙම අවස්ථාවේ අදාළ භාණ්ඩයේ මිල හැර අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර බව සලකන්න.

X භාණ්ඩයේ මිල රු.	උපුලිගේ සැපයුම ඒකක	වජිරානිගේ සැපයුම ඒකක	ලසන්තිගේ සැපයුම ඒකක	මුළු වෙළෙඳපොළ සැපයුම ඒකක
10	100	300	150	550
15	150	400	300	850

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර ධන සම්බන්ධතාව සැපයුම් නීතිය බව.
- සැපයුම් නීතිය ආකාර තුනකට ප්‍රකාශ කළ හැකි බව.
 - සැපයුම් ලේඛනය
 - සැපයුම් වක්‍රය
 - සැපයුම් සමීකරණය
- සැපයුම් නීතියට අනුකූලව සැපයුම් වක්‍රය ධන බැවුමකින් යුක්ත බව.
- සැපයුම් සමීකරණය පහත පරිදි ධන සම්බන්ධතාවෙන් යුක්ත වන බව එනම්, බැවුම ධන වන බව.

$$Q_s = a + \frac{\Delta Q}{\Delta P} P$$

- මෙසේ මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර ධන සම්බන්ධතාවක් පැවතීමට හේතුව හෙවත් සැපයුම් නීතියට හේතුව වැඩිවන ආවස්ථික පිරිවැය බව.
- වෙළෙඳපොළේ එක් එක් සැපයුම්කරුවන්ගේ සැපයුම් ප්‍රමාණයන්ගේ එකතුව වෙළෙඳපොළේ සැපයුම් ප්‍රමාණය වන බව.

නිපුණතා මට්ටම 2.11 : සැපයුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම හා සැපයුම වෙනස්වීම අතර වෙනස සංසන්දනය කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- භාණ්ඩයක සැපයුම් ප්‍රමාණය සහ සැපයුම වෙනස්වීමට බලපාන සාධක වෙන් වෙන් ව ඉදිරිපත් කරයි.
- භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වන විට සැපයුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වන ආකාරය සැපයුම් වක්‍රයක් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරයි.
- භාණ්ඩයක මිල ස්ථාවර ව පවතින විට අනෙකුත් සාධක වෙනස්වීම අනුව සැපයුම වෙනස්වන ආකාරය සැපයුම් වක්‍රය ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සැපයුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව තිබිය දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස්වන විට සැපයුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වන බව.
- සැපයුම තීරණය කරන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව තිබිය දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල අඩුවන විට සැපයුම් ප්‍රමාණය අඩු වීම නිසා සැපයුම් වක්‍රය මත පිහිටි ලක්ෂ්‍ය සැපයුම් වක්‍රය දිගේ පහළට ගමන් කරන බව.
- සැපයුම තීරණය කරන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර ව තිබිය දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩිවන විට සැපයුම් ප්‍රමාණය වැඩි වී සැපයුම් වක්‍රය මත පිහිටි ලක්ෂ්‍ය වක්‍රය දිගේ ඉහළට යන බව.
- සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල ස්ථාවර ව තිබිය දී සැපයුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක වෙනස්වීම නිසා සැපයුම අඩුවීම හෝ වැඩිවීම සිදුවන බව.
- සැපයුම වැඩි වූ විට සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වන බව.
- පහත සඳහන් සිදුවීම් සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වීම හේතුවන බව.
 - සම්බන්ධිත භාණ්ඩයක මිල අඩුවීම
 - නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගන්නා යෙදවුම්වල මිල අඩුවීම
 - තාක්ෂණය දියුණු වීම

- අනාගතයේ දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩිවෙතැයි අපේක්ෂා කිරීම
- වෙළෙඳපොළේ සිටින සැපයුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව වැඩිවීම
- රජය විසින් නිෂ්පාදකයාට සහනාධාර සැපයීම
- සැපයුම අඩු වූ විට සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන්වන බව.
- සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන්වීමට පහත සඳහන් සිදුවීම් බලපාන බව.
 - සම්බන්ධිත භාණ්ඩයක මිල වැඩිවීම
 - නිෂ්පාදනයට යොදා ගන්නා යෙදවුම් මිල වැඩිවීම
 - තාක්ෂණය යල් පැනීම
- අනාගතයේ දී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල අඩුවෙතැයි අපේක්ෂා කිරීම
- වෙළෙඳපොළේ සිටින සැපයුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව අඩුවීම
- රජය විසින් නිෂ්පාදකයාගෙන් බදු අය කිරීම

නිපුණතා මට්ටම 2.12 : සැපයුම් මිල නම්‍යතාව අනුව වෙළෙඳපොළක තාර්කිකව තීරණ ගන්නා අයුරු විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සැපයුම් නම්‍යතාව අර්ථ දක්වමින් එය ගණනය කරන ආකාර විස්තර කරයි.
- දෙන ලද දත්ත පදනම් කරගෙන සැපයුම් නම්‍යතාව ගණනය කර දක්වයි.
- සැපයුම් සමීකරණය සපයා ඇති විට නිශ්චිත මිලක් යටතේ සැපයුම් නම්‍යතාව ගණනය කර පෙන්වයි.
- සැපයුම් නම්‍යතා සංගුණකය පදනම් කර ගනිමින් සැපයුම් නම්‍යතාවේ විවිධ අවස්ථා පෙළගස්වයි.
- සැපයුම් නම්‍යතාව හා සැපයුම් වක්‍රයේ බැවුම අතර සම්බන්ධතාව විස්තර කරයි.
- සැපයුම් නම්‍යතාව තීරණය කිරීමට බලපාන සාධක විග්‍රහ කරයි.
- සැපයුම් නම්‍යතාව විවිධ ආර්ථික විග්‍රහ සඳහා යොදා ගන්නා ආකාරය නිදසුන් ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- ලක්ෂ්‍ය සැපයුම් නම්‍යතාවය යනු, යම් අවස්ථාවක දී සැපයුම් වක්‍රය මත පිහිටි ලක්ෂ්‍යයක හෝ ඊට ආසන්න තත්ත්වයක දී නම්‍යතාව ගණනය කිරීම බව.
- මිල සැපයුම් ලක්ෂ්‍ය නම්‍යතා සූත්‍රය පහත දැක්වෙන බව.

$$E_s = \frac{\Delta Q_s}{\Delta P} \times \frac{P}{Q_s}$$

- වාප සැපයුම් නම්‍යතාව යනු, කිසියම් අවස්ථාවක දී සැපයුම් වක්‍රයක යම් ලක්ෂ්‍ය දෙකක් අතර නම්‍යතාව ගණනය කිරීම බව.
- මිල සැපයුම් වාප නම්‍යතා සූත්‍රය පහත ආකාරයට දැක්විය හැකි බව.

$$E_s = \frac{\Delta Q_s}{\Delta P} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_{s1} + Q_{s2}}$$

- නමානා සංගුණකයට අදාළව සැපයුම් නමානා අවස්ථා පහක් පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
- නමා සැපයුම් නමානාව
- අනමා සැපයුම් නමානාව
- ඒකීය සැපයුම් නමානාව
- පූර්ණ අනමා සැපයුම් නමානාව
- පූර්ණ නමා සැපයුම් නමානාව
- නමා සැපයුම් තත්ත්වය පෙන්වුම් කරන සැපයුම් චක්‍රය මිල අක්ෂය සමග සම්මුඛ වී ධන අන්තඃකේතයක් සහිතවන බව.
- අනමා සැපයුම් තත්ත්වයේ දී සැපයුම් චක්‍රය ප්‍රමාණ අක්ෂයට සම්මුඛ වී සෘණ අන්තඃකේතයක් සහිතවන බව.
- සැපයුම් චක්‍රය මූලය හරහා ගමන් කරන විට සැපයුම් නමානාව ඒකීය නමානාවෙන් යුක්ත බව.
- ඉහත තත්ත්වවලට අමතර ව පූර්ණ නමා සැපයුම හා පූර්ණ අනමා සැපයුම් ද පවතින බව.
- සැපයුම් චක්‍රය මිල අක්ෂයට සමාන්තරව ගමන් කරන විට සැපයුම් නමානාව පූර්ණ අනමා හෙවත් සංගුණකය 0 ක් බව.
- සැපයුම් චක්‍රය ප්‍රමාණ අක්ෂයට සමාන්තරව ගමන් කරන විට සැපයුම් නමානාව පූර්ණ නමා හෙවත් සංගුණකය අපරිමිත (෫෫) වන බව.
- මිල ගණන් වෙනස්වීමකට අනුව විවිධ භාණ්ඩවල සැපයුම් ප්‍රමාණය විවිධ ආකාරයට වෙනස්වීමට හේතු වන සාධක ඇති බව.
- පහත සඳහන් පරිදි සැපයුම් නමානා තීරක දැක්විය හැකි බව.
 - සාධක සංවලනය කිරීමේ හැකියාව
 - සැපයීමට ගතවන කාලය
 - තොග පවත්වා ගැනීමේ හැකියාව නිෂ්පාදන ධාරිතාව
 - භාණ්ඩයේ ස්වභාවය
- ඉල්ලුම් තත්ත්වයේ වෙනසකට අනුව මිලේ සිදුකරනු ලබන වෙනස තීරණය වන්නේ සැපයුම් නමානාව පදනම් කරගෙන බව.
- බද්දක් පැනවීමේ දී පාරිභෝගිකයා හා නිෂ්පාදකයා අතර බදුබර බෙදී යාම තීරණය වීමට සැපයුම් නමානාව බලපාන බව.
- සහනාධාරය සපයන භාණ්ඩයේ සැපයුම නමා නම් සහනාධාරයේ වැඩි වාසිය පාරිභෝගිකයාට හිමිවන බව.
- ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා සැපයුම් නමානාව වැදගත් වන බව.

නිපුණතා මට්ටම 2.13 : වෙළෙඳපොළක මිල තීරණය වන ආකාරය විමසයි.

කාලච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

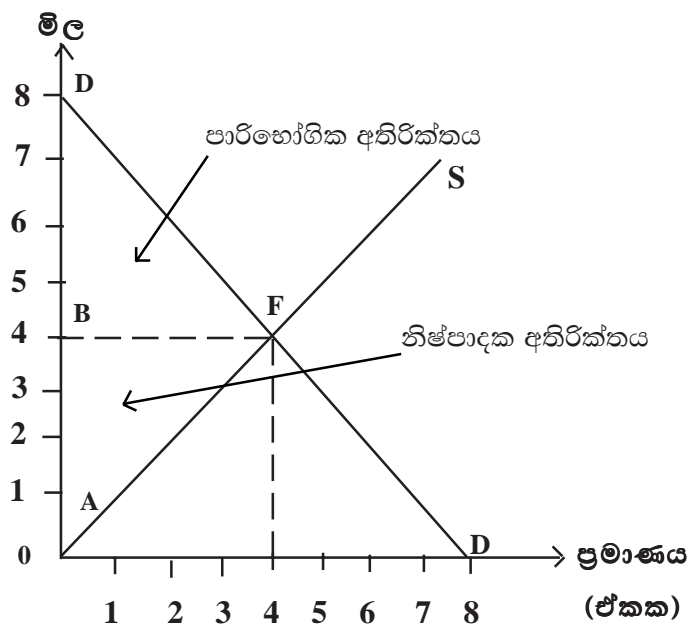
ඉගෙනුම් වල :

- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය අර්ථ දක්වයි.
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය පෙන්විය හැකි විකල්ප ක්‍රම නම් කරයි.
- ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛන ආශ්‍රයෙන් වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය පෙන්වයි.
- ප්‍රස්තාර ඇසුරෙන් වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය පෙන්වයි.
- ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ ඇසුරෙන් වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ගණනය කර පෙන්වයි.
- අධි ඉල්ලුම හා අධි සැපයුම නිර්වචනය කරමින් ඒවා ප්‍රස්තාර මගින් පෙන්වයි.
- අධි ඉල්ලුම් මිල සහ අධි සැපයුම් මිල නිර්වචනය කරමින් ඒවා ප්‍රස්තාර ඇසුරින් පෙන්වයි.
- පාරිභෝගික අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදක අතිරික්තය නිර්වචනය කරමින් ප්‍රස්තාරකව නිරූපණය කරයි.
- පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය ගණනය කර පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේග මත තීරණය වන බව.
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ප්‍රකාශ කළ හැකි ප්‍රධාන ක්‍රම තුනක් පවතින බව.
 - ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛනයක් මගින්
 - ප්‍රස්තාර මගින්
 - සමීකරණ මගින්
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය ආශ්‍රිත සංකල්ප කිහිපයක් පවතින අතර ඒවා පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - අධි ඉල්ලුම
 - අධි සැපයුම
 - අධි ඉල්ලුම් මිල
 - අධි සැපයුම් මිල
 - පාරිභෝගික අතිරික්තය
 - නිෂ්පාදක අතිරික්තය

- පවත්නා මිලේදී සැපයුම් කරන ප්‍රමාණය ඉක්මවා පවතින ඉල්ලුම අධි ඉල්ලුම බව.
- පවත්නා මිලේදී ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය ඉක්මවා පවතින සැපයුම අධි සැපයුම බව.
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිත මිලට වඩා පහළ මිලවල දී අධි ඉල්ලුම් මිලක් පවතින බව.
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිත මිලට වඩා ඉහළ මිලවල දී අධි සැපයුම් මිලක් පවතින බව.
- වෙළෙඳපොළේ සමතුලිත භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සඳහා පාරිභෝගිකයන් ගෙවීමට කැමති මිලත් සත්‍ය වශයෙන් ම ඔහු ගෙවන මිලත් අතර වෙනස පාරිභෝගික අතිරික්තය බව.
- නිෂ්පාදන අතිරික්තය යනු, සැපයුම්කරුවන් භාණ්ඩ සඳහා අපේක්ෂා කරන අවම මිලත් ඔවුන්ට සත්‍ය වශයෙන් ලැබෙන මිලත් අතර වෙනස බව.
- පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය පහත ප්‍රස්තාරය ආශ්‍රයෙන් පෙන්විය හැකි බව.

- ප්‍රස්තාරයට අනුව BDF ත්‍රිකෝණයේ වර්ගඵලයෙන් පාරිභෝගික අතිරික්තය පෙන්විය හැකි බව.
- පහත දැක්වෙන සූත්‍රය ඇසුරින් පාරිභෝගික අතිරික්තය ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} = \frac{(\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \text{සමතුලිත මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$$

- ප්‍රස්තාරයට අනුව ABF කොටසේ වර්ගඵලයෙන් නිෂ්පාදක අතිරික්තය පෙන්විය හැකි බව.
- පහත දැක්වෙන සූත්‍රය ඇසුරින් නිෂ්පාදක අතිරික්තය ගණනය කළ හැකි බව

$$\text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} = \frac{(\text{සමතුලිත මිල} - \text{අවම සැපයුම් මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$$

නිපුණතා මට්ටම 2.14 : ඉල්ලුම හා සැපයුම වෙනස්වීම අනුව වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

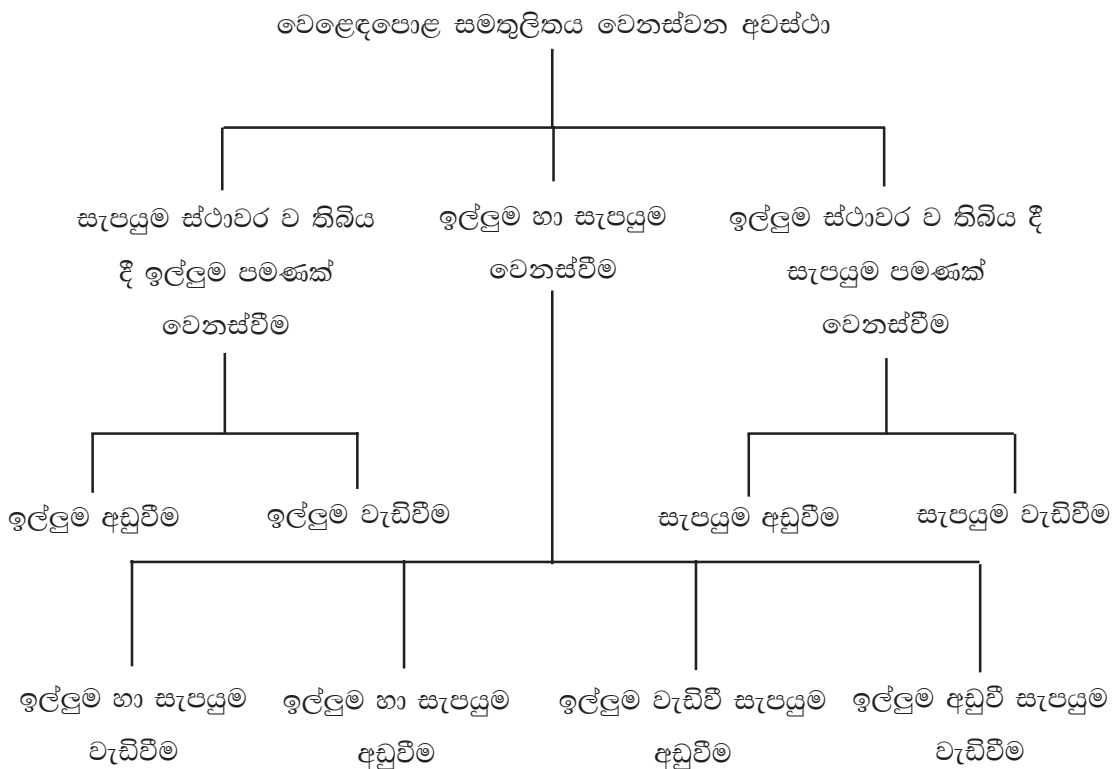
භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාර විස්තර කරයි.
- වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාර ප්‍රස්තාර ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරයි.

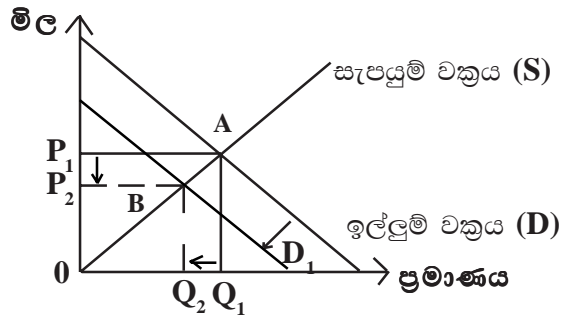
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- වෙළෙඳපොළක ඉල්ලුම හෝ සැපයුම හෝ ඉල්ලුම සහ සැපයුම යන දෙකම හෝ වෙනස්වීම මත වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය වෙනස්වන බව.
- මෙය පහත පරිදි සටහනකින් පෙන්විය හැකි බව.

- වෙළෙඳපොළ බලවේග වෙනස්වීම මත සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාර ප්‍රස්තාර මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.

නිදසුන් : සැපයුම ස්ථාවර ව තිබිය දී ඉල්ලුම අඩුවන අවස්ථාවක දී සමතුලිතය වෙනස් වීම

A = ඉල්ලුම වෙනස්වීමට පෙර සමතුලිතය

B = ඉල්ලුම වෙනස්වීමට පසු නව සමතුලිතය

නිපුණතා මට්ටම 2.15 : නිෂ්පාදන බදු වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වයට බලපාන ආකාරය විමසයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

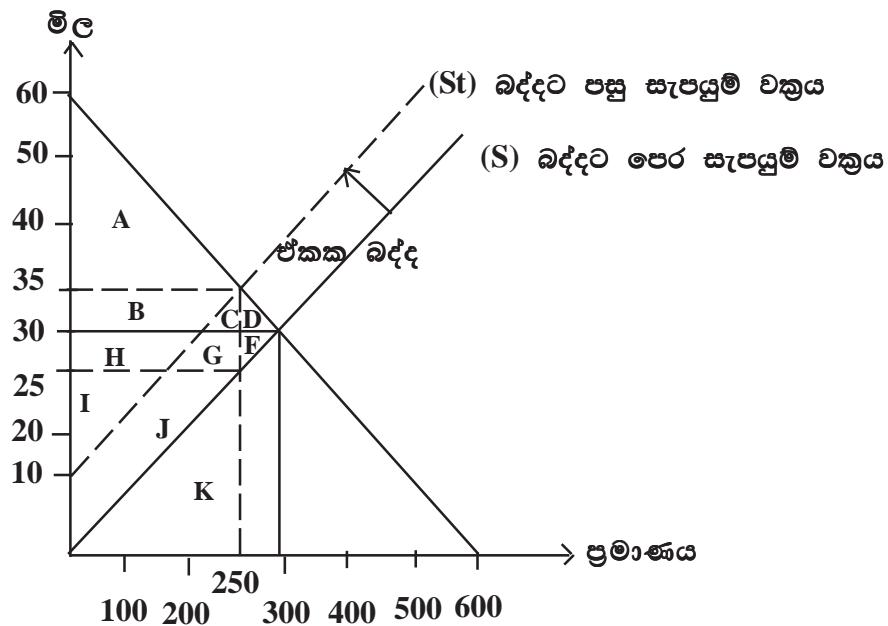
- නිෂ්පාදකයා මත ඒකක බදු පැනවීම සහ වටිනාකම මත බදු පැනවීම අතර වෙනස සංසන්දනාත්මක ව පැහැදිලි කරයි.
- නිෂ්පාදකයා මත ඒකක බද්දක් පැනවූ විට වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ලේඛන, ප්‍රස්තාර සහ සමීකරණ ඇසුරෙන් පෙන්වයි.
- නිෂ්පාදකයා මත ඒකක බද්දක් පැන වූ විට පාරිභෝගික පැහැදීම, ව්‍යාපාරික ආදායම පාරිභෝගික අතිරික්තය, නිෂ්පාදක අතිරික්තය, රජයේ ආදායම සහ සමාජ සුභසාධනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කරයි.
- නිෂ්පාදකයා මත වටිනාකම අනුව බද්දක් පැන වූ විට වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ලේඛන, ප්‍රස්තාර සහ සමීකරණ මගින් ඉදිරිපත් කරයි.
- නිෂ්පාදකයා මත වටිනාකම මත බද්දක් පැන වූ විට පාරිභෝගික පැහැදීම, ව්‍යාපාරික ආදායම, පාරිභෝගික අතිරික්තය, නිෂ්පාදක අතිරික්තය, රජයේ ආදායම සහ සමාජ සුභසාධනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- පහත සඳහන් පරිදි දෙආකාරයට නිෂ්පාදකයා මත බදු පැනවිය හැකි බව.
 - ඒකක බදු
 - වටිනාකම මත බදු
- නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කරන එක් ඒකකයක් මත නිශ්චිත බදු මුදලක් අය කිරීම ඒකක බද්දක් බව.
- ඒකක බද්දක් පැනවීම පහත සඳහන් පරිදි නිදසුනකින් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.

බද්දට පෙර මිල	ඒකක බද්ද	බද්දට පසු මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය
10	10	20	100	500
50	10	60	500	100

- මෙහි දී භාණ්ඩ ඒකකයක් මත රු. 10 ක බද්දක් පනවා ඇත. බද්දෙන් පසු වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම රූප සටහනේ දැක්වේ.

- ඒකක බද්දක් පැනවීම නිසා පහත සඳහන් ප්‍රතිඵලයන් ඇති වන බව.
 - පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල රු. 30 සිට 35 දක්වා වැඩි ය.
 - නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල රු. 30 සිට 25 දක්වා අඩු වේ.
 - සමතුලිත ප්‍රමාණය ඒකක 300 සිට 250 දක්වා අඩුවීම.
 - පාරිභෝගික පැහැදීම 30×300 සිට 35×250 දක්වා වෙනස් වේ.
 - ව්‍යාපාරික දළ අයහාරය 30×300 සිට 35×250 දක්වා වෙනස් වේ.
 - පාරිභෝගික අතිරික්තය $A+B+C+D$ සිට A දක්වා අඩු වේ.
 - නිෂ්පාදක අතිරික්තය $H+G+F+I+J$ සිට $I+J$ දක්වා අඩු වේ.
 - පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය $B+C+D+F+G+H$ ප්‍රමාණයකින් අඩු වේ.
 - රජයට, $B+C+G+H$ ප්‍රමාණයක බදු ආදායමක් ලැබීම.
 - $D+F$ ප්‍රමාණයකින් සමාජ සුබසාධනය අඩුවීම.
 - $B+C$ ප්‍රමාණයක් පාරිභෝගිකයාට බදු බර දරන්නට වීම.
 - $G+H$ ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදකයාට බදු බර දරන්නට වීම.
- ඒකක බද්දක් පැනවීම පහත සඳහන් පරිදි සමීකරණ මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.
 - බද්දට පෙර සැපයුම් සමීකරණය $[Q_s = a + bp]$
 - බද්දට පසු සැපයුම් සමීකරණය $[Q_{st} = a + b(P - T)]$
 - $T =$ ඒකක බද්ද

නිදසුන් :

- එක්තරා භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ

$$Q_d = 600 - 10P$$

$$Q_s = 10P \text{ වේ.}$$

- භාණ්ඩ ඒකකයක් සඳහා රු. 10 ක බද්දක් අය කරයි. බද්දට පසු සැපයුම් සමීකරණය

$$Q_{st} = 10 (P - T)$$

$$Q_{st} = 10 (P - 10)$$

$$Q_{st} = 10P - 100 \text{ වේ.}$$

- බද්දට පෙර සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$Q_d = Q_s \qquad Q_d = 600 - 10P$$

$$600 - 10P = 10P \qquad Q_d = 600 - 10 \times 30$$

$$600 = 20P \qquad Q_d = 300$$

$$30 = P$$

සමතුලිත මිල රු. 30

සමතුලිත ප්‍රමාණය 300

- බද්දට පසු සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$Q_d = Q_{st}$$

$$600 - 10P = 10P - 100 \qquad Q_d = 600 - 10P$$

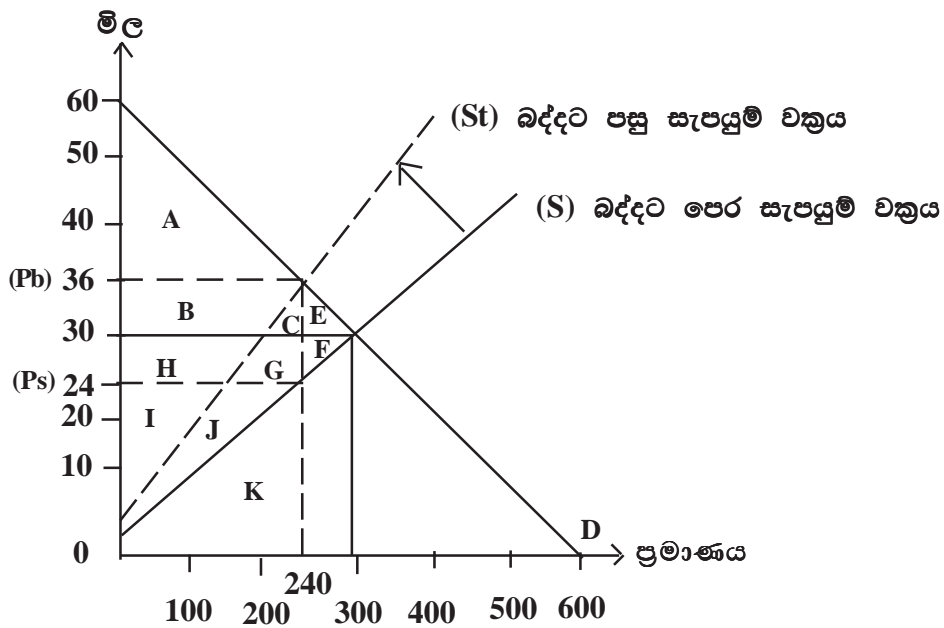
$$700 = 20P \qquad Q_d = 600 - 10 \times 35$$

$$35 = P \qquad Q_d = 250$$

- වටිනාකම මත බද්දක් පැනවීම පහත සඳහන් පරිදි නිදසුනකින් පෙන්විය හැකි බව.

බද්දට පෙර මිල	වටිනාකම මත 50% ක බද්ද	බද්දට පසු මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය
10	$10 \times \frac{50}{100} = 5$	15	100	500
40	$40 \times \frac{50}{100} = 20$	60	400	100

මෙහි දී අලෙවි වටිනාකම මත 50% ක බද්දක් පනවා ඇත. බද්දෙන් පසු වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ප්‍රස්තාර සටහනේ දැක් වේ.

Pb = පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල

Ps = නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල

- පාරිභෝගිකයාට ගෙවන මිල රු. 30 සිට 36 දක්වා වැඩි වී ඇත.
- නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල රු. 30 සිට 24 දක්වා අඩු වී ඇත.
- සමතුලිත ප්‍රමාණය ඒකක 300 සිට 240 දක්වා අඩු වී ඇත.
- පාරිභෝගික පැහැදීම 30×300 සිට 36×240 දක්වා වෙනස් වී ඇත.
- ව්‍යාපාරිකයාට ලැබෙන දළ ආදායම 30×300 සිට 36×240 දක්වා වෙනස් වී ඇත.
- පාරිභෝගික අතිරික්තය $A+B+C+E$ සිට A දක්වා අඩු වී ඇත.
- නිෂ්පාදක අතිරික්තය $H+G+F+I+J$ සිට $I+J$ දක්වා අඩු වී ඇත.
- පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය $B+C+E+F+G+H$ ප්‍රමාණයෙන් අඩු වී ඇත.
- බද්ද මගින් රජයට $B+C+G+H$ ප්‍රමාණයක ආදායමක් ලැබේ.
- සමාජ සුබසාධනය $E+F$ ප්‍රමාණයකින් අඩු වී ඇත.
- පාරිභෝගිකයාට $B+C$ ප්‍රමාණයක බදු බරක් දරන්නට සිදු වේ.
- නිෂ්පාදකයාට $G+H$ ප්‍රමාණයක බදු බරක් දරන්නට සිදු වේ.
- වටිනාකම මත බද්දක් පැනවීම පහත සඳහන් පරිදි සමීකරණ මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.

බද්දට පෙර සැපයුම් සමීකරණය $Q_s = a + bp$

බද්දට පසු සැපයුම් සමීකරණය $Q_{st} = a + b \left(\frac{P}{1+t} \right)$

T = බදු ප්‍රතිශතය

නිදසුන් :

- එක්තරා භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ

$$Q_d = 600 - 10P$$

$$Q_s = 10P \text{ වේ.}$$

- අලෙවි වටිනාකම මත 50% ක බද්දක් පැන වූ පසු සැපයුම් සමීකරණය

$$Q_{st} = 10 \left(\frac{P}{1+t} \right)$$

$$Q_{st} = 10 \left(\frac{P}{1+0.5} \right)$$

$$Q_{st} = a + b \left(\frac{10P}{1.5} \right)$$

- බද්දට පෙර සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$Q_d = Q_s \qquad Q_d = 600 - 10P$$

$$600 - 10P = 10P \qquad Q_d = 600 - 10 \times 30$$

$$600 = 20P \qquad Q_d = 300$$

$$30 = P$$

- බද්දට පසු පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල

$$600 - 10P = \frac{10P}{1.5}$$

$$600 = 10P + \frac{10P}{1.5}$$

$$600 = \frac{30P + 20P}{3}$$

$$600 = \frac{50P}{3}$$

$$36 = P$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්දට පසු නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල} &= \frac{\text{පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල}}{1+t} \\
 &= \frac{36}{1+0.5} \\
 &= \frac{36}{1.5} \\
 &= 24
 \end{aligned}$$

බද්දට පසු සමතුලිත ප්‍රමාණය

$$Q_d = 600 - 10P$$

$$Q_d = 600 - 10 \times 36$$

$$Q_d = 240$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්දට පෙර පාරිභෝගික} & \quad (\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \\
 \text{අතිරික්තය} &= \frac{\text{පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල සෙවීම} & \\
 Q_d = 600 - 10P &= \frac{(60-30) 300}{2} = 4500
 \end{aligned}$$

$$O = 600 - 10P$$

$$10P = 600$$

$$P = 60$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්දට පසු පාරිභෝගික} & \quad (\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \\
 \text{අතිරික්තය} &= \frac{\text{පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}
 \end{aligned}$$

$$= \frac{(60-36) \times 240}{2} = 2880$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්ද නිසා පාරිභෝගික} & \\
 \text{අතිරික්තයේ අඩුවීම} &= 4500 - 2880 = 1620
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්දට පෙර නිෂ්පාදන} & \quad (\text{නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන} \\
 \text{අතිරික්තය} &= \frac{\text{මිල} - \text{අවම මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}
 \end{aligned}$$

$$= \frac{(30-0) 300}{2} = 4500$$

අවම මිල සෙවීම

$$Q_s = 10P$$

$$O = 10P$$

$$O = P$$

$$\text{බද්දට පසු නිෂ්පාදක අතිරික්තය} = \frac{(\text{සහනාධාරයට පසු නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල} - \text{අවම මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$$

$$= \frac{(24-0) 240}{2} = 2880$$

$$\begin{aligned} \text{බද්ද නිසා නිෂ්පාදක අතිරික්තය අඩුවීම} &= 4500 - 2880 = 1620 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{බද්ද නිසා පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය අඩුවීම} &= 1620 + 1620 = 3240 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{බද්දෙන් රජයට ලැබෙන ආදායම} &= 12 \times 240 = 2880 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ඒකක බද්ද} &= \text{පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල} - \text{නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල} \\ &= 36 - 24 \\ &= 12 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{බද්ද නිසා සමාජයට අහිමි වන සුබ සාධනය} &= 3240 - 2880 \\ &= 360 \end{aligned}$$

$$\text{පාරිභෝගිකයා දරන මුළු බදු බර} = 6 \times 240 = 1440$$

$$\text{නිෂ්පාදකයා දරන මුළු බදු බර} = 6 \times 240 = 1440$$

නිපුණතා මට්ටම 2.16 : ඉල්ලුම් නම්‍යතාව හා සැපයුම් නම්‍යතාව අනුව බදු බර බෙදී යන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- ඉල්ලුම් හා සැපයුම් නම්‍යතාවේ ස්වරූප මත බදු බර පාරිභෝගිකයා හා නිෂ්පාදකයා අතර බෙදී යන ආකාරය විස්තර කරයි.
- ප්‍රස්තාර සටහන් ඇසුරින් බදු බර බෙදී යන ආකාරය ඉදිරිපත් කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ඉල්ලුම් හා සැපයුම් නම්‍යතාව මත බදු බර බෙදී යන ආකාරය ප්‍රස්තාර සටහන් මගින් පැහැදිලි කළ හැකි බව.
- පූර්ණ අනම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින විට මුළු බදු බර පාරිභෝගිකයා විසින් දරන බව.
- පූර්ණ නම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින විට මුළු බදු බර නිෂ්පාදකයා විසින් දරන බව.
- ඒකීය නම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින විට බදු බර නිෂ්පාදකයා හා පාරිභෝගිකයා අතර සමානව බෙදී යන බව.
- අනම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින විට බදු බරෙන් වැඩි කොටසක් පාරිභෝගිකයා මත පැටවෙන අතර නිෂ්පාදකයා දරන්නේ අඩු බදු බරක් බව.
- නම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින විට බදු බරෙන් වැඩි කොටසක් නිෂ්පාදකයා දරන අතර පාරිභෝගිකයා මත අඩු බදු බරක් පැටවෙන බව.
- පූර්ණ අනම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට මුළු බදු බර නිෂ්පාදකයන් විසින් දරන බව.
- පූර්ණ නම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට මුළු බදු බර පාරිභෝගිකයා විසින් දරන බව.
- ඒකීය නම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට බදු බර නිෂ්පාදකයා සහ පාරිභෝගිකයා අතර සමානව බෙදී යන බව.
- අනම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට බදු බරින් වැඩි කොටසක් නිෂ්පාදකයන් විසින් දරන බව.
- නම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට බදු බරින් වැඩි කොටසක් පාරිභෝගිකයන් විසින් දරන බව.

හිසුණා මට්ටම 2.17 : නිෂ්පාදන සහනාධාර වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විමසයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

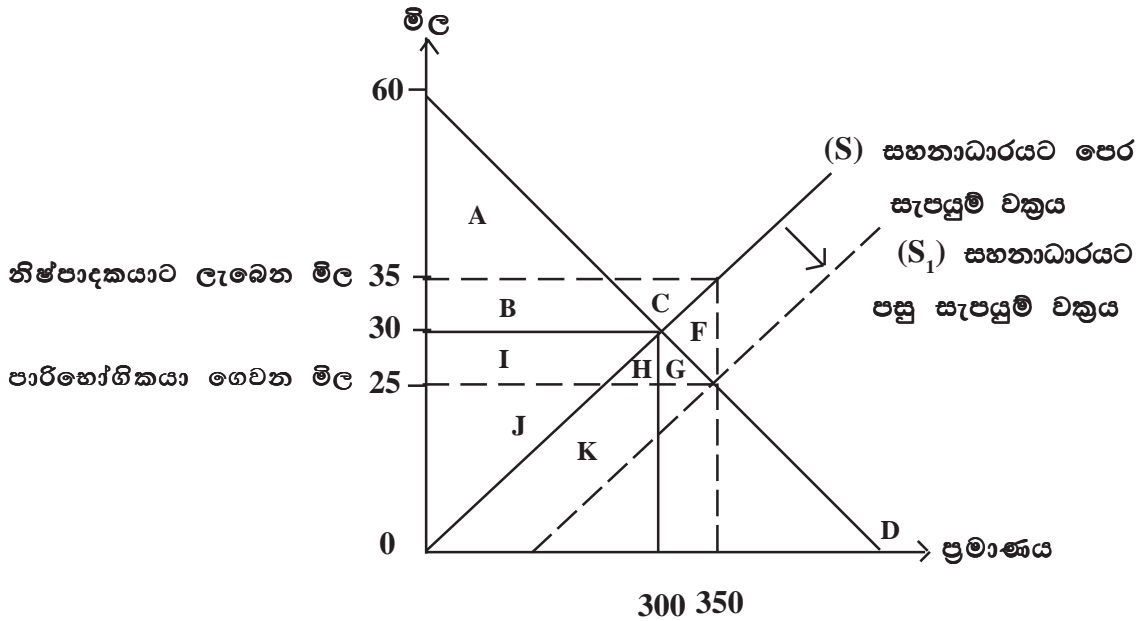
- නිෂ්පාදකයා වෙත සහනාධාර ලබා දෙන ක්‍රම නම්කර ඒවා අතර වෙනස පැහැදිලි කරයි.
- නිෂ්පාදකයා වෙත ඒකක සහනාධාරයක් ලබා දුන්විට වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ලේඛන, ප්‍රස්තාර සහ සමීකරණ ආධාරයෙන් විග්‍රහ කරයි.
- නිෂ්පාදකයා වෙත ඒකක සහනාධාරයක් ලබා දුන් පසු, පාරිභෝගික පැහැදීම, ව්‍යාපාරික ආදායම, පාරිභෝගික අතිරික්තය, නිෂ්පාදන අතිරික්තය, රජයේ ආදායම සහ රජයේ වියදම කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ යොදා ගනිමින් විග්‍රහ කරයි.
- නිෂ්පාදකයාට වටිනාකම අනුව සහනාධාරයක් ලබා දුන්විට වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ලේඛන, ප්‍රස්තාර සහ සමීකරණ ඇසුරෙන් පෙන්වයි.
- නිෂ්පාදකයා වෙත වටිනාකම අනුව සහනාධාරයක් ලබා දුන් පසු පාරිභෝගික පැහැදීම ව්‍යාපාරික ආදායම, පාරිභෝගික අතිරික්තය, නිෂ්පාදන අතිරික්තය, රජයේ වියදම සහ සමාජ සුබසාධනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ මගින් විග්‍රහ කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- පහත සඳහන් පරිදි දෙආකාරයට නිෂ්පාදකයා මත සහනාධාර සැපයිය හැකි බව.
 - ඒකක සහනාධාර
 - වටිනාකම මත සහනාධාර
- නිෂ්පාදනය කරන එක් ඒකකයක් මත නිශ්චිත මුදලක් සැපයීම ඒකක සහනාධාරයක් බව.
- ඒකක සහනාධාරයක් සැපයීම පහත සඳහන් පරිදි නිදසුනක් මගින් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.

සහනාධාරයට පෙර මිල	ඒකක සහනාධාරය	සහනාධාරයට පසු මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය
10	10	0	100	500
50	10	40	500	100

- මෙහි දී භාණ්ඩ ඒකකයක් සඳහා රු. 10 ක සහනාධාරයක් සපයා ඇත. සහනාධාරයෙන් පසු වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම රූප සටහනේ දැක් වේ.

- නිෂ්පාදකයාට ඒකක සහනාධාරයක් සැපයීම නිසා පහත සඳහන් ප්‍රතිඵලයක් ඇතිවන බව.
 - පාරිභෝගිකයා ගෙවිය යුතු මිල රු. 30 සිට 25 දක්වා අඩු වේ.
 - නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල රු. 30 සිට 35 දක්වා වැඩි වේ.
 - සමතුලිත ප්‍රමාණය ඒකක 300 සිට 350 දක්වා වැඩි වේ.
 - ව්‍යාපාරික දළ අයභාරය 30×300 සිට 25×350 දක්වා වෙනස් වේ.
 - පාරිභෝගික අතිරික්තය $A+B$ සිට $A+B+I+H+G$ දක්වා වැඩි වේ.
 - නිෂ්පාදක අතිරික්තය $I+J$ සිට $I+J+B+C$ දක්වා වැඩි වේ.
 - පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය $B+C+I+H+G$ ප්‍රමාණයකින් වැඩි වේ.
 - රජයට, $B+C+F+G+H+I$ ප්‍රමාණයක සහනාධාර පිරිවැයක් ඇති වේ.
 - එය පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය යන දෙකෙහිම ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ය.
 - එම නිසා F ප්‍රමාණයකින් සමාජ සුබසාධනය අඩු වේ.
 - සහනාධාරයෙන් පාරිභෝගිකයාට ලැබෙන වාසිය $I+H+G$ වේ.
 - සහනාධාරයෙන් නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන වාසිය $B+C$ වේ.
- ඒකක සහනාධාරයක් ලබා දීම පහත සඳහන් පරිදි සමීකරණ මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.

සහනාධාරයට පෙර සැපයුම් සමීකරණය $[Q_s = a + bp]$

සහනාධාරයට පසු සැපයුම් සමීකරණය $[Q_{st} = a + b(P+S)]$

$S =$ ඒකක සහනාධාරය, $S = 10$

නිදසුන් :

එක්තරා භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ පහත දැක් වේ.

$$Q_d = 600 - 10P$$

$$Q_s = 10P \text{ වේ.}$$

භාණ්ඩ ඒකකයක් සඳහා රු. 10 ක සහනාධාරයක් සැපයීමෙන් පසු සැපයුම් සමීකරණය පහත දැක් වේ.

$$Q_{s1} = 10 (P+S)$$

$$S = 10$$

$$Q_{s1} = 10 (P+10)$$

$$Q_{s1} = 10P+100$$

බද්දට පෙර සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$Q_{s1} = Q_d \quad Q_d = 600 - 10P$$

$$10P+100 = 600 - 10P \quad Q_d = 600 - 10 \times 25$$

$$20P = 500 \quad Q_d = 600 - 250$$

$$P = 25 \quad Q_d = 350$$

සහනාධාරයට පසු පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල රු. 25

සහනාධාරයට පසු නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල රු. 25+10=35

- පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය B+C+G+H+I ප්‍රමාණයකින් වැඩි වේ.
- සහනාධාරය නිසා රජයට B+C+E+F+G+H+I ප්‍රමාණයක සහනාධාරය වියදමක් දැරීමට සිදු වේ.
- සමාජ සුබසාධනය E+F ප්‍රමාණයකින් අඩු වී ඇත.
- සහනාධාරයකින් පාරිභෝගිකයාට I+H+G+F ප්‍රමාණයක වාසියක් ලැබේ.
- සහනාධාරයෙන් නිෂ්පාදකයාට B+C+E ප්‍රමාණයක වාසියක් ලැබේ.
- වටිනාකම මත සහනාධාරයක් ලබා දුන්විට පහත සඳහන් පරිදි සමීකරණ මගින් විග්‍රහ කළ හැකි බව.

බද්දට පෙර සැපයුම් සමීකරණය $Q_s = a + bp$

බද්දට පසු සැපයුම් සමීකරණය $Q_{st} = a + b \left(\frac{P}{1-S} \right)$

S = සහනාධාර ප්‍රතිශතය

නිදසුන් :

එක්තරා භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ

$$Q_d = 600 - 10P$$

$$Q_s = 10P \text{ වේ.}$$

අලෙවි වටිනාකම මත 50% සහනාධාරයක් සැපයූ පසු සැපයුම් සමීකරණය

$$Q_{s1} = 10 \left(\frac{P}{1-S} \right)$$

$$Q_{s1} = 10 \left(\frac{P}{1-0.5} \right)$$

$$Q_{s1} = 10 \left(\frac{10P}{0.5} \right)$$

$$Q_{s1} = 20P$$

බද්දට පෙර සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$\begin{aligned} Q_d &= Q_s & Q_d &= 600 - 10P \\ 600 - 10P &= 10P & Q_d &= 600 - 10 \times 30 \\ 600 &= 20P & Q_d &= 300 \\ 30 &= P \end{aligned}$$

සහනාධාරයට පසු පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල හා සමතුලිත ප්‍රමාණය

$$\begin{aligned} Q_d &= Q_{s1} & Q_d &= 600 - 10P \\ 600 - 10P &= 20P & Q_d &= 600 - 10 \times 20 \\ 600 &= 30P & Q_d &= 600 - 200 \\ 20 &= P & Q_d &= 400 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරයට පසු} && (\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \text{සහනාධාරයට} \\
& \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &= & \frac{\text{පසු පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල)}{2} \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය} \\
& &= & \frac{(60-20) 400}{2} \\
& &= & 8000
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරයට පෙර} && = 4500+4500 = 9000 \\
& \text{නිෂ්පාදක හා} && \\
& \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &&
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරයට පසු} && = 8000+8000 = 16000 \\
& \text{නිෂ්පාදක හා} && \\
& \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &&
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරය නිසා වැඩි} && = 16000-9000 = 7000 \\
& \text{වූ නිෂ්පාදක හා} && \\
& \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &&
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරය සඳහා රජය} && = 20 \times 4000 = 8000 \\
& \text{දරන වියදම} &&
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{සහනාධාරය නිසා අහිමි} && = 8000-7000 \\
& \text{වූ සමාජ සුබසාධනය} && = 1000
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{පාරිභෝගිකයාට ලැබෙන} && = 10 \times 400 = 4000 \\
& \text{මුළු සහනාධාර වාසිය} &&
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \text{නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන} && = 10 \times 400 = 4000 \\
& \text{මුළු සහනාධාර වාසිය} &&
\end{aligned}$$

නිපුණතා මට්ටම 2.18 : මිල පාලනය වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයට ඇති කරන බලපෑම විමසයි.

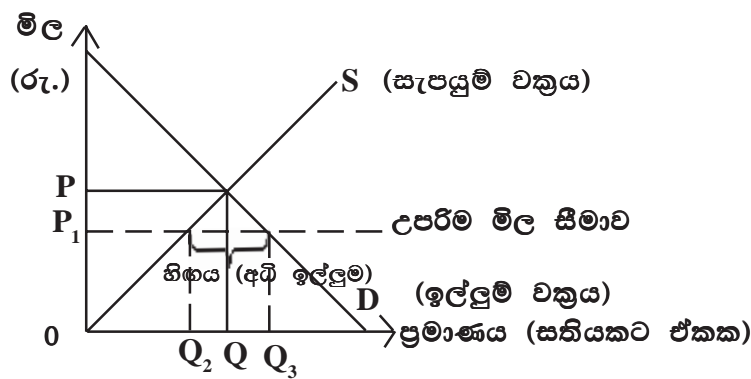
භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

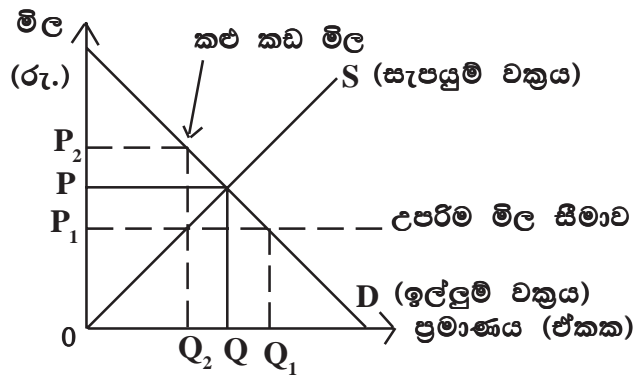
- මිල පාලනය නිර්වචනය කරයි.
- උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය අර්ථ දක්වා ප්‍රස්තාරික ව නිරූපණය කරයි.
- උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ඉදිරිපත් කරයි.
- උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය අර්ථවත් කර ගැනීමට ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග විස්තර කරයි.
- අවම මිල ප්‍රතිපත්තිය අර්ථ දක්වා ප්‍රස්තාරිකව නිරූපණය කරයි.
- අවම මිල ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ඉදිරිපත් කරයි.
- අවම මිල ප්‍රතිපත්තිය අර්ථවත් කර ගැනීමට ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග විස්තර කරයි.
- සහතික කළ ප්‍රතිපත්තිය අර්ථ දක්වා ප්‍රස්තාරිකව නිරූපණය කරයි.
- සහතික මිල ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ඉදිරිපත් කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

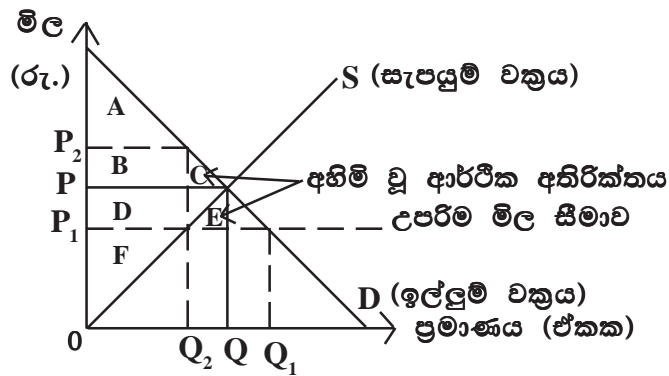
- ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග මගින් තීරණය වන වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය සමාජයට අහිතකර වෙතැයි විශ්වාස කරනවිට, රජය විසින් පාලනය කරන ලද මිල ගණන් හඳුන්වා දීමේ ප්‍රතිපත්තිය මිල පාලන ප්‍රතිපත්තිය බව.
- කිසියම් භාණ්ඩයක් අලෙවි කළ හැකි උපරිම මිල නීතියෙන් නියම කිරීම, උපරිම මිල සීමා පැනවීම බව.
- උපරිම මිල සඵල වීමට නම්, එය සමතුලිත මිලට වඩා පහළ මිලක් විය යුතු බව.
- උපරිම මිල සීමාවක් නියම කිරීම පහත සඳහන් ලෙස ප්‍රස්තාර සටහනකින් දැක්විය හැකි බව.

- උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය නිසා වෙළෙඳපොළ තුළ පහත පරිදි ප්‍රතිවිපාක ඇති විය හැකි බව.
 - භාණ්ඩ හිඟයක් ඇතිවිය හැකිවීම.
 - විධිමත් හෝ අවිධිමත් හෝ සලාක කිරීමේ ක්‍රම ඇතිවීම
 - කළු කඩ මිලක් බිහිවීම
 - ආර්ථික අකාර්යක්ෂමතා බිහිවීම
- උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය නිසා කළු කඩ පැන නැගීම පහත පරිදි ප්‍රස්තාරික ව දැක්විය හැකි බව.

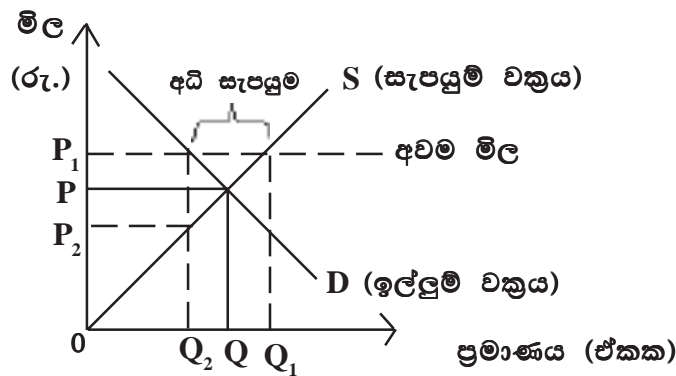

- උපරිම මිල සීමාව නිසා සිදුවන ආර්ථික අකාර්යක්ෂමතා පහත සඳහන් පරිදි ප්‍රස්තාරිකව දැක්විය හැකි බව.

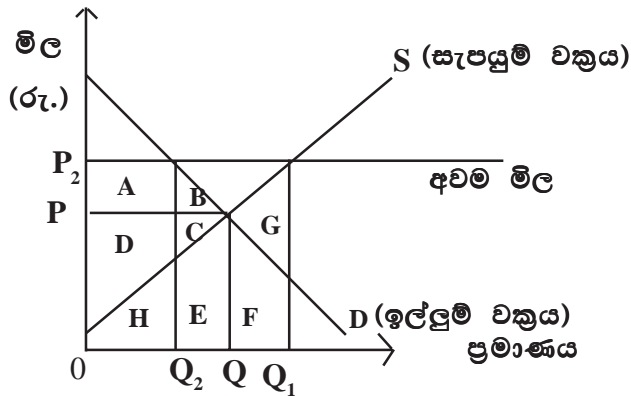
- මිල පාලනයට පෙර ආර්ථික අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය A, B, C, D, E, F කොටස්වල එකතුවට සමාන වන බව.
- පාලන මිල හඳුන්වා දීමෙන් පසුව A කොටස පාරිභෝගික අතිරික්තය වන අතර F කොටස නිෂ්පාදන අතිරික්තය වන බව.
- පාලන මිල හඳුන්වා දීමෙන් පසුව ආර්ථික අතිරික්තය A සහ F කොටස්වල එකතුව බව.
- පාලන මිල හඳුන්වා දීමෙන් පසුව ආර්ථික අතිරික්තයේ ප්‍රමාණයෙන් C හා E යන ප්‍රමාණ සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි වන බව.

- හිඟ භාණ්ඩ ලබා ගැනීම සඳහා පාරිභෝගිකයාට අතිරේක පිරිවැයක් දැරීමට සිදුනොවේ නම්, A කොටසට අමතර B හා D කොටස් ද පාරිභෝගික අතිරික්තයට එකතුවන බව.
- උපරිම මිල අර්ථවත් කර ගැනීමට ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - සලාකනය
 - ආනයනය
 - නිෂ්පාදනය දිරි ගැන්වීම
- මිල නොවන සලාකන මාධ්‍ය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - පෝලිම් ක්‍රමය
 - සලාක පත් යොදා ගැනීම
 - අල්ලස් මගින් සලාක කිරීම
 - වෙනත් භාණ්ඩ සමඟ සම්බන්ධ කොට බෙදා හැරීම
- මිල පාලන ප්‍රතිපත්තිය නිසා වෙළෙඳ පොළේ ඇතිවන භාණ්ඩ හිඟයට පිළියමක් ලෙස භාණ්ඩ ආනයනය කළ හැකි බව.
- නිෂ්පාදකයාටත් සාධක හිමියන්ටත් ඉහළ මිලක් ලබාදීම සඳහා සමතුලිත මිලට ඉහළ මිලක් නියම කිරීම අවම මිල සීමා පැන වීම බව.
- සමතුලිත මිලට වඩා පහළින් අවම මිල නියම කරනු ලැබුවහොත් අවම මිල ප්‍රතිපත්තිය මගින් අපේක්ෂිත අරමුණු සපුරා ගැනීමට නොහැකි වන බව.
- අවම මිල නියම කිරීම පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනකින් දැක්විය හැකි බව.

- අවම මිල ප්‍රතිපත්තිය නිසා වෙළෙඳපොළ තුළ පහත පරිදි ප්‍රතිවිපාක ඇතිවිය හැකි බව.
 - අධි සැපයුමක් හෙවත් සැපයුම් අතිරික්තයක් හට ගැනීම
 - ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ අවම මිලක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් සේවක විරැකියාවක් ඇති වීම.
 - අවම මිල නාමික මිලක් ලෙස තබාගෙන වට්ටම් සහිත මිල ගණන් යටතේ ගැණුම්කරුවන්ට භාණ්ඩ සැපයීමක් සිදුවීම.
 - අධි ආයෝජන තත්ත්වයක් පැන නැඟිය හැකි වීම.

- අවම මිල ප්‍රතිපත්තියේ සුබසාධන ප්‍රතිවිපාක පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනක් ඇසුරෙන් දැක්විය හැකි බව.

- අවම මිල සීමා පැනවීමෙන් නිෂ්පාදක අතිරික්තය හා පාරිභෝගික අතිරික්තය වෙනස් වන බව.
- අවම මිල අර්ථවත් කර ගැනීමට ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි බව.
 - අතිරික්තය ගබඩා කිරීම
 - අතුරු නිෂ්පාදනය
 - පවත්නා ඉල්ලුම් ප්‍රවර්ධනය
 - අපනයනය
- අවම මිල සමඟ මිල ආධාරක ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ද නිෂ්පාදකයන්ට ඉහළ ආදායමක් ලබා දීමට රජයට ක්‍රියාමාර්ග ගත හැකි බව.

නිපුණතාව 3 : වෙළෙඳපොළ තුළ නිෂ්පාදන සංවිධාන තාර්කිකව හැසිරෙන ආකාරය ගවේෂණය කරයි.

නිපුණතා මට්ටම 3.1 : නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ ස්වභාවය විශ්ලේෂණය කරයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 08

ඉගෙනුම් වල :

- ආර්ථිකයක් තුළ පවතින නිෂ්පාදන ආයතන හා නිෂ්පාදන සංවිධාන වර්ග කර දක්වයි.
- යෙදවුම් හා නිමවුම් අතර පවතින සම්බන්ධතාව ශ්‍රිතයක් ආකාරයට දක්වයි.
- නිෂ්පාදනයේ කෙටි කාලය හා දිගු කාලය අතර වෙනස පැහැදිලි කරයි.
- හිතවන ඵලදා නීතිය සහ පරිමාණානුකූල ඵල නීතිය ලේඛන ඇසුරෙන් තහවුරු කරයි.
- නිෂ්පාදනයේ කෙටි කාලීන ඵලදා වක්‍ර අතර සම්බන්ධතාව පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ආර්ථික සම්පත් යොදා ගනිමින් තත්ත්වකාරීත්ව නිෂ්පාදනය කරන ඒකකයක් නිෂ්පාදන ආයතනය බව
- එම නිෂ්පාදන (ව්‍යාපාරික) ආයතන සංවිධානය වී ඇති විවිධ ස්වරූප පහත සඳහන් පරිදි වන බව
 - තනි පුද්ගල ව්‍යාපාර
 - හවුල් ව්‍යාපාර
 - සංස්ථාපිත සමාගම්
 - සමූපාකාර ව්‍යාපාර
 - රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්
- යෙදවුම් හා නිමවුම් අතර පවතින තාක්ෂණික සම්බන්ධතාව නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය නැමැති සංකල්පයෙන් හඳුන්වා දෙන බව
- එය පහත සමීකරණය ඇසුරෙන් පෙන්විය හැකි බව

$$Q = F(L, K)$$

Q = නිමැවුම

F = ශ්‍රිතයක්

L = ශ්‍රමය (විචල්‍ය සාධකය)

K = ප්‍රාග්ධනය (ස්ථාවර සාධක)

- කෙටි කාලයේ දී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ විචල්‍ය යෙදවුම් සහ ස්ථාවර යෙදවුම් පවතින බව

- දිගු කාලයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ සියලු යෙදවුම් විචල්‍ය බව
- නිෂ්පාදනයේ ස්ථාවරය මත කෙටි කාලය හා දිගු කාලය තීරණය වන බව
- කෙටි කාලයේ දී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ හැසිරීම හීනවන ඵල නීතිය තුළින් ප්‍රකාශ වන බව
- නිෂ්පාදනයේ කෙටි කාලයට බලපාන නීතිය හීනවන ඵලදා නීතිය වන බව
- හීනවන ඵල නීතියෙන් ප්‍රකාශ වන්නේ ස්ථාවර සාධක සමග විචල්‍ය සාධක සංයෝග කරමින් නිෂ්පාදනය වැඩි කරත්ම, වැඩි කරන විචල්‍ය සාධකයේ සාමාන්‍ය හා ආන්තික නිමැවුම එක්කරා අවස්ථාවකින් පසු හීනවන බව ය.
- මෙය පහත පරිදි ලේඛනයක් තුළින් පෙන්විය හැකි බව

යෙදවුම්		නිමැවුම්		
විචල්‍ය යෙදවුම් ශ්‍රමය	ස්ථාවර යෙදවුම් ප්‍රාග්ධනය	මුළු නිෂ්පාදිතය TP (ඒකක)	සාමාන්‍ය නිෂ්පාදිතය AP (ඒකක)	ආන්තික නිෂ්පාදිතය MP (ඒකක)
0	20.0	0	-	7.5
1	20.0	7.5	7.5	17.5
2	20.0	25.0	12.5	35.0
3	20.0	60.0	20.0	30.0
4	20.0	90.0	22.5	10.0
5	20.0	100.0	20.0	5.0
6	20.0	105.0	17.5	0
7	20.0	105.0	15.0	-5.0
8	20.0	100.0	12.5	

- මුළු ඵලදායිතාව උපරිම වනවිට ආන්තික ඵලදායිතාව ශුන්‍ය වන බව
- සාමාන්‍ය ඵලදා වක්‍රයේ උපරිම ලක්ෂ්‍යය හරහා ආන්තික ඵලදායිතා වක්‍රය පහළට බැවුම් වන බව.
- දිගු කාලයේ දී සියලුම යෙදවුම් වෙනස් කරමින් නිෂ්පාදනය සිදු කරන විට නිෂ්පාදනය හැසිරෙන ආකාරය පරිමාණානුකූල ඵල නීතිය මගින් පැහැදිලි කරන බව
- පරිමාණානුකූල ඵල තුන් ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක වන බව
 - වැඩිවන පරිමාණානුකූල ඵල
 - අඩුවන පරිමාණානුකූල ඵල
 - ස්ථාවර පරිමාණානුකූල ඵල
- දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක සියලුම යෙදවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතයට, වැඩි ප්‍රතිශතයකින් මුළු නිමැවුම වැඩිවීම වැඩෙන පරිමාණානුකූල බව.
- සියලුම යෙදවුම් වැඩි කරන ප්‍රතිශතයට, අඩු ප්‍රතිශතයකින් මුළු නිමැවුම වැඩිවීම හිතවන ඵල බව.
- සියලුම යෙදවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතයට සමාන ප්‍රතිශතයකින් මුළු නිමැවුම වැඩිවීම ස්ථාවර පරිමාණානුකූල ඵල බව.
- වැඩෙන පරිමාණානුකූල ඵල ඇති වන්නේ මහා පරිමාණ පිරිමැසුම් නිසා බව.
- වැඩිවන පරිමාණානුකූල ඵල ලැබෙන්නේ ඇතැම් නිෂ්පාදන සාධකවල ජ්‍යාමිතික ස්වරූපය, නිෂ්පාදන සාධක බෙදීමට නොහැකි වීම, යන්ත්‍ර භාවිතය, ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යකය, ඇතැම් වියදම් එක් වතාවක් පමණක් දැරීම ආදී හේතු මත බව.
- මහා පරිමාණ නොපිරිමැසුම් මත අඩුවන පරිමාණානුකූල ඵල ඇතිවන බව.
- අඩුවන පරිමාණානුකූල ඵල ඇතිවන්නේ සම්පත් ක්ෂයවීම, ආතතිය සහ කළමනාකරණ හා සම්බන්ධීකරණ ගැටළු ආදී හේතු මත බව.

හිපුණා මට්ටම 3.2 : විවිධ ප්‍රවේශ භාවිතයෙන් නිෂ්පාදන පිරිවැය ගණනය කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 08

ඉගෙනුම් වල :

- නිෂ්පාදන පිරිවැය අර්ථ දැක්වමින් එහි සෘජු පිරිවැය සහ වක්‍ර පිරිවැය අතර වෙනස නිදසුන් මඟින් පැහැදිලි කරයි.
- නිෂ්පාදනයේ ආර්ථික පිරිවැය සහ ගණකාධිකාරී පිරිවැය අතර වෙනස නිදසුන් සහිත ව විග්‍රහ කරයි.
- ප්‍රමාණික ලාභය නිර්වචනය කරමින් එය නිෂ්පාදන පිරිවැයට ඇතුළත් කිරීමට හේතු දක්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- කිසියම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් වෙනුවෙන් කැප කරන ලද සියලුම ආර්ථික සම්පත්වල ආවස්ථික පිරිවැය නිෂ්පාදන පිරිවැය බව.
- ආර්ථික විද්‍යාවේ දී නිෂ්පාදන පිරිවැය ලෙස ආවස්ථික පිරිවැය සලකන අතර ඊට සෘජු පිරිවැය හා වක්‍ර පිරිවැය යන දෙකම ඇතුළත් බව
- ගණකාධිකරණයේ දී සෘජු පිරිවැය පමණක් සැලකිල්ලට ගන්නා බව
- වක්‍ර පිරිවැය / ආරෝපිත පිරිවැය යනු, නිෂ්පාදන ආයතනය හෝ නිෂ්පාදකයා සතු නිෂ්පාදන සම්පත් තම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යෙදවීම වෙනුවෙන් කැප කරනු ලබන ප්‍රශස්ත වූ සාධක ඉපයුම්වල වටිනාකම බව.
- ව්‍යවසායකයා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ රඳවා ගැනීම සඳහා ඔහු අපේක්ෂා කරන අවම ප්‍රතිලාභය ප්‍රාමාණික ලාභය ලෙස සලකනු ලබන බව, එසේ ම ව්‍යවසායකත්වය නැමැති නිෂ්පාදන සාධකයේ ආවස්ථික පිරිවැය ලෙස ප්‍රාමාණික ලාභය සලකන බව
- පෞද්ගලික පිරිවැය හා බාහිර පිරිවැය අතර වෙනසක් පවතින බව
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොදා ගන්නා යෙදවුම් සඳහා නිෂ්පාදකයා පෞද්ගලිකව දරන වියදම් පෞද්ගලික පිරිවැය වන අතර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය නිසා ස්වාධීන බාහිර පාර්ශවයන්ට දරන්නට සිදුවන වියදම් බාහිර පිරිවැය බව.

නිපුණතා මට්ටම 3.3 : නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී පිරිවැය හැසිරෙන ආකාරය විශ්ලේෂණය කරයි.

භාලවිෂේද අංකය : 06

ඉගෙනුම් වල :

- කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැයේ විවිධ ස්වරූප අර්ථ දැක්වීමේ ගණනය කර පෙන්වයි.
- කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැයේ විවිධ ස්වරූප ලේඛනයක් හා ප්‍රස්ථාර ඇසුරෙන් ඉදිරිපත් කරයි.

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය :

පිවිසුම :

- කිරි කෝපි නිපදවිය හැකි යන්ත්‍රයක් භාවිතයෙන් කිරි කෝපි නිපදවා අලෙවි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන පුද්ගලයෙකුට දැරීමට සිදුවන වියදම් සිසුන්ගෙන් විමසන්න.
- පහත කරුණු මතු කරමින් සාකච්ඡාවක් මෙහෙයවන්න.
 - කිරි කෝපි නිපදවීමට යොදාගන්නා යන්ත්‍රයේ පිරිවැය, කිරිපිටි පිරිවැය, කෝපි පිරිවැය, සීනි පිරිවැය, ප්ලාස්ටික් කෝප්ප පිරිවැය, විදුලි වියදම ආදිය දැරීමට සිදුවන වියදම් බව
 - මේවායින් කෝපි නිෂ්පාදනය කරන යන්ත්‍රයේ පිරිවැය ස්ථාවර පිරිවැයක් වන බව
 - අනෙකුත් පිරිවැය වර්ග විචල්‍ය පිරිවැය වන බව
 - මේ ආකාරයට නිෂ්පාදන ආයතනයකට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වර්ග දෙකක් ඇති බව
 - ස්ථාවර පිරිවැය
 - විචල්‍ය පිරිවැය
- සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර, ඉගෙනුම සඳහා යෝජිත උපදෙස් ලබා දී ක්‍රියාකාරකමෙහි යොදවන්න.

ඉගෙනුම් සඳහා යෝජිත උපදෙස් :

- පහත සඳහන් ප්‍රකාශ දෙක අතුරින් ඔබේ කණ්ඩායමට ලැබෙන ප්‍රකාශය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
 - X භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා දැරීමට සිදුවන ස්ථාවර පිරිවැය රු. 60 කි. එම භාණ්ඩයෙන් නිපදවන ඒකක ගණන හා ඒ සඳහා දැරීමට සිදුවන විචල්‍ය පිරිවැය පහත දැක් වේ.

නිමැවුම් ප්‍රමාණය Q	මුළු විචල්‍ය පිරිවැය TVC
1	30
2	40
3	45
4	55
5	75
6	120

- Y භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා දැරීමට සිදුවන ස්ථාවර පිරිවැය රු. 120 කි. එම භාණ්ඩයෙන් නිපදවන ඒකක ගණන හා ඒ සඳහා දැරීමට සිදුවන විචල්‍ය පිරිවැය පහත දැක් වේ.

නිමැවුම් ප්‍රමාණය Q	මුළු විචල්‍ය පිරිවැය TVC
1	60
2	80
3	90
4	110
5	150
6	240

- එක් එක් නිෂ්පාදන මට්ටමේ දී මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC) දැක්වෙන ලේඛනයක් පිළියෙල කරන්න.
- ඒ අනුව එක් එක් නිෂ්පාදන මට්ටමේ දී මුළු පිරිවැය (TC) ගණනය කර එම ලේඛනයටම ඇතුළත් කරන්න.
- පිරිවැය සිරස් අක්ෂයේ ද නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය තිරස් අක්ෂයේ ද දැක්වෙන පරිදි ඔබ සැකසූ ලේඛනයේ ඇතුළත් තොරතුරු ප්‍රස්තාර ගත කරන්න.
- නිෂ්පාදන මට්ටම ඒකකය බැගින් වැඩි කිරීමේ දී මුළු පිරිවැය වැඩි වන ප්‍රමාණය (ආන්තික පිරිවැය MC) අදාළ නිෂ්පාදන ඒකක ප්‍රමාණය ඉදිරියෙන් දැක්වෙන ලේඛනයක් සකස් කරන්න.
- ඉහත ලේඛනයේ ඔබ ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු ඇසුරින් නව ප්‍රස්තාරයක් නිර්මාණය කරන්න. (පිරිවැය සිරස් අක්ෂයේ ද හා නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය තිරස් අක්ෂයේ ද දැක්වන්න.)

- නිෂ්පාදන ඒකකයක සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය (ATC) ගණනය කර ඉහත ලේඛනයේ ම දක්වන්න.
- ඔබ ගණනය කළ සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය ද ප්‍රස්තාර ගත කරන්න.
- නිෂ්පාදන ඒකකයක සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC) ගණනය කර එය ද ලේඛනයේ දක්වා ප්‍රස්තාර ගත කරන්න.
- MC, ATC, AVC රේඛා පිළිබඳ ඔබේ අදහස් දක්වන්න.
- ඔබේ අනාවරණ නිර්මාණශීලීව සමස්ත පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම් වන්න.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක කෙටිකාලීන පිරිවැය මූලිකාංග පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව
 - මුළු ස්ථාවර පිරිවැය
 - මුළු විචල්‍ය පිරිවැය
 - මුළු පිරිවැය
 - ආන්තික පිරිවැය
 - සාමාන්‍ය පිරිවැය
 - සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය
 - සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය
- යන්ත්‍ර, කම්හල කළමනාකරණය වැනි ස්ථාවර සාධක සඳහා දරන වියදම් ස්ථාවර පිරිවැය බව.
- නිෂ්පාදනය ශුන්‍ය වුව ද මෙම පිරිවැය පවතින බව.
- නිමැවුම වැඩි කළ ද ස්ථාවර වියදම එකම මට්ටමක පවතින බව
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ අමුද්‍රව්‍ය ශ්‍රමය වැනි විචල්‍යය යෙදවුම් සඳහා දරන පිරිවැය මුළු විචල්‍ය පිරිවැය ලෙස (TVC) හැඳින්වෙන බව
- භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනයේ දී දැරීමට සිදුවන සියලුම පිරිවැය මුළු පිරිවැය (TC) වන බව
- නිමැවුම ශුන්‍ය වන විට මුළු විචල්‍ය පිරිවැය ශුන්‍යවන අතර නිමැවුම වැඩි කරත්ම මුළු විචල්‍ය පිරිවැය අඩු වන හා වැඩි වන වේගයකින් ඉහළ යන අතර ඊට හේතුවන්නේ හීනවන ඵල නීතිය බව.
- ස්ථාවර හා විචල්‍ය පිරිවැයෙහි එකතුවෙන් මුළු පිරිවැය සැකසෙන බව
- නිමැවුම එක් ඒකකයකින් වෙනස් වන විට මුළු පිරිවැයෙහි ඇතිවන වෙනස ආන්තික (MC) පිරිවැය ලෙස හැඳින්වෙන බව

- එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$$\text{ආන්තික පිරිවැය} = \frac{\text{මුළු පිරිවැයෙහි වෙනස}}{\text{නිමැවුම් ඒකක ගණන}} \} MC = \frac{TC}{Q}$$

- මුළු පිරිවැයෙන් එක ඒකකයක් නිපදවීම වෙනුවෙන් දැරීමට සිදුවන පිරිවැය සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය (ATC) ලෙස හඳුන්වන බව
- සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$$\text{සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය} = \frac{\text{මුළු පිරිවැය}}{\text{නිමැවුම් ඒකක ගණන}} \} ATC/AC = \frac{TC}{Q}$$

- කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැයේ විවිධ ස්වරූප ගණනය කර දැක්විය හැකි බව
- මුළු ස්ථාවර පිරිවැයෙන් එක් ඒකකයක් නිපදවීමට දරන පිරිවැය සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය (AFC) බව
- එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$$\text{සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය} \} \frac{\text{මුළු ස්ථාවර පිරිවැය}}{\text{නිමැවුම් ඒකක ගණන}} AFC = \frac{TFC}{Q}$$

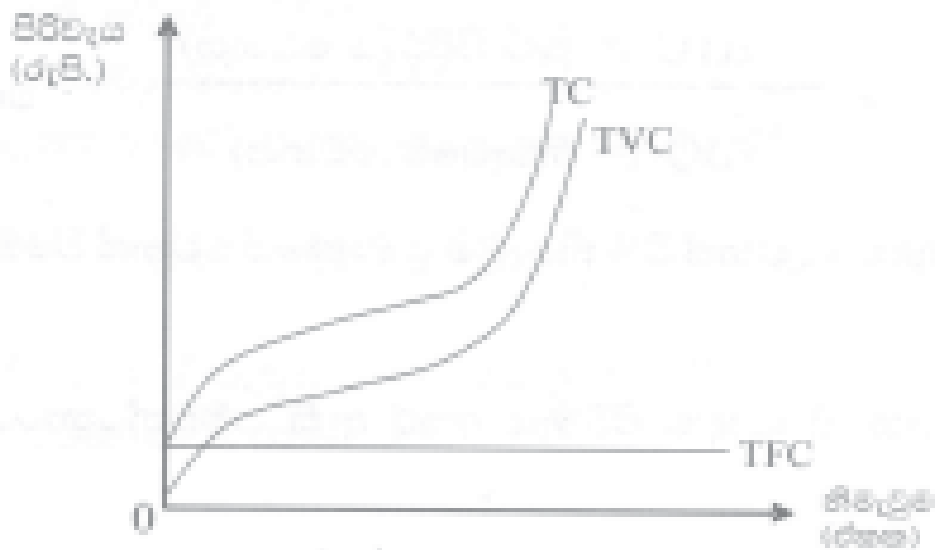
- එක් ඒකකයක් නිෂ්පාදනයට දරන විචල්‍ය පිරිවැය ප්‍රමාණය සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC) බව
- එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$$\text{සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය} = \frac{\text{මුළු විචල්‍ය පිරිවැය}}{\text{නිමැවුම් ඒකක ගණන}} AVC = \frac{TVC}{Q}$$

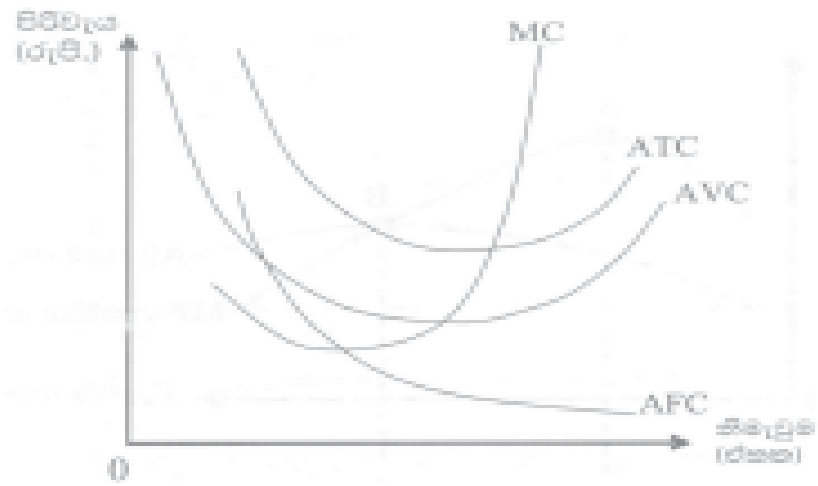
- ඉහත පිරිවැය මූලිකාංග පහත සඳහන් පරිදි ලේඛනයක් ඇසුරෙන් පෙන්විය හැකි බව

නිමවුම ඒකක	මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC) (රු.)	මුළු විචල්‍යය පිරිවැය (TVC) (රු.)	මුළු පිරිවැය (TC) (රු.)	සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය (AFC) (රු.)	සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC) (රු.)	සාමාන්‍ය පිරිවැය (ATC) (රු.)	ආන්තික පිරිවැය (MC) (රු.)
0	40.00	-	40.00	-	-	-	-
1	40.00	40.00	80.00	40.00	40.00	80.00	>40
2	40.00	70.00	110.00	20.00	35.00	55.00	>30
3	40.00	92.00	132.00	13.33	30.67	44.00	>22
4	40.00	107.00	147.00	10.00	26.75	36.75	>15
5	40.00	117.00	157.00	8.00	23.40	31.4	>10
6	40.00	127.00	167.00	6.67	21.16	27.83	>10
7	40.00	142.00	182.00	5.71	20.29	26.00	>15
8	40.00	164.00	204.00	5.00	20.50	25.50	>22
9	40.00	194.00	234.00	4.44	21.56	26.00	>30
10	40.00	234.00	274.00	4.00	23.40	27.40	>40

- මෙම ලේඛනයට අනුව මුලු පිරිවැය, මුලු ස්ථාවර පිරිවැය සහ මුළු විචල්‍යය පිරිවැය පහත පරිදි ප්‍රස්ථාරිකව පෙන්විය හැකි බව.

- ලේඛනයට අනුව ආන්තික පිරිවැය, සාමාන්‍ය පිරිවැය, සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය සහ සාමාන්‍ය විචලනය පිරිවැය පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනක් ඇසුරෙන් පෙන්විය හැකි බව.

හිපුණා මට්ටම 3.4 : මූලික ලක්ෂණ අනුව වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහ විමර්ශනය කරයි.

තාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 05

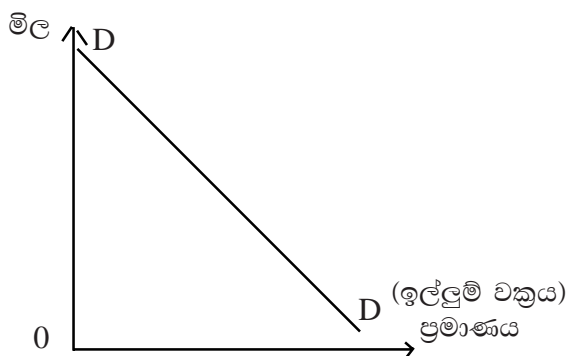
ඉගෙනුම් වල :

- වෙළෙඳපොළ ආකෘති අර්ථ දැක්වීමන් නිදසුන් ඉදිරිපත් කරයි.
- වෙළෙඳපොළ ආකෘතිවල මූලික ලක්ෂණ වගුගත කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- වෙළෙඳපොළ හා කර්මාන්තය සමාන අර්ථ ඇති සංකල්ප බව.
- කිසියම් භාණ්ඩයක් (බොහෝ සෙයින් සමාන වූ) නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ආයතනවල එකතුවෙන් කර්මාන්තයක් සමන්විත වන බව.
- ආයතනය විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හා සේවා විවිධ වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් යටතේ අලෙවි කරනු ලබන බව.
- මෙම වෙළෙඳපොළ තත්ත්ව සඳහා වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහ යන සංකල්පය භාවිත කරන බව.
- වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහය වර්ග කිරීමට පහත සඳහන් නිර්ණායක බලපාන බව.
 - වෙළෙඳපොළ සිටින ආයතන සංඛ්‍යාව
 - නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ හා සේවාවල ස්වභාවය
 - ආයතනයකට වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට හෝ වෙළෙඳපොළෙන් ඉවත්වීමට ඇති හැකියාව
 - ආයතන අතර පවතින තරගකාරීත්වයේ ස්වභාවය
- වෙළෙඳපොළ ලාක්ෂණිකයන්ගේ වෙනස්කම් මත වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහයන්හි ස්වරූපය වෙනස්වන බව.
- එම නිර්ණායකයන්ට අනුව ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහ හතරක් පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව.
 - පූර්ණ තරගය (Perfect competition)
 - ඒකාධිකාරය (Monopoly)
 - ඒකාධිකාරී තරගය (Monopolistic competition)
 - කතිපයාධිකාරය (Oligopoly)
- සමජාතීය භාණ්ඩ නිපදවන ආබාධ පිවිසුම හා පිටවුමක් ඇති ආයතන රාශියකින් සමන්විත වෙළෙඳපොළ තත්ත්වය පූර්ණ තරගය බව.

- පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳපොළක පහත ලක්ෂණ පවතින බව.
 - නිෂ්පාදන සමජාතීය වීම
 - ගැනුම්කරුවන් හා විකුණුම්කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම
 - වෙළෙඳපොළ තුළ ආබාධ ප්‍රවේශය හා ආබාධ පිටවුම දැකිය හැකි වීම
 - වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ පූර්ණ තොරතුරු ලබා ගත හැකි වීම
- පූර්ණ තරගය හුදු න්‍යායාත්මක විග්‍රහයක් බව.
- කෘෂි කර්මාන්තය, ධීවර කර්මාන්තය, පතල් කර්මාන්තය ආදී කටයුතු තුළ පූර්ණ තරගයට සමීප ලක්ෂණ ඇති බව.
- කර්මාන්තය හා ආයතනය දෙකම එකක් වන කර්මාන්තයට ප්‍රවේශවීමට බාධ පවතින වෙළෙඳපොළ තත්ත්වය ඒකාධිකාරය බව.
- ඒකාධිකාරී වෙළෙඳපොළක පහත ලක්ෂණ පවතින බව.
 - එක් ආයතනයක් පමණක් නිෂ්පාදනයේ නිරත වීම
 - නිෂ්පාදනය සුවිශේෂී එකක් වීම
 - කර්මාන්තයට ප්‍රවේශවීමට බාධා පැවතීම
 - වෙළෙඳපොළ තොරතුරු අපූර්ණ වීම
- ඒකාධිකාරී වෙළෙඳපොළක එක් ආයතනයක් තිබෙන නිසා වෙළෙඳපොළ මිල කෙරෙහි විශාල බලපෑම් කළ හැකි බව.
- ඒකාධිකාරී ආයතනයක ඉල්ලුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට බෑවුම් වන රේඛාවක් බව.
- එය පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව.

- ඒකාධිකාරී ආයතනයක සැපයුම්කරුවා මිල සකසන්නෙකු (Price Maker) ලෙස කටයුතු කරන බව.
- ඒකාධිකාරී වෙළෙඳපොළට උදාහරණ වශයෙන් ජල සම්පාදනය, විදුලිය සැපයීම ආදිය දැක්විය හැකි බව.

- ඒකාධිකාරී වෙළෙඳපොළට ඇතුළත්වීමට පහත සාධක බලපාන බව.
 - ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍ය පිළිබඳ හිමිකම → අදාළ භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමට වෙනත් ආයතනවල ඇතුළත්වීම වළක්වාලීම
 - රජයේ නීතිමය බාධක → රජය විසින් පිරිනමනු ලබන බලපත්‍ර යටතේ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම
 - පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් → දැනට වෙළෙඳපොළේ සිටින ආයතන භාණ්ඩ අවශ්‍ය ප්‍රමාණය සැපයීම (ස්වභාවික ඒකාධිකාරය)
- පූර්ණ තරගකාරී ලක්ෂණත් ඒකාධිකාරී ලක්ෂණත් දෙකම දැකිය හැකි වෙළෙඳපොළ තත්ත්වය ඒකාධිකාරී තරගය බව.
- ඒකාධිකාරී තරග වෙළෙඳපොළක පහත සඳහන් ලක්ෂණ දැකිය හැකි බව.
 - අලෙවිකරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම
 - එක් එක් ආයතන නිපදවන භාණ්ඩය ප්‍රභේදනය කොට තිබීම
 - කර්මාන්තය තුළට ප්‍රවේශවීමට හා පිටවීමට බාධක නොතිබීම
- ඒකාධිකාරී වෙළෙඳපොළක දක්නට ලැබෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණය භාණ්ඩ ප්‍රභේදනය බව.
- සෑම ආයතනයක්ම තමන් සපයන භාණ්ඩය අවශේෂ සැපයුම්කරුවන්ගෙන් වෙන්කොට වෙනස් වූ භාණ්ඩයක් වශයෙන් වෙළෙඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීම භාණ්ඩ ප්‍රභේදනය ලෙස දැක්විය හැකි බව.
- භාණ්ඩ ප්‍රභේදනය කිරීම නිසා එක් එක් ආයතන නිපදවන භාණ්ඩ, පූර්ණ ආදේශකයන් නොවන බව.
- ඒකාධිකාරී තරගයට උදාහරණ වශයෙන් විවිධ සබන් වර්ග, පාවහන් වර්ග, දන්තාලේප වර්ග ආදිය දැක්විය හැකි බව.

- භාණ්ඩ ප්‍රභේදනය කිරීම නිසා නිෂ්පාදන ආයතනවලට එකිනෙකා හා තරග කිරීමට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් වන්නේ පහත සඳහන් කරුණු මත බව.
 - භාණ්ඩයේ ගුණාත්මකභාවය
 - භාණ්ඩයේ මිල
 - අලෙවිකරණය
- ඒකාධිකාරී තරග වෙළෙඳපොළක ඉල්ලුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට පහළට බැවුම් වන බව.
- නිෂ්පාදන ආයතන සීමිත සංඛ්‍යාවක් පවතින වෙළෙඳපොළ තත්ත්වය කතිපයාධිකාරය බව.
- කතිපයාධිකාරයේ පහත පරිදි ලක්ෂණ පවතින බව.
 - කර්මාන්තය තුළට අලුත් ආයතන ප්‍රවේශවීම වළක්වාලීමට ස්වභාවික හෝ කෘතිම බාධා දැක්වීමට ලැබීම
 - කර්මාන්තය තුළ තරග කරන ආයතන ඉතා සුළු සංඛ්‍යාවක් වීම
 - වෙළෙඳපොළ ආධිපත්‍ය
- කතිපයාධිකාරී වෙළෙඳපොළ තුළට අලුත් ආයතන ඇතුළුවීම වළකාලන බාධකයන් පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
 - පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්
 - කීර්ති නාමය
 - උපාය මාර්ගික ක්‍රියා සහ නෛතික සාධක
- ආයතන අතලොස්සක් වෙළෙඳපොළ තුළ කටයුතු කරන නිසා වෙළෙඳපොළෙන් හිමිවන කොටස සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල බව
- ඒ නිසා වෙළෙඳපොළෙහි ආයතන අතර අන්‍යෝන්‍ය රැඳියාවක් දැක්වීමට ලැබෙන බව.
- කතිපයාධිකාරී කර්මාන්තවලට උදාහරණ වශයෙන් ප්‍රවාහිනි පත්‍ර, රූපවාහිනී විකාශනයන්, සබන්, සිසිල් බීම, වාණිජ බැංකු, ගෑස් වැනි ක්ෂේත්‍ර පෙන්විය හැකි බව.

නිපුණතා මට්ටම 3.5 : පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳපොළක ආයතනයක් කෙටි කාලයේ දී හැසිරෙන ආකාරය විමසා බලයි.

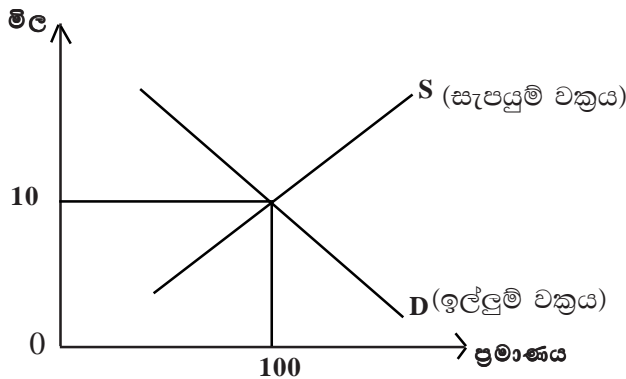
භාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 08

ඉගෙනුම් වල :

- වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුමක් ආයතනයක ඉල්ලුමක් අතර සම්බන්ධතාවය පෙන්වීමට ප්‍රස්තාර ගොඩ නගයි.
- සාමාන්‍ය අයභාරය හා ආන්තික අයභාරය අතර සම්බන්ධතාව පෙන්වීමට ලේඛන ගොඩ නගයි.
- පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක කෙටි කාලයේ දී ලාභ උපරිම කිරීමේ ප්‍රවේශ නම් කරයි.
- එක් එක් ප්‍රවේශයට අදාළ ලේඛන ගොඩ නගමින් ඒවා ප්‍රස්තාර ගත කර ලාභ උපරිමය පෙන්වයි.
- පූර්ණ තරගකාරී ආයතනය කෙටි කාලීන සමතුලිතය ප්‍රස්තාරිකව ඉදිරිපත් කරයි.

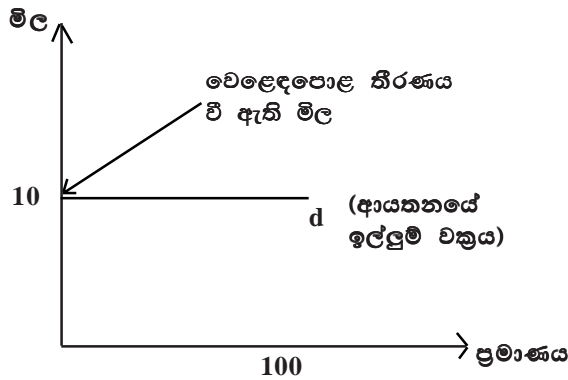
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳපොළක (කර්මාන්තයක) භාණ්ඩ ඉල්ලුම හා සැපයුම මත මිල තීරණය වන බව.
- එය පහත පරිදි ප්‍රස්තාරයකින් පෙන්විය හැකි බව.

- මෙලෙස තීරණය වන මිල එක් ආයතනයකට වෙනස් කළ නොහැකි නිසා ආයතනයක ක්‍රියා කලාපය අකර්මන්‍ය වන බව.
- මේ නිසා ආයතනයක කටයුතු කරන නිෂ්පාදකයා මිල ගනුවෙකු බව.
- තීරණය වී ඇති මිලට ඕනෑම ප්‍රමාණයක් ආයතනයකට, වෙළෙඳපොළට ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.
- එම මිලට ඕනෑම ප්‍රමාණයක් ඉල්ලුම් කළ හැකි බව.
- පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක ඉල්ලුම් වක්‍රය පූර්ණ නම්‍ය වන බව.

- එය පහත පරිදි ප්‍රස්තාරිකව ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.

- කෙටි කාලයේ දී නිෂ්පාදනයේ මෙහෙයවීම ආයතනයේ පවතින තාක්ෂණය හා ධාරිතාව මත සිදුවන බව.
- එම සංරෝධක මත නිමැවුම හා පිරිවැය තීරණය වන බව.
- ආයතනයක් කෙටි කාලයේ දී උපරිම ලාභ ලබා ගැනීම සඳහා වැදගත් තීරණ දෙකක් ගත යුතු බව. ඒවා පහත පරිදි බව.
 - නිෂ්පාදනයේ තව දුරටත් යෙදෙනවා ද? නැතිනම්, වසා දමනවා ද?
 - නිෂ්පාදනයේ තව දුරටත් යෙදුණහොත් කොතරම් භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කරනවා ද?
- ලාභ උපරිම කිරීමට අනුකූල නිමැවුම් මට්ටම තීරණය කිරීමේ දී ආයතන අනුගමනය කරනු ලබන විකල්ප ක්‍රම දෙකක් ඇති බව.
- ඒවා පහත පරිදි බව.
 - අයභාරය හා පිරිවැය ආශ්‍රයෙන් ආර්ථික ලාභ උපරිම වන නිමැවුම තීරණය කිරීම.
 - ආන්තික අයභාරය හා මුළු පිරිවැය පදනම් කරගෙන ලාභ උපරිම වන නිමැවුම් මට්ටම තීරණය කිරීම.
- ආයතනය තම නිමැවුම වෙළෙඳපොළට අලෙවි කිරීමෙන් උපයා ගන්නා මුදල් ප්‍රමාණය මුළු අයභාරය බව.
- අලෙවි කරනු ලබන භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (Q) භාණ්ඩයේ මිලෙන් (P) ගුණ කිරීමෙන් මුළු අයභාරය ලබා ගත හැකි බව.

$$TR = Q \times P$$

$$\text{මුළු අයභාරය} = \text{නිමැවුම් ප්‍රමාණය} \times \text{මිල}$$

- මුළු අයභාරය භාණ්ඩ ඒකක ප්‍රමාණයෙන් බෙදීමෙන් සාමාන්‍ය අයභාරය ලබා ගත හැකි බව.

$$AR = \frac{TR}{Q}$$

$$\text{සාමාන්‍ය අයභාරය} = \frac{\text{මුළු අයභාරය}}{\text{නිමැවුම් ප්‍රමාණය}}$$

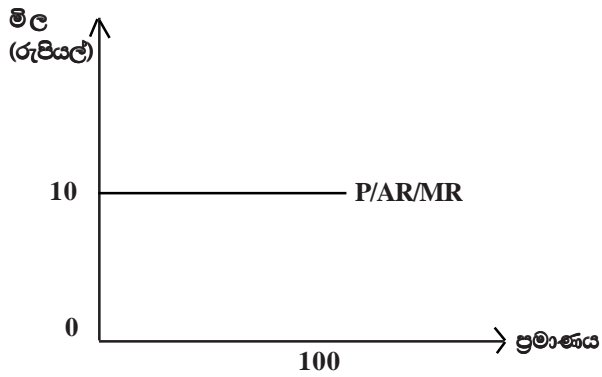
- අමතර භාණ්ඩ ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ලැබෙන මුළු ආදායමේ ඇතිවන වෙනස්වීම් ආන්තික අයභාරය බව.
- ආන්තික අයභාරය ලබා ගැනීමට මුළු අයභාරයේ වෙනස භාණ්ඩ ඒකක ප්‍රමාණයේ වෙනසින් බෙදිය යුතු බව.

$$MR = \frac{\Delta TR}{\Delta Q}$$

$$\text{ආන්තික අයභාරය} = \frac{\text{මුළු අයභාරයේ වෙනස}}{\text{භාණ්ඩ ඒකක ප්‍රමාණයේ වෙනස}}$$

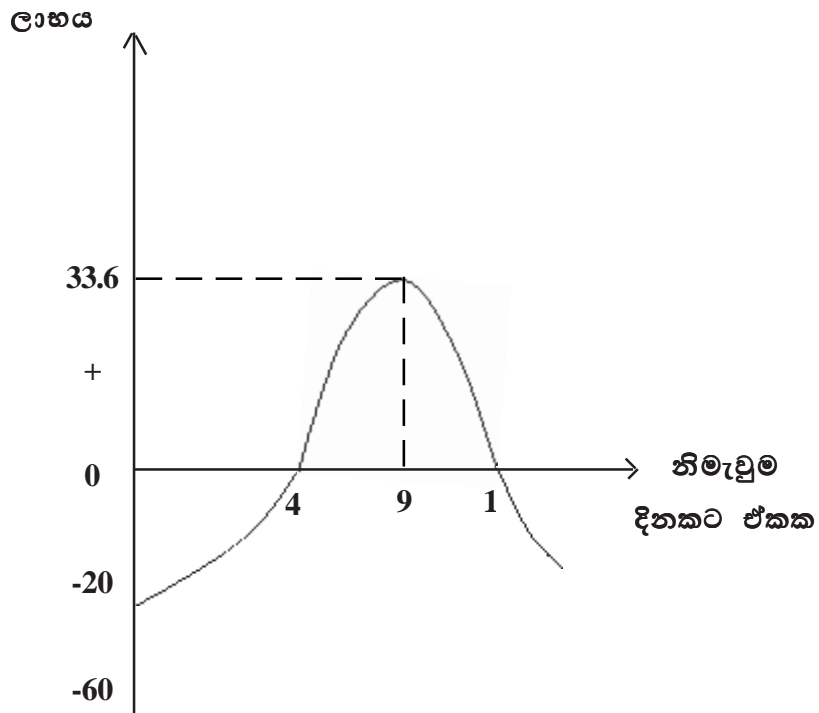
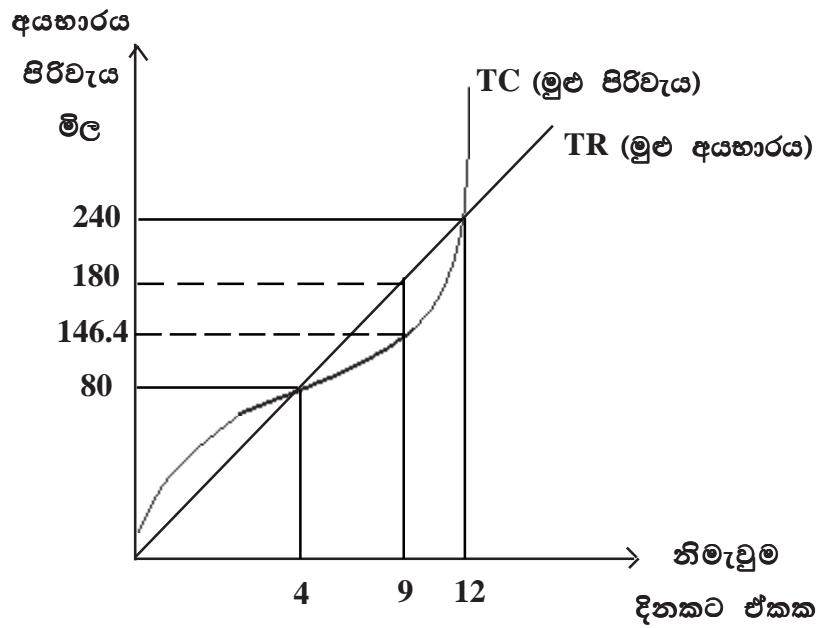
- පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක තීරණය වූ මිලක් (පැවරුණු මිලක්) දැකිය හැකි නිසා භාණ්ඩයේ මිලත්, සාමාන්‍ය ආදායමත් ආන්තික ආදායමත් සමාන වන බව.
- මේ නිසා $P = AR = MR$ යන සංකල්පය ඉටුවන බව.
- මුළු අයභාරය සාමාන්‍ය අයභාරය හා ආන්තික අයභාරය අතර සම්බන්ධතාවය පෙන්වීමට පහත පරිදි ලේඛනයක් සහ ප්‍රස්තාරයක් ගොඩ නැගිය හැකි බව.

Q	P	TR	AR	MR
1	10	10	10	10
2	10	20	10	10
3	10	30	10	10
4	10	40	10	10
5	10	50	10	10

- මුළු අයහාරයෙන් මුළු පිරිවැය අඩුකළ විට ආර්ථික ලාභය ලැබෙන බව.
- මුළු පිරිවැය, මුළු අයහාරය හා ආර්ථික ලාභය අතර සම්බන්ධතාවය වගුවක් ආශ්‍රයෙන් සහ ප්‍රස්තාර තුළින් පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව.

Q	මුළු අයහාරය (TR)	මුළු පිරිවැය (TC)	ආර්ථික ලාභය (TR-TC)
0	0	20'0	-20'0
1	20'0	36'8	-16'8
2	40'0	52'8	-12'8
3	60'0	68'0	-8'0
4	80'0	80'0	0
5	100'0	90'4	9'6
6	120'0	101'6	18'4
7	140'0	114'4	25'6
8	160'0	128'0	32'0
9	180'0	146'4	33'6
10	200'0	168'0	32'0
11	220'0	196'0	24'0
12	240'0	240'0	0
13	260'0	288'0	-28'0
14	280'0	340'0	-60'0

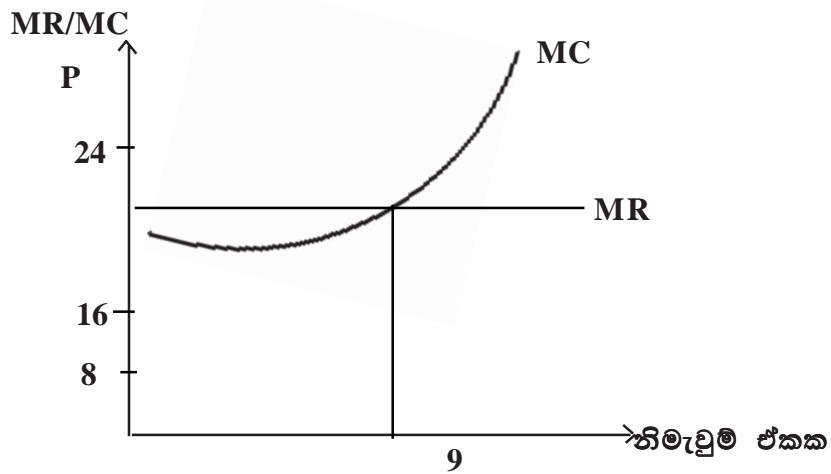
- ඉහත ලේඛනය හා ප්‍රස්තාරය තුළින් පහත සඳහන් කරුණු නිගමනය කළ හැකි බව.
 - නිමැවුම වැඩිවීමත් සමග අයහාර වැඩිවන නිසා අයහාර වක්‍ර මූල අක්ෂයෙන් ආරම්භ ඉහළ ගමන් කිරීම.
 - නිමැවුම වැඩිවීමත් සමග පිරිවැය වැඩිවන නිසා පිරිවැය වක්‍රය ඉහළ ගමන් කිරීම.
 - මුළු පිරිවැය හා අයහාර වක්‍රය ඡේදනය වන ලක්ෂ්‍යවල දී ආර්ථික ලාභ ශූන්‍ය වීම.
 - අයහාර වක්‍රයට වඩා මුළු පිරිවැය වක්‍රය ඉහළින් පිහිටන විට ආර්ථික පාඩු සිදුවීම හෙවත් ආර්ථික ලාභ සෘණ වීම.

- මුළු පිරිවැය වක්‍රයට වඩා මුළු අයහාර වක්‍රය ඉහළින් පිහිටන විට ආර්ථික ලාභ බිහිවීම
- මුළු පිරිවැය වක්‍රය හා මුළු අයහාර වක්‍රය අතර පරතරය වැඩි මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයේ දී ආර්ථික ලාභ උපරිම වීම.
- ආන්තික පිරිවැය (MC) හා ආන්තික අයහාරය (MR) යොදා ගනිමින් ද ලාභ උපරිමය පෙන්විය හැකි බව.
- ආන්තික පිරිවැය ආන්තික ආදායමට වඩා අඩුවීමෙන් ($MR > MC$) අදහස් වන්නේ එම ඒකකය නිපදවීමෙන් ආර්ථික ලාභයට එකතු වීමක් සිදුවන බව.
- ආන්තික අයහාරයට වඩා ආන්තික පිරිවැය පහළින් පවතින විට එම ඒකකය නිපදවීමෙන් ආර්ථික අලාභයක් හටගන්නා බව.
- මෙවැනි අවස්ථාවක නිෂ්පාදනයේ ප්‍රසාරණය වීම නතර කළ යුතු බව.
- ආන්තික අයහාරය ආන්තික පිරිවැයට සමාන වූ විට ආයතනයේ ලාභ උපරිම වන බව.
- මෙවැනි අවස්ථාවක ලාභය තව දුරටත් එකතු වීමක් හෝ අඩුවීමක් සිදු නොවන බව.
- ආන්තික ප්‍රවේශය අනුව ලාභ උපරිමනය කරන නිමැවුම් මට්ටම $MR = MC$ කොන්දේසිය යටතේ සිදුවන බව
- ආන්තික ප්‍රවේශය ඔස්සේ ලාභ උපරිම කිරීම පෙන්වීම සඳහා වගුවක් පහත පරිදි නිර්මාණය කළ හැකි බව.

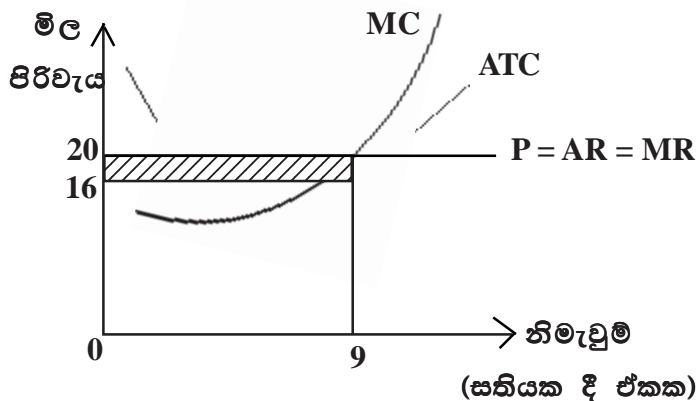
Q	(TR)	(TC)	MR	MC	ආර්ථික ලාභය TR - TC
6	120.0	101.6			18.4
7	140.0	114.4	20.0	12.8	25.6
8	160.0	128.0	20.0	13.6	32.0
9	180.0	146.4	20.0	18.4	33.6
10	200.0	168.0	20.0	21.6	32.0
11	220.0	196.0	20.0	28.0	24.0

- ඉහත වගුව අනුව පහත සඳහන් කරුණු ලබා ගත හැකි බව.
 - 8 සිට 9 දක්වා නිමැවුම් පරාසය තුළ ආර්ථික ලාභ පැවතීම
 - 9 සිට 10 දක්වා නිමැවුම් පරාසය තුළ ලාභ අඩුකර ගැනීමට ආයතනවලට සිදුවීම
 - නිමැවුම් ඒකක 9 දී ලාභය අඩුවීමක් හෝ වැඩිවීමක් සිදු නොවීම. ලාභ උපරිම වීම.

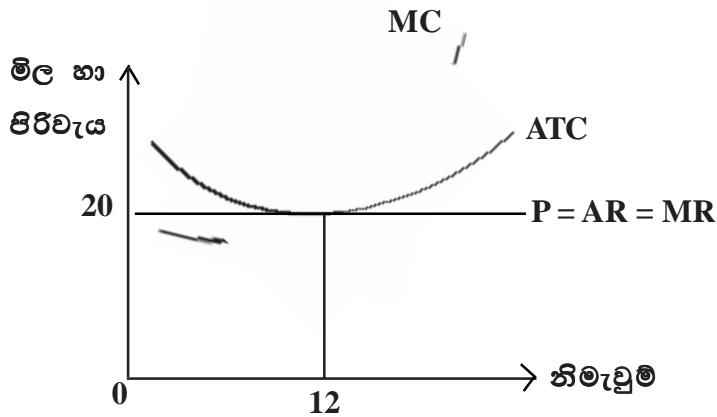
- පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක ලාභ උපරිම වීම පහත ප්‍රස්තාර සටහනින් පෙන්විය හැකි බව.

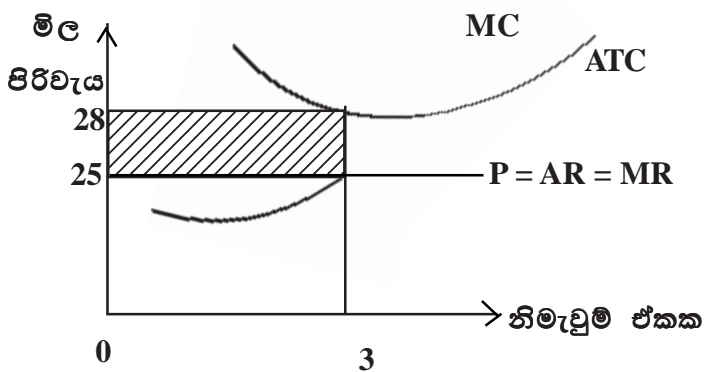
- ඉහත ප්‍රස්තාරයට අනුව,
 - නිමැවුම් ඒකක 9 අඩු නිමැවුම් මට්ටමකදී නිමැවුම ප්‍රසාරණය කිරීමෙන් ලාභ වැඩිකර ගත හැකි බව.
 - 9 ඒකකයේ දී ආර්ථික ලාභ උපරිම වන බව.
 - නිමැවුම් ඒකක 9 ට වැඩි නිමැවුම් මට්ටමකදී ආර්ථික ලාභ අඩුවන බව.
- පූර්ණ තරගකාරී නිෂ්පාදන ආයතනයක කෙටිකාලීන හැසිරීම තුළ කටයුතු කිරීමට සිදුවිය හැකි විකල්ප තත්ත්වයන් තුනක් ඇති බව.
- එය පහත පරිදි බව.
 - ආර්ථික ලාභ උපයමින් නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටීම
 - ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය මට්ටමක් යටතේ නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටීම
 - පාඩු ලබමින් නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටීම
- ආර්ථික ලාභ උපයන විට, ආයතනය භාණ්ඩ ඒකකයක් අලෙවි කරන මිල සාමාන්‍ය පිරිවැයට (ATC/AC) වඩා වැඩි වන බව.
- පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනකින් එය පෙන්විය හැකි බව.

- ප්‍රස්තාරයට අනුව 9 ඒකකයේ දී ලාභ උපරිම වීම නිසා මුළු ආර්ථික ලාභය ඉරි ඇදී කොටසට සමාන වන බව.
- ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය තත්ත්වයක දී භාණ්ඩය අලෙවි කරන මිල භාණ්ඩයේ සාමාන්‍ය පිරිවැයට සමාන වන බව.
- පහත පරිදි ප්‍රස්තාරයකින් එය පෙන්විය හැකි බව.

- මේ තත්ත්වය තුළ සාමාන්‍ය පිරිවැයට සමාන ආදායමක් ලැබෙන නිසා කර්මාන්තය තුළ ආයතන රැදී සිටින බව.
- භාණ්ඩ අලෙවි කරන මිල සාමාන්‍ය පිරිවැයට වඩා අඩුවීමත් පාඩු සහිත ව වුව ද ආයතනයක් කෙටි කාලයේ දී නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටීමට පෙළඹෙන බව.
- ආයතනය මුළුමනින්ම වසා දැමුවහොත් සිදුවන පාඩුව නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටීමෙන් සිදුවන පාඩුවට වඩා අඩු නම්, කර්මාන්තය තුළ ආයතනය රැදී සිටින බව.
- මෙම තත්ත්වය පහත පරිදි ප්‍රස්තාරයකින් පෙන්විය හැකි බව.

- කෙටි කාලයේ දී පාඩු සහිත ව කටයුතු කරන ආයතනයක මුළු අලාභයේ ප්‍රමාණය ඉරි ඇදී කොටසින් පෙන්වන බව.
- පූර්ණ තරගකාරී ආකෘතිය සත්‍ය වෙළෙඳපොළෙන් අපගමනය වීමක් සිදුවන බව.
- කෙටි කාලයේ දී නිෂ්පාදන ආයතනයකට ස්ථාවර පිරිවැය නොවැළැක්විය හැකිවන අතර විචල්‍ය පිරිවැය වළක්වා ගත හැකි බව
- ආයතනයක මුළු අයහාරය මුළු විචල්‍ය පිරිවැය පියවා ගැනීමට නොහැකි වූ විට නිෂ්පාදනය මුළුමනින්ම නතර කරන බව
- මිල සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැයට වඩා අඩු නම් නිෂ්පාදනයේ යෙදීම අලාභ වැඩිවීමට හේතු වන බව

- නිපුණතාව 4** : සාධක වෙළෙඳපොළක හැසිරීම විශ්ලේෂණය කරයි.
- නිපුණතා මට්ටම 4.1** : සාධක වෙළෙඳපොළක මිල තීරණය වන ආකාරය විමසයි.
- තාලව්‍යේද කංඛිතාව** : 05
- ඉගෙනුම් වල** :

- නිෂ්පාදන සාධකවල ආදායම් තීරක විග්‍රහ කරයි.
- නිෂ්පාදන සාධක සඳහා පවතින්නේ වක්‍ර ඉල්ලුමක් බව උදාහරණ සහිත ව පෙන්වයි.
- භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය යන නිෂ්පාදන සාධකවල සැපයුම නිර්වචනය කරමින් සාධක සැපයුම් තීරක දක්වයි.
- සාධක වෙළෙඳපොළේ ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග මත සාධක මිල තීරණය වන අයුරු පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- නිෂ්පාදන සාධකවලට ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මත නිෂ්පාදන සාධකවල මිල තීරණය වන බව.
- නිෂ්පාදන සාධක මිල සහ සාධක වෙළෙඳපොළ හුවමාරු වන සාධක ප්‍රමාණය මත සාධක ආදායම් තීරණය වන බව.
- අවසාන පරිභෝජන භාණ්ඩ හා සේවාවලට ඇති ඉල්ලුම මත නිෂ්පාදන සාධක ඉල්ලුම ව්‍යුත්පන්න වන බැවින් නිෂ්පාදන සාධක සඳහා වක්‍ර / ව්‍යුත්පන්න ඉල්ලුමක් පවතින බව.
- කිසියම් අවස්ථාවක දී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොදවා ඇති සහ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යෙදවීමට අපේක්ෂිත ස්වාභාවික සම්පත් භූමියේ සැපයුම බව.
- භූමියේ සැපයුම අනමය බව.
- නව සම්පත් සොයා ගැනීම නිසා සහ සම්පත් ක්ෂය වීම නිසා භූමියේ සැපයුම වෙනස් වන බව.
- දෙන ලද අවස්ථාවක දී ඵලදායී ආර්ථික කටයුත්තකට යොදවා ඇති හා යෙදවීමට අපේක්ෂිත ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය ශ්‍රම සැපයුම බව.
- ශ්‍රම සැපයුම තීරණය වන්නේ පහත සාධක දෙක මත බව.
 - ශ්‍රම බලකාය
 - ශ්‍රමිකයකු වැඩ කරන සාමාන්‍ය කාලය
- දෙන ලද අවස්ථාවක ආයෝජනය සඳහා යොදවන අරමුදල් ප්‍රමාණය ප්‍රාග්ධනයේ සැපයුම් බව.
- පහත සඳහන් කරුණු මත ප්‍රාග්ධන සැපයුම තීරණය වන බව.
 - දේශීය ඉතුරුම්
 - විදේශීය සෘජු ආයෝජන
 - විදේශ ණය හා ආධාර

නිපුණතා මට්ටම 4.2 : කරගතැරි සාධක වෙළෙඳපොළක වැටුප් තීරණය වන ආකාරය විමසයි.

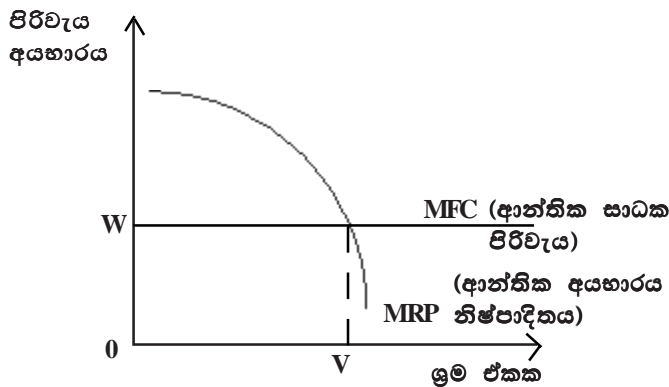
කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ශ්‍රමයට ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මත වැටුප් තීරණය වන ආකාරය පැහැදිලි කර පෙන්වයි.
- වෘත්තීය සම්බන්ධතා බලපෑම වැටුප් තීරණය වීම කෙරෙහි ඉවහල් වන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ වැටුප් විෂමතා ඉවත් කිරීමට රජය මැදිහත් වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

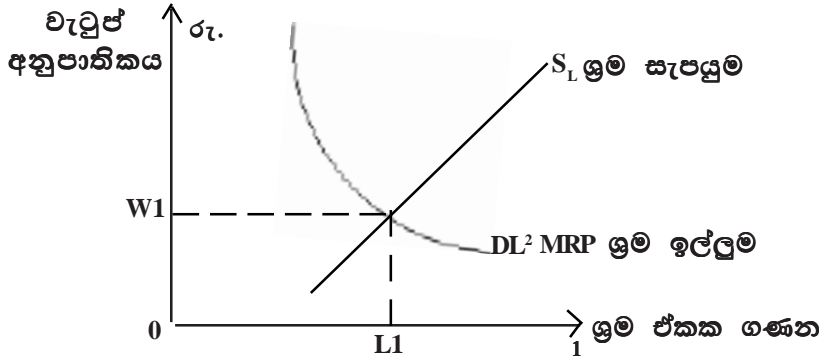
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- පූර්ණ කරග වෙළෙඳපොළක වැටුප් අනුපාත තීරණය වීමට විවිධ සාධක ඉවහල් වන බව.
- ශ්‍රමයට ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම වැටුප් අනුපාත තීරණය වීමේ දී ප්‍රධාන වන බව.
- පූර්ණ කරග ආයතනයක් ඉල්ලුම් කරන ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය, ආන්තික අයහාර ඵලදායකත්වය සහ ශ්‍රමය සඳහා ගෙවිය යුතු ආන්තික පිරිවැය මත පදනම් වන බව.

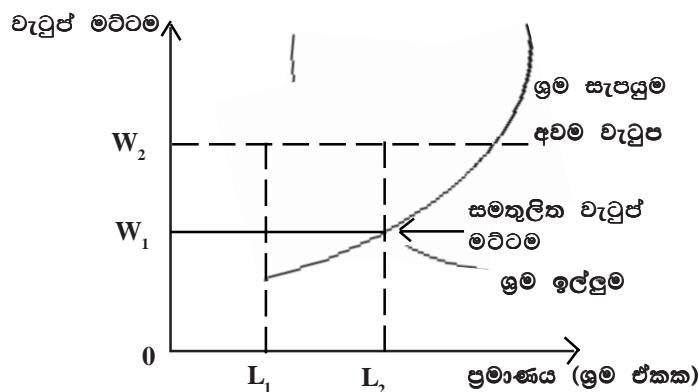

- W - ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ඉල්ලුම හා සැපයුම අනුව තීරණය වූ වැටුප් මට්ටම වේ. එම වැටුප් මට්ටම ආයතනය විසින් පිළිගත යුතු ය.
- V - ආයතනය විසින් සේවා නියුක්ත කරගනු ලබන ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණයයි.
- ආයතනය සේවා නියුක්ත කරනු ලබන ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය තීරණය වන්නේ $MRP = MFC$ වන අවස්ථාවේ බව
- කරගතැරි ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ එක් එක් ආයතනවල ශ්‍රම ඉල්ලුම් වක්‍ර තීරස් අතට එකතු කිරීමෙන් වෙළෙඳපොළ ශ්‍රම ඉල්ලුම් වක්‍රය ගොඩනැගෙන බව
- පෞද්ගලික ශ්‍රම සැපයුම වැටුපෙහි ධන ශ්‍රිතයක් වන බව
- ශ්‍රම සැපයුම වැටුප් මට්ටමේ ධන ශ්‍රිතයක් වනුයේ, ශ්‍රම සැපයුම වැඩි කරත්ම එහි ආවස්ථික පිරිවැය වැඩිවීම නිසා බව

- එක් එක් ශ්‍රමිකයාගේ පෞද්ගලික ශ්‍රම සැපයුම තිරස් අතට එකතු කිරීමෙන් වෙළෙඳපොළ ශ්‍රම සැපයුම ගොඩනැගෙන බව
- වෙළෙඳපොළ ශ්‍රම ඉල්ලුම් වක්‍රය සහ වෙළෙඳපොළ ශ්‍රම සැපයුම් වක්‍රය තුළනය වන විට කරගතාරී ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ වැටුප් මට්ටම හා හුවමාරු වන ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණය තීරණය වන බව

- L_1 - යනු, කරගතාරී ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ සේවා නියුක්ත වූ ශ්‍රම ඒකක ප්‍රමාණයයි.
- සැබෑ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළක වැටුප් විෂමතා ක්‍රියාත්මක වන බව.
- වැටුප් විෂමතා කෙරෙහි පහත සාධක බලපාන බව
 - ශ්‍රමිකයන් සමජාතීය නොවීම
 - රැකියා ආකර්ෂණීයත්වයේ විවිධත්වය
 - ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ අපූර්ණතා
 - ශ්‍රම සංවලතාවයට ඇති බාධා
 - වෘත්තීය අවධානය මේ වෙනස්කම්
 - වෘත්තීය සමිති බලපෑම්
- වැටුප් විෂමතාවය අවම කිරීම රජය විසින් විවිධ ක්‍රමෝපායන් මගින් මැදිහත් වන බව
- වැටුප් විෂමතා ඉවත් කිරීමෙහි ලා රජය මැදිහත් වන ආකාරයක් වන්නේ අවම වැටුප් නියම කිරීම බව
- ශ්‍රම වෙළෙඳපොළෙහි තීරණය වූ වැටුප ශ්‍රමිකයා කෙරෙහි සාධාරණ නොවන විට සමතුලිත වැටුප් මට්ටමට ඉහළින් පිහිටි වැටුප් මට්ටමක් නීත්‍යානුකූල ව නියම කිරීම අවම වැටුප බව

- අවම වැටුපක් නියම කළ පසු ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ අතිරික්තය ශ්‍රම සැපයුමක් ඇති වන බව

නිපුණතා මට්ටම 4.3 : සාධක වෙළෙඳපොළක ශ්‍රමය හැර අනෙකුත් සාධක ආශ්‍රිත ආදායම් විමසයි.

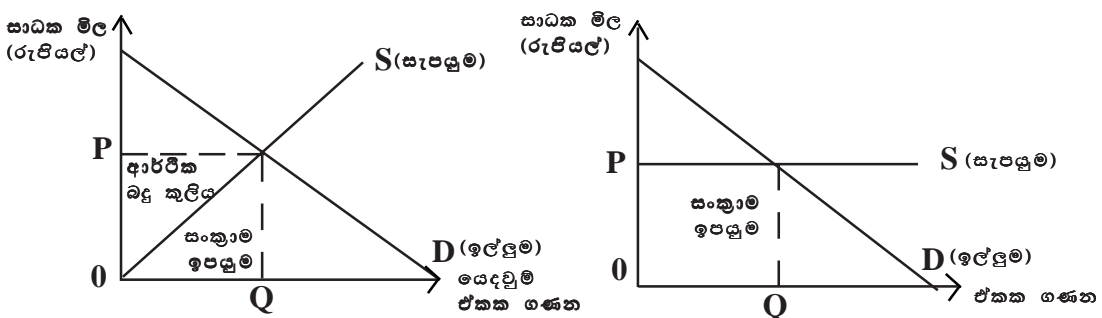
කාලවිච්ඡේද කාලය : 05

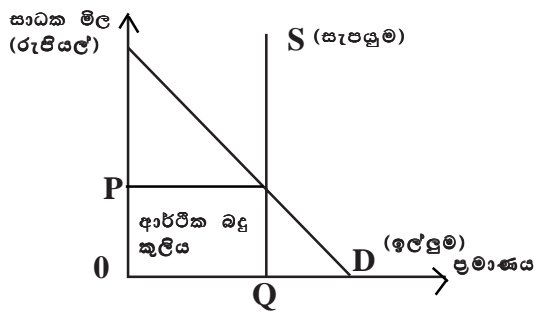
ඉගෙනුම් වල :

- ශ්‍රමය හැර අනෙකුත් නිෂ්පාදන සාධක ආශ්‍රිත ආදායම් විමසයි.
- සංක්‍රාම ඉපයීම් හා ආර්ථික බදු කුලිය අතර වෙනස නිදසුන් ආශ්‍රයෙන් පැහැදිලි කරයි.
- පොළී අනුපාතිකය තීරණය වන ආකාරය විශ්ලේෂණාත්මකව ඉදිරිපත් කරයි.
- ආර්ථික ලාභය නිර්වචනය කරමින් ගණනය කර පෙන්වයි.

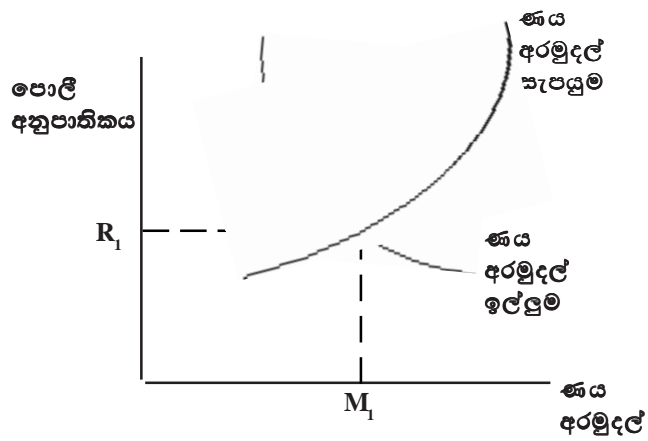
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- භූමිය සාධකයේ මිල වන බදු කුලිය එම සාධකයට ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මත තීරණය වන බව
- සාධක ඉපයුම් ප්‍රමාණය සාධක මිල හා වෙළෙඳපොළේ හුවමාරු වන සාධක ප්‍රමාණය මත තීරණය වන බව
- සංක්‍රාම ඉපයුම් හා ආර්ථික බදු කුලිය යන දෙයාකාරයෙන්, සාධක ඉපයීම් සමන්විත වන බව
- කිසියම් නිෂ්පාදන සාධකයක් පවත්නා භාවිතයේ රඳවා ගැනීම සඳහා අපේක්ෂා කරනු ලබන අවම ආදායම සංක්‍රාම ඉපයුම් බව
- සංක්‍රාම ඉපයුම ඉක්මවා ලබන්නේ ආර්ථික බදු කුලිය බව
- සාධක සැපයුම පූර්ණ නම් වූ විට මුළු සාධක ආදායමම සංක්‍රාම ඉපයීමක් බව
- සාධක සැපයුම පූර්ණ අනම් වූ විට මුළු සාධක ආදායමම ආර්ථික බදු කුලියක් බව
- සාධක සැපයුම ඒකීය නම් වනවිට සංක්‍රාම ඉපයුම් හා ආර්ථික බදු කුලිය සමාන බව
- සංක්‍රාම ඉපයුම හා ආර්ථික බදු කුලිය පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහන්වලින් පෙන්විය හැකි බව

- සැබෑ වශයෙන් වෙළෙඳපොළෙහි පොලී අනුපාත ව්‍යුහයක් පවතින බව.
- ශ්‍රී ලංකාවේ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය පහත දැක්වෙන පොලී අනුපාතිකයන්ගෙන් සමන්විත වන බව
 - මහ බැංකු අනුපාතිකය
 - ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය
 - තැන්පතු සඳහා පොලී අනුපාතිකය
 - ණය සඳහා පොලී අනුපාතිකය
- ප්‍රාමාණික ලාභය ඉක්මවා ව්‍යවසායකත්වය උපයා ගනු ලබන ප්‍රතිලාභය ආර්ථික ලාභය බව
- මුළු අයහාරයෙන් සෘජු පිරිවැය සහ වක්‍ර පිරිවැය අඩු කිරීමෙන් ආර්ථික ලාභය ගණනය කළ හැකි බව
- ගණකාධිකාරී ලාභය හා ආර්ථික ලාභය අතර වෙනසක් පවතින බව
- සමාහාර ඉල්ලුම් හා සමාහාර සැපයුමෙහි කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවන ස්ථිතික අර්ථිකයක් තුළ ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය වන බව
- සමාහාර ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වෙනස්වන ගතික ආර්ථිකයක් තුළ ආර්ථික ලාභ පවතින බව
- ගතික ආර්ථිකයන් තුළ ආර්ථික ලාභ සාධාරණීකරණය කළ හැකි වන්නේ පහත සඳහන් හේතු මත බව
 - අවිනිශ්චිත පරිසරයක් තුළ ව්‍යාපාරික තීරණ ගැනීමේ දී අවදානම දැරීම
 - අවිනිශ්චිත පරිසරයක් තුළ නව්‍යතාවන් හඳුන්වා දීම
 - ඒකාධිකාරී හෝ අපූර්ණ තරගකාරී තත්ත්වයක් පැවතීම
- ප්‍රාග්ධනයේ ඉපයීම පොලී අනුපාතිකය බව
- කුටුම්භ, ව්‍යාපාර, ආයතන හා රජය පරිභෝජනය හා ආයෝජනය සඳහා අරමුදල් ඉල්ලුම් කරන බව

- අරමුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුම හා සැපයුම මත පොලී අනුපාතිකය තීරණය වන බව නාමික පොලී අනුපාතිකයෙන් උද්ධමන අනුපාතිකය අඩු කළ විට මූර්ත පොලී අනුපාතිකය ලබා ගත හැකි බව
- මූර්ත පොලී අනුපාතිකය සෘණ හෝ ධන අගයක් ගත හැකි බව

නිපුණතාව 5 : සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමට සූදානම ප්‍රදර්ශනය කරයි.

නිපුණතා මට්ටම 5.1 : සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති යොදා ගන්නා ආකාරය විමසා බලයි.

කාලවිච්ඡේද කාලය : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු නම් කරයි.
- පූර්ණ සේවා නියුක්තිය නිර්වචනය කරමින් එහි වැදගත්කම පැහැදිලි කරයි.
- සාධාරණත්වය අර්ථ දක්වා එහි වැදගත්කම පැහැදිලි කරයි.
- බාහිර ස්ථායීතාවය හා අභ්‍යන්තර ස්ථායීතාවය අතර සම්බන්ධතාවය දක්වමින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය නිර්වචනය කරයි.
- ආර්ථික වර්ධනය හා තිරසාර සංවර්ධනය අතර වෙනස පෙන්වා දෙමින් එහි වැදගත්කම පෙන්වා දෙයි.
- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා ආර්ථිකයක් කළමනාකරණය කළ යුතු බව පැහැදිලි කරයි.
- සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා යොදා ගන්නා සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හා උපකරණ ඉදිරිපත් කරයි.
- මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අතර වෙනස පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවයට අදාළ ව නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්ෂමතාවය හා සම්පත් බෙදී යාමේ කාර්යක්ෂමතාවය පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සමාජයක් විසින් සිය ආර්ථිකය තුළින් ඉටුකර ගැනීමට උත්සාහ ගන්නා විවිධ අභිමතාර්ථ සාර්ව ආර්ථික අරමුණු බව
- සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් මෙහෙයවීමට අපේක්ෂිත ඉලක්ක සාර්ව ආර්ථික අරමුණු බව
- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව
 - පූර්ණ සේවා නියුක්තිය
 - ආර්ථික ස්ථායීතාවය
 - සාධාරණත්වය
 - ආර්ථික වර්ධනය
 - තිරසාර සංවර්ධනය

- ආර්ථිකයක් සතු සියලුම සම්පත් උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයෙන් භාණ්ඩ හා සේවා සම්පාදනය සඳහා යොදා ගැනීම පුර්ණ සේවා නියුක්තිය බව
- ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාවය අවම වීම සාධාරණත්වය බව
- සාධාරණත්වය යන්නෙන් සියලුම කුටුම්භ අතර සමාන අයුරින් ආදායම බෙදීයාමක් සිදුවිය යුතු යැයි අදහස් නොවන බව
- මානව සම්පත්වල ගුණාත්මක බව සහ ඵලදායිතාව අනුව ඉපැයීම් වෙනස් වීම සාධාරණත්වයට පටහැනි නොවන බව
- අභ්‍යන්තර ආර්ථිකයේත්, බාහිර ආර්ථිකයේත් ස්ථාවරත්වයක් පවත්වා ගෙන යාම සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව යන්නෙන් අදහස් කරන බව
- අභ්‍යන්තර ස්ථායීතාවයේ දී මිල හා සේවා නියුක්තියේ ස්ථායීතාව වැදගත් වන බව
- බාහිර ස්ථායීතාවයේ දී ගෙවුම් ශේෂය හා විදේශ විනිමය අනුපාතය ස්ථාවර ව තබා ගැනීම වැදගත් වන බව
- අභ්‍යන්තර ස්ථායීතාවය බාහිර ස්ථායීතාවය කෙරෙහි ද බාහිර ස්ථායීතාවය අභ්‍යන්තර ස්ථායීතාවයට ද බලපාන බව
- රටක මූර්ත නිෂ්පාදිතය අඛණ්ඩ ව ඉහළ යාම ආර්ථික වර්ධනයට හේතු වන අතර එහි දී නිෂ්පාදන හැකියා මායිම දකුණට විතැන්වන බව
- වැඩි වූ මූර්ත නිෂ්පාදිතය රටේ ජනතාව අතර සාධාරණ ව බෙදීයාමෙන් ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ යන බව
- ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන පැතිකඩ තුනම තුලනාත්මක සංවර්ධනයක් සිදුවීම තිරසාර සංවර්ධනය බව
- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා සාර්ව ආර්ථික විචල්‍ය මෙහෙයවීම සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය බව

- සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා පහත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සහ උපකරණ යොදා ගන්නා බව

- මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ➡ මහ බැංකු පොලී අනුපාතය, විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු සහ ව්‍යවස්ථාපිත අනුපාතය
- රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ➡ රජයේ බදු ආදායම, රාජ්‍ය ණය සහ රාජ්‍ය විදයම්
- ආදායම් ප්‍රතිපත්ති ➡ වැටුප් අනුපාතික සහ භාණ්ඩ මිල ඉහළ යාමේ වේගය අඩු කිරීම
- සැපයුම් ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති ➡ බදු කපා හැරීම, රෙගුලාසිකරණය, පෞද්ගලීකරණය සහ මානව ප්‍රාග්ධන අධ්‍යාපන වැඩි දියුණු කිරීම
- සෘජු පාලන ප්‍රතිපත්ති ➡ ජනසතු කිරීම සහ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණය
- විදේශ වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්ති ➡ තීරු බදු ප්‍රතිපත්ති, ආනයන සලාක කිරීම් සහ විදේශ විනිමය අනුපාතය ගැලපීම
- සුක්ෂම පාලන ප්‍රතිපත්ති ➡ මිල පාලනය (උපරිම මිල/ අවම මිල)

හිඳුණහා මට්ටම 5.2 : ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍ය විමර්ශනය කරයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

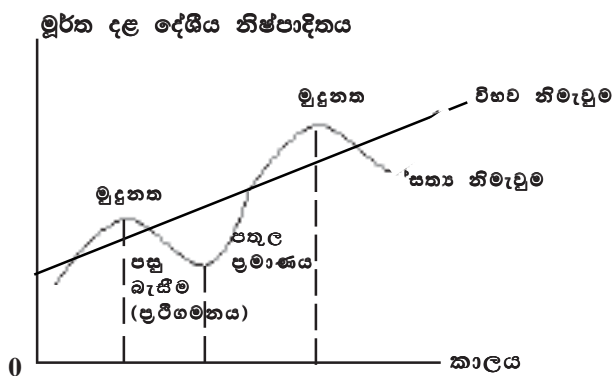
ඉගෙනුම් වල:

- සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් නම් කර, එම විචල්‍යයන් වෙන් වෙන් ව අර්ථ දැක්වයි.
- ව්‍යාපාර වක්‍ර අර්ථ දැක්වයි.
- සාර්ව ආර්ථිකයේ කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන හැසිරීම්වල සම්බන්ධතාවය ප්‍රස්තාර සටහනක් ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි.
- ව්‍යාපාර වක්‍රවලට අදාළ ව විභව නිමැවුම හා සත්‍ය නිමැවුම අතර වෙනස පැහැදිලි කරමින් පසුබැසීම් හා ප්‍රසාරණයන් විග්‍රහ කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ආර්ථිකයක ක්‍රියාකාරීත්වය තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන විචල්‍යයන් සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් ලෙස හැඳින් වෙන බව
- සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව
 - ජාතික නිමැවුම
 - සේවා නියුක්තිය
 - මිල මට්ටම
 - ගෙවුම් ශේෂය
 - විදේශ විනිමය අනුපාතිකය
- ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යවල ක්‍රියාකාරීත්වය වෙනස්වන විට ආර්ථිකයේ සමස්ත නිෂ්පාදනය ද වෙනස් වන බව
- කාලයත් සමඟ මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ හැසිරීම පෙන්වුම් කරන වක්‍රය හැසිරීම ව්‍යාපාර වක්‍ර ලෙස හැඳින්වෙන බව
- සාර්ව ආර්ථිකයේ කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන හැසිරීම්වල සම්බන්ධතාව අවබෝධ කර ගැනීමට ව්‍යාපාර වක්‍ර උපයෝගී කර ගන්නා බව

- ව්‍යාපාර වක්‍රයක අවධි හතරක් හඳුනාගත හැකි බව
 - පසු බැසීමේ අවධිය
 - පතුල
 - ප්‍රසාරණ අවධිය
 - මුද්‍රනත
- එය පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනකින් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව

- සත්‍ය නිමැවුම විභව නිමැවුමට වඩා පහත බසින උපරිම ලක්ෂ්‍යය පතුල වන අතර සත්‍ය නිමැවුම විභව නිමැවුමට වඩා ඉහළ යන උපරිම ලක්ෂ්‍යය මුද්‍රනත බව
- පතුලේ සිට මුද්‍රනත දක්වා ගමන් කරන අවධිය සත්‍ය නිෂ්පාදිතය ප්‍රසාරණය වන අවධිය වන බව
- මුද්‍රනත සිට පතුල දක්වා ගමන් කරන අවධිය සත්‍ය නිෂ්පාදිතය පහත වැටෙන/ පසු බැසීමේ අවධිය වන බව
- ප්‍රසාරණ අවධියක කාලය පසු බැසීමේ අවධියක කාලයට වඩා දීර්ඝ වන බව
- ව්‍යාපාර වක්‍රයක එක් මුද්‍රනතක සිට තවත් මුද්‍රනතකට ඇති කාලය ව්‍යාපාර වක්‍රයක දිග වන අතර එකම ව්‍යාපාර වක්‍රයක මුද්‍රනත් අතර දිග එකිනෙකට වෙනස් බව
- ව්‍යාපාර වක්‍රයක දිගු කාලීන උපනතියක් ආර්ථික වෘද්ධියක් හෝ ආර්ථික බිඳවැටීමක් විය හැකි බව

නිපුණතා මට්ටම 5.3 : ජාතික ආදායමේ වක්‍රීය ප්‍රවාහය භාවිතයෙන් ජාතික ගිණුම්කරණයේ විවිධ ප්‍රවේශ විග්‍රහ කරයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

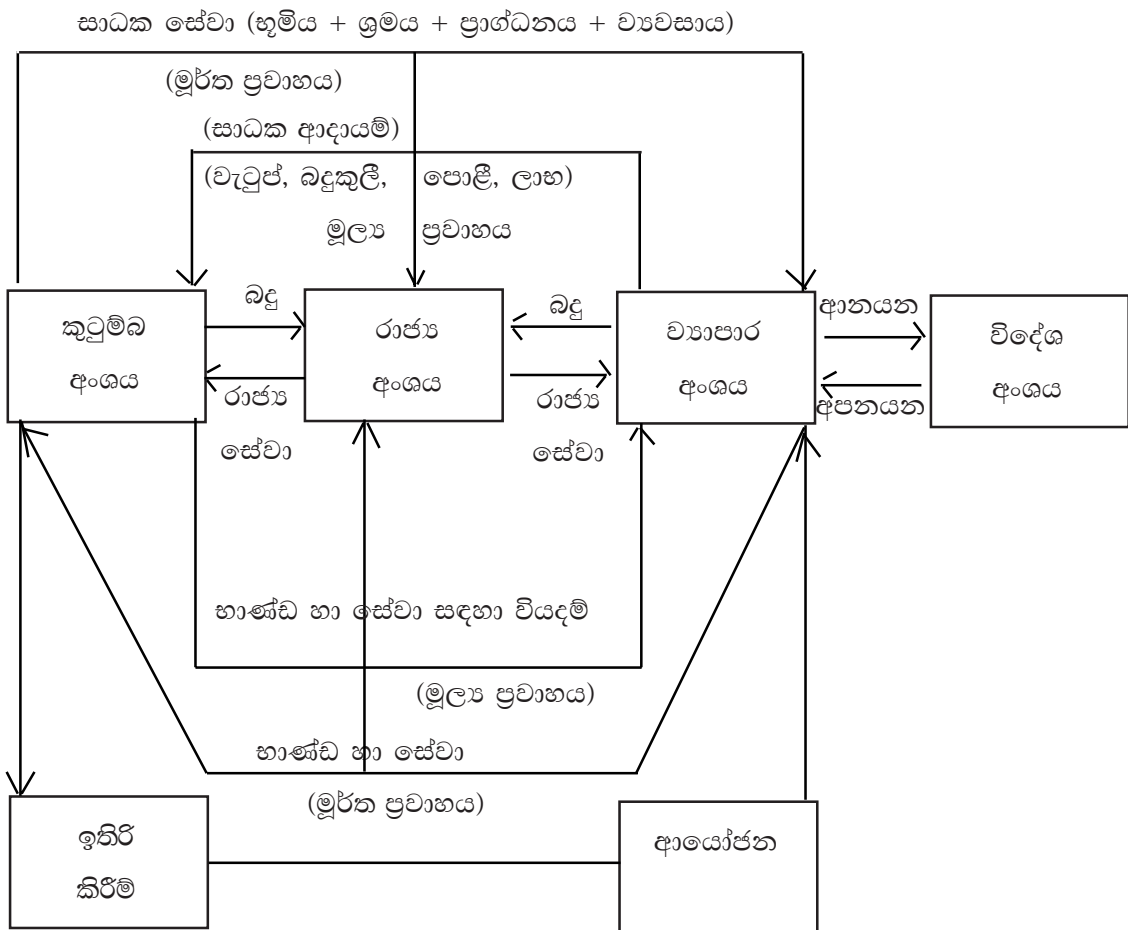
ඉගෙනුම් වල :

- සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාවලියට දායක වන ප්‍රධාන ආර්ථික කාරක නම් කරයි.
- ආර්ථික කාරක අතර සිදුවන ගණුදෙනු ප්‍රවාහ ආදායමේ වක්‍රීය ප්‍රවාහයක් ආශ්‍රයෙන් පෙන්වුම් කරයි.
- නිෂ්පාදන ප්‍රවාහයේ වටිනාකම ආදායම් ප්‍රවාහයේ වටිනාකමටත් ආදායම් ප්‍රවාහයේ වටිනාකම වියදම් ප්‍රවාහයේ වටිනාකමටත් සමාන වන බව තහවුරු කරයි.
- ජාතික නිෂ්පාදනය නිෂ්පාදන, ආදායම් සහ වියදම් යන විකල්ප ප්‍රවේශ තුනකින් ගණනය කළ හැකි බව ප්‍රකාශ කරයි.
- ජාතික ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේ දී බැහැර කළ යුතු අයිතම හේතු සහිතව ඉදිරිපත් කරයි.

විෂය හරණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සාර්ව අර්ථිකය තුළ ක්‍රියාවලියට දායක වන ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී ඒකක (ආර්ථික කාරක) හතරක් පවතින බව
 - කුටුම්භ අංශය
 - ව්‍යාපාර අංශය
 - රාජ්‍ය අංශය
 - විදේශ අංශය
- ආර්ථික කාරක අතර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් සිදුවන ගණුදෙනු ප්‍රවාහ තුළින් සාර්ව ආර්ථිකය ක්‍රියාත්මක වන බව
- ආර්ථික කාරක අතර සිදුවන ගණුදෙනු ප්‍රවාහ සරල රූප සටහනකින් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව
- එම රූප සටහන ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ වක්‍රීය ප්‍රවාහය නමින් හඳුන්වන බව
- කුටුම්භ අංශය සහ ව්‍යාපාර අංශය පමණක් ක්‍රියාත්මක වන ආර්ථිකය, සරල ආර්ථිකයක් ලෙස හඳුන්වන බව
- සරල ආර්ථිකයේ ඉතිරි කිරීම් කාන්දුවීමක් වන අතර ආයෝජනය විදීමක් වන බව
- ඉතුරුම් හා ආයෝජන සමාන වන විට සරල ආර්ථිකයේ සමස්ත ආදායම හා සමස්ත වියදම සමාන වන බව
- ඉතුරුම් සහ ආයෝජන නැත යන උපකල්පනය යටතේ සහ ඉතුරුම් සහ ආයෝජන ඇත යන උපකල්පනය යටතේ සරල ආර්ථිකයක ක්‍රියාකාරීත්වය ආදායම් හා වියදම් වක්‍රීය ප්‍රවාහයක් මගින් පෙන්වුම් කළ හැකි බව

- රජය ඇතුළත් සංචාන ආර්ථිකයක ක්‍රියාකාරීත්වය ආදායම් හා වියදම් වක්‍රීය ප්‍රවාහයක් මගින් පෙන්වුම් කළ හැකි බව
- සංචාන ආර්ථිකයක ඉතිරි කිරීම් හා බදු කාන්දුවීම් වන අතර ආයෝජන හා ආණ්ඩුවේ මිලදී ගැනීම් විදීම් බව.
- ඉතුරුම් හා බදුවල එකතුව ආයෝජන හා ආණ්ඩුවේ මිලදී ගැනීම්වල එකතුවට සමාන වන විට සංචාන ආර්ථිකයේ $Y=E$ බව
- ආර්ථික කාරක හතරම ක්‍රියාත්මක වන විවෘත ආර්ථිකයක ක්‍රියාකාරීත්වය ආදායම් හා වියදම් වක්‍රීය ප්‍රවාහයක් මගින් පහත සඳහන් පරිදි පෙන්විය හැකි බව
- විවෘත ආර්ථිකයක සමස්ත ක්‍රියාකාරීත්වය ආදායම් සහ වියදම් වක්‍රීය ප්‍රවාහයක් ඇසුරෙන් පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව

- විවෘත ආර්ථිකයක ඉතිරි කිරීම්, බදු සහ ආනයන කාන්දුවීම් වන අතර ආයෝජන, රජයේ මිලදී ගැනීම් සහ අපනයන විදීම් වන බව
- විවෘත ආර්ථිකයක සියලුම කාන්දුවීම් සහ විදීම් සමාන වනවිට සමස්ත ආදායම හා වියදම සමාන වන බව
- නිෂ්පාදන ප්‍රවාහය ආදායම් ප්‍රවාහයටත් ආදායම් ප්‍රවාහය වියදම් ප්‍රවාහයටත් සමාන වන ආකාරය ආදායම් හා වියදම් වක්‍රීය ප්‍රවාහයෙන් පැහැදිලි වන බව
- නිෂ්පාදන, ආදායම් සහ වියදම් ප්‍රවාහයන්ගේ අගය තක්සේරු කිරීම ජාතික ගිණුම්කරණය බව
- ජාතික ගිණුම්කරණයේ දී බැහැර කළ යුතු අයිතම තිබෙන බව
- පහත සඳහන් අයිතමයන් ජාතික ගිණුම්වලින් බැහැර කළ යුතු බව
 - සංක්‍රාම ගණුදෙනු
 - ගිණුම් කාලසීමාවට අයත් නොවන නිෂ්පාදනයන් හෝ වියදම්
 - මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ සිදුවන ගණුදෙනු
 - අන්තර් භාණ්ඩ හුවමාරු වීම

හිසුණතා මට්ටම 5.4 : නිමවුම් ප්‍රවේශයට අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ සුදානම ප්‍රදර්ශනය කරයි.

භාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- දී ඇති තොරතුරු භාවිත කරමින් නිමවුම් ප්‍රවාහය පදනම් කරගෙන ජාතික නිෂ්පාදිතයේ අගය තක්සේරු කරයි.
- බහු ගණන දෝෂය නිසා ජාතික ගිණුම්වල විශ්වසනීයත්වය අඩුවන බව තහවුරු කරයි.
- බහු ගණන දෝෂය මග හරවා ගැනීමට අවසාන නිමවුම් ක්‍රමය සහ එකතු කළ වටිනාකම් ක්‍රමය යොදා ගන්නා ආකාරය විස්තර කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලක් :

- නිමවුම් ප්‍රවාහය පදනම් කරගෙන ජාතික නිෂ්පාදිතය තක්සේරු කිරීම නිමවුම් ප්‍රවේශය ලෙස හඳුන්වන බව
- නිමවුම් ප්‍රවේශය යටතේ ජාතික ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේ දී බහු ගණන දෝෂයක් ඇති විය හැකි බව
- බහු ගණන දෝෂය මග හරවා ගැනීම සඳහා ක්‍රම දෙකක් අනුගමනය කළ හැකි බව
 - අවසාන නිමවුම් ක්‍රමය
 - එකතු කළ වටිනාකම් ක්‍රමය
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ අවසාන අදියර පසුකළ, පාරිභෝජන හා ආයෝජන භාණ්ඩ හා සේවා පමණක් ජාතික ගිණුම්වලට ඇතුළත් කිරීම අවසාන නිමවුම් ක්‍රමය බව
- අවසාන නිමවුම් ක්‍රමයේ දී අන්තර් භාණ්ඩ තොග වෙනුවෙන් ගැලපීමක් සිදු කළ යුතු බව
- එකතු කළ වටිනාකම් ක්‍රමය යටතේ කෘෂිකාර්මික, කාර්මික හා සේවා අංශවල එකතු කළ වටිනාකම්වල එකතුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ලෙස සැලකෙන බව
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ එක් එක් අවස්ථාවල දී මුළු නිමවුමට අළුතෙන් එකතු කළ අගය පමණක් ජාතික ගිණුම්වලට ඇතුළත් කිරීම එකතු කළ වටිනාකම් ක්‍රමය බව
- එකතු කළ අගය තුළ සාධක සේවා සඳහා කරන ලද ගෙවීම්, ශුද්ධ වක්‍ර බදු සහ ක්ෂයවීම්වල වටිනාකම ද අන්තර්ගත වන බව

නිපුණතා මට්ටම 5.5 : නිමවුම් ප්‍රවේශය අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම ආශ්‍රිත විවිධ සංකල්ප තුලනාත්මක ව විමසයි.

භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- නිමවුම් ප්‍රවේශය යටතේ දළ දේශීය/ දළ ජාතික/ ශුද්ධ දේශීය/ ශුද්ධ ජාතික නිෂ්පාදිතය යන සංකල්ප අර්ථ දක්වයි.
- දී ඇති තොරතුරු ඇසුරෙන් ඉහත සංකල්ප යටතේ ජාතික නිෂ්පාදිතය ගණනය කරයි.
- ජාතික නිෂ්පාදිතය සාධක මිල සිට වෙළෙඳපොළ මිලට පරිවර්තනය කරන ආකාරය සංඛ්‍යාත්මකව නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරයි.
- වර්තන මිල හා ස්ථාවර මිල අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය අගය කර එම සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරයි.
- පවත්නා මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සහ ස්ථාවර මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සංසන්දනය කරමින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධමනකය ගණනය කරයි.
- ජාතික නිෂ්පාදිතයට අදාළ සියලුම භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල මට්ටමේ වෙනස් වීම ගමා අවධමනකය තුළින් නිරූපණය වන බව ප්‍රකාශ කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ යම් නිශ්චිත දේශ සීමාවක් හෙවත් භූගෝලීය ප්‍රදේශයක් තුළ බිහි වූ අවසාන නිෂ්පාදිතයේ අගය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය බව
- කෘෂිකාර්මික අංශය, කාර්මික අංශය සහ සේවා අංශයේ එකතු කළ අගයන්ගේ එකතුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය බව
- යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ දී රටක නේවාසිකයන් සතු සම්පත්වලින් බිහිවන මුලු නිමවුමේ අගය දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය බව
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට විදේශ සාධක ආදායම් ලැබීම් සහ ගෙවීම් ගැලපීමෙන් දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය ගණනය කළ හැකි බව
- විදේශීය සාධක ආදායම් ලැබීම් හා ගෙවීම් අතර වෙනස විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම ලෙස හඳුන්වන බව
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් ප්‍රාග්ධන ක්ෂයවීම්වල අගය අඩු කළ විට ශුද්ධ දේශීය නිෂ්පාදිතය ලැබෙන බව
- දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙන් ප්‍රාග්ධන ක්ෂය අඩුකළ විට ශුද්ධ ජාතික නිෂ්පාදිතය ලැබෙන බව

- ශුද්ධ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ විශේෂ ලක්ෂණයක් නම් එය සැකසී තිබෙන එකතු කළ අගයෙහි ඇතුළත් වන්නේ සාධක සේවා සඳහා ගෙවන ආදායම් පමණක් බව
- ශුද්ධ ජාතික නිෂ්පාදිතයට ශුද්ධ වක්‍ර බදු ගැලපීමෙන් ජාතික ආදායම ලැබෙන බව
- නිෂ්පාදිතය බිහි කිරීමට දායක වූ සියලු නිෂ්පාදන සාධකවලට කරන ලද ගෙවීම් හෙවත් නිෂ්පාදන පිරිවැය පදනම් කරගෙන නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම ගණනය කිරීම සාධක පිරිවැය මිල ලෙස හඳුන්වන බව
- රජයේ මැදිහත්වීම් නිසා සාධක පිරිවැය මිල වෙළෙඳපොළට එනවිට වෙනස් වන බව
- සාධක පිරිවැය මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ශුද්ධ වක්‍ර එකතු කළවිට වෙළෙඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ලබා ගත හැකි බව
- වර්තමානයේ වෙළෙඳපොළේ පවත්නා මිල අනුව ගණනය කරන දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය, වර්තන මිල හෝ පවත්නා මිල අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය ලෙස හඳුන්වන බව
- වර්තන මිල යටතේ ගණනය කළ නිෂ්පාදිතයෙන් ආර්ථිකයේ සැබෑ වර්ධනයක් ගැන අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට නොහැකි බව
- මූර්ත නිෂ්පාදිතයේ වෙනස හඳුනා ගැනීමට වර්තන මිල යටතේ ගණනය කළ නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකමෙන්, මිල මට්ටම්වල ඇති වූ වෙනස් වීම් ඉවත් කළ යුතු බව
- වර්තන මිල අනුව ගණනය කළ නිෂ්පාදිතයේ අගය මිල දර්ශකයකින් අවධිමතය කළ විට ස්ථාවර මිල යටතේ නිෂ්පාදිතයේ අගය ලැබෙන බව
- ස්ථාවර මිල යටතේ ගණනය කළ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ලෙස ද හඳුන්වන බව
- පවත්නා මිල යටතේ දළ දේශීය / දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම හා ස්ථාවර මිල යටතේ දළ දේශීය / දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම සන්සන්දනය කිරීම මඟින් දළ දේශීය / දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ ගම්‍ය අවධිමතකය සොයාගත හැකි බව
- මෙය පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

$\frac{\text{ගම්‍ය අවධිමතකය}}{\text{(අරෝපිත මිල දර්ශකය)}} = \frac{\text{පවත්නා මිල යටතේ දළ දේ.නි.}}{\text{ස්ථාවර මිල යටතේ දළ දේ.නි.}} < 100$
--

නිපුණතා මට්ටම 5.6 : වියදම් ප්‍රවේශයට අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ සුදානම ප්‍රදර්ශනය කරයි.

භාලවිෂේද සංඛ්‍යාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ ජාතික නිෂ්පාදිතය ගණනය කරන ආකාරය පෙන්වයි.
- දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම එම නිෂ්පාදිතය මිල දී ගැනීමට දරන ලද වියදමට සමාන වන බව උදාහරණ මගින් පෙන්වයි.
- දළ දේශීය වියදම හා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත කළ වියදම යන සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරමින් ගණනය කර පෙන්වයි.
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත කළ වියදම දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය මත කළ වියදම බවට පත් කරන ආකාරය විස්තර කරයි.
- වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ බහු ගණන දෝෂය වළක්වා ගැනීම සඳහා බැහැර කරන වියදම් වර්ග නම් කරයි.
- ආර්ථිකයක සම්පත් ප්‍රමාණය සමන්විත වන අකාරයත්, ඒවා උපයෝජනය වන ආකාරයත් පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- කුටුම්භ විසින් ආහාරපාන, ඇඳුම් පැලඳුම් ආදී අවසන් පාරිභෝජන භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගැනීමට කරනු ලබන වියදම පෞද්ගලික පාරිභෝජන වියදම බව
- දළ ආයෝජනය පහත පරිදි කොටස් දෙකකින් සමන්විත වන බව
 - දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය
 - තොග වෙනස්වීම
- භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීමට රජය දරන වියදම රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම් බව
- අපනයන හා ආනයන අතර වෙනස ශුද්ධ අපනයන බව
- පෞද්ගලික පරිභෝජනය, දළ ආයෝජනය හා රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම්වල ඓක්‍යය දළ දේශීය වියදම බව
- දළ දේශීය වියදමට ශුද්ධ අපනයන ගැළපීමෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත වියදම ලබා ගත හැකි බව
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත වියදම විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම ගැළපීමෙන්, දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය ලබා ගත හැකි බව

- එලදායී ආර්ථික ක්‍රියා පමණක් සැලකිල්ලට ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් වියදම් වර්ග බැහැර කරන බව

- සංක්‍රාම වියදම්
- පාවිච්චි කළ භාණ්ඩ නැවත විකිණීම ආශ්‍රිත ගනුදෙනු
- අන්තර් භාණ්ඩ මත කරන වියදම්
- මූල්‍ය පත්‍රිකා මත කරන වියදම්

- මුළු සම්පත් (සම්පත් සංයුතිය) පහත සඳහන් පරිදි සකස් වන බව

<p>මුළු සම්පත් } දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය + භාණ්ඩ හා සාධක නොවන සේවා ආනයන</p>

- සම්පත් උපයෝජනය පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකි බව

<p>සම්පත් උපයෝජනය = පෞද්ගලික අංශයේ පරිභෝජනය + රාජ්‍ය අංශයේ පරිභෝජනය + දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය + භාණ්ඩ හා සාධක නොවන සේවා අපනයන</p>

නිපුණතා මට්ටම 5.7 : ආදායම් ප්‍රවේශයට අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ සුදානම ප්‍රදර්ශනය කරයි.

තාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට දායක වූ සියලුම නිෂ්පාදන සාධකවල ඉපයීම් පදනම් කරගෙන නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම තක්සේරු කළ හැකි බව පැහැදිලි කරයි.
- සාධක ආදායම් වර්ග කර එක් එක් වර්ගය උදාහරණ සහිත ව පැහැදිලි කරයි.
- දී ඇති තොරතුරු ඇසුරෙන් දේශීය ආදායම් ගණනය කර පෙන්වයි.
- සපයා ඇති දත්ත ඇසුරෙන් සාධක පිරිවැය මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය සහ වෙළෙඳපොළ මිල යටතේ දළ දේශීය ආදායම ගණනය කර පෙන්වයි.
- ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ දී බැහැර කළ යුතු ගණුදෙනු නිදසුන් මගින් පැහැදිලි කරයි.
- පෞද්ගලික ආදායම සහ වැයකළ හැකි පෞද්ගලික ආදායම අතර වෙනස සසඳමින් ගණනය කරයි.
- දී ඇති තොරතුරු ඇසුරෙන් වැයකළ හැකි දළ ජාතික ආදායම ගණනය කර පෙන්වයි.
- සපයා ඇති තොරතුරු ඇසුරෙන් මූර්ත ජාතික ආදායම ගණනය කර පෙන්වයි.
- දේශීය ඉතුරුම් සහ ජාතික ඉතුරුම් සංඛ්‍යා දත්ත ඇසුරින් ගණනය කර පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී එයට දායක වූ සියලුම සාධක ඉපයීම් එකතු කළ විට ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ ජාතික ආදායම තක්සේරු කළ හැකි බව
- සාධක ආදායම් ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර පහක් යටතේ වර්ග කළ හැකි බව
 - සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ආදායම
 - බදු කුලී ආදායම
 - ශුද්ධ පොලිය
 - ලාභය සහ ව්‍යවසායකත්ව ආදායම
 - ස්වයං රැකියා හා වෘත්තිකයන්ගේ ආදායම
- සේවා නියුක්ති ආදායම මූලාශ්‍ර 03 කින් සමන්විත වන බව
 - වැටුප්/ වේතන
 - සමාජ සංරක්ෂණ ක්‍රම සඳහා සේවා යෝජකයන් කරන ගෙවීම්
 - සේවා නියුක්තිකයන්ට ලැබෙන රක්ෂණ සේවා, සෞඛ්‍ය පහසුකම්, ආපදා දීමනා, කම්කරු වන්දි

- බදු කුලී ආදායම පහත සඳහන් මූලාශ්‍රවලින් සමන්විත වන බව
 - නිශ්චල දේපළ සහ ස්වභාවික සම්පත් කුලියට දීමෙන් උපයන ලද කුලී ආදායම
 - කුලී නිවාස සඳහා ලැබෙන බදු කුලී සහ අයිතිකරු පදිංචිව සිටින නිවාස සඳහා ආරෝපිත බදු කුලිය
 - බුද්ධිමය දේපළ සඳහා ලබන ආදායම්
- ව්‍යාපාරික අංශයේ ශුද්ධ පොළී පමණක් ජාතික ආදායම් ඇස්තමේන්තුවලට ඇතුළත් වන බව
- ලාභ සහ ව්‍යවසායකත්ව ආදායම් පහත සඳහන් මූලාශ්‍රවලින් සමන්විත වන බව
 - සමාගමික ආදායම් බදු
 - අයිතිකරුවන්ට ගෙවනු ලබන ලාභාංශ
 - නොබෙදූ ලාභ
- ස්වයං රැකියා හා වෘත්තීයයන්ගේ ආදායමට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වන බව
 - සමාගම් වශයෙන් ලියාපදිංචි නොවූ කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර
 - හවුල් ව්‍යාපාර හා සමූපාකාර ව්‍යාපාර
 - ගොවීන්
 - වෙනත් රැකියාවල නිරත වී සිටින විවිධ ශිල්පීන්
 - වෘත්තීයයන් (නීතීඥ, වෛද්‍ය)
- පෞද්ගලික ආදායම / කුටුම්භ ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

සාධක පිරිවැය යටතේ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය =	XXX
<u>එකතු කිරීම්</u>	
විදේශ පෞද්ගලික ශුද්ධ සංක්‍රාම	XX
විශ්‍රාම වැටුප්	XX
රාජ්‍ය ණය සඳහා කුටුම්භවලට ලැබෙන පොළී	XX
කුටුම්භවලට ලැබෙන වෙනත් සහනාධාර	XX
	<u>XX</u>
	XXX
<u>අඩු කිරීම්</u>	
ප්‍රාග්ධන ක්ෂයවීම්	XX
ව්‍යාපාරවල නොබෙදූ ලාභ හා සමාගමික බදු	XX
රජයේ දේපළ ආදායම්	XX
සමාජ සංරක්ෂණ දායක මුදල්	XX
	<u>XX</u>
පෞද්ගලික ආදායම	<u>XX</u>

- කුටුම්භ ආදායමෙන් / පෞද්ගලික ආදායමෙන් සෘජු බදු අඩු කළ පසු වැය කළ හැකි කුටුම්භ ආදායම ලැබෙන බව
- විදේශ ගිණුම් ජාතික ගිණුම්වලට සම්බන්ධ වන ආකාර පහත සඳහන් පරිදි පෙන්වුම් කළ හැකි බව

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය = මත කළ වියදම	=	දළ දේශීය වියදම + භාණ්ඩ ගිණුමේ ශේෂය + සේවා ගිණුමේ ශේෂය
-----------------------------------	---	---

දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය = මත කළ වියදම	=	දළ දේශීය වියදම + භාණ්ඩ ගිණුමේ ශේෂය + සේවා ගිණුමේ ශේෂය + ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය
-----------------------------------	---	--

වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම	=	දළ දේශීය වියදම + වර්තන ගිණුමේ ශේෂය
----------------------------	---	------------------------------------

- සාධක පිරිවැය මත ශුද්ධ දේශීය ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

ශුද්ධ දේශීය ආදායම = (සාධක පිරිවැය මත)	=	සේවා නියුක්ති ආදායම + බදු කුලී + ශුද්ධ පොලී + සමාගමික ලාභ + ස්වයං රැකියා සහ වෘත්තිකයන්ගේ ආදායම්
---------------------------------------	---	---

- සාධක පිරිවැය මත දළ දේශීය ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

දළ දේශීය ආදායම = (සාධක පිරිවැය මත)	=	දළ දේශීය ආදායම (සා.මි.) + ප්‍රාග්ධන ක්ෂය
------------------------------------	---	--

- වෙළෙඳපොළ මිල යටතේ දළ දේශීය ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

දළ දේශීය ආදායම = (වෙළෙඳ මිල අනුව)	=	දළ දේශීය ආදායම (සාධක මිල) + ශුද්ධ වක්‍ර බදු
-----------------------------------	---	---

- වෙළෙඳපොළ මිල යටතේ දළ ජාතික ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

දළ ජාතික ආදායම = (වෙළෙඳපොළ මිල අනුව)	=	දළ දේශීය ආදායම (වෙ.මි.) + විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම
--------------------------------------	---	--

- ජාතික ආදායම ක්‍රම දෙකකට ගණනය කළ හැකි බව

ජාතික ආදායම =	සාධක පිරිවැය අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය - ප්‍රාග්ධන ක්ෂය
ජාතික ආදායම =	වෙළෙඳපොළ මිල අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය - (ප්‍රාග්ධන ක්ෂය + ශුද්ධ වක්‍ර බදු)

- මූර්ත ජාතික ආදායම පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

මූර්ත ජාතික ආදායම =	ස්ථාවර මිල අපනයනවල ස්ථාවර මිල යටතේ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය + ක්‍රය ශක්තිය - යටතේ අපනයන වටිනාකම
---------------------	--

- දේශීය ඉතුරුම් පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

දේශීය ඉතුරුම් =	දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය + ශුද්ධ අපනයන
-----------------	---

- ජාතික ඉතුරුම් පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව

ජාතික ඉතුරුම් =	දේශීය ඉතුරුම් + විදේශ ශුද්ධ සාධක ආදායම + විදේශ ශුද්ධ පෞද්ගලික වර්තන සංක්‍රාව
-----------------	--

හිපුණාගා මට්ටම 5.8 : ජාතික ගිණුම්වල ප්‍රායෝගික භාවිත විමසයි.

කාලවිච්ඡේද කාලය : 06

ඉගෙනුම් වල :

- ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා ජාතික ගිණුම්වලින් හෙළිවන දත්ත වැදගත්වන ආකාරය පෙන්වයි.
- ජාතික නිමැවුමේ ආංශික සංයුතිය යොදා ගනිමින් ආර්ථික ව්‍යුහයේ වෙනස්වීම් උදාහරණ සහිත ව පැහැදිලි කරයි.
- ජාතික ආදායම සාධක හිමියන් අතර බෙදී ඇති ආකාරය ගණනය කර පෙන්වයි.
- ඒක පුද්ගල නිමැවුම මිණුම් කරයි.
- ආර්ථික වර්ධන වේගය මිණුම් කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ජාතික ගිණුම්වලින් හෙළිවන දත්ත ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන බව
- කෘෂිකර්මාන්ත, කර්මාන්ත හා සේවා යන අංශවලින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සමන්විත වන බව
- මෙම අංශවලින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සිදුවන සාපේක්ෂ දායකත්වයේ වැදගත්කම මගින්, ආර්ථික ව්‍යුහයේ වෙනස්වීම් විග්‍රහ කළ හැකි බව
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආංශික සංයුතිය සැලකිල්ලට ගෙන, සාපේක්ෂ වශයෙන් දුර්වල ක්ෂේත්‍ර නගා සිටුවීම සඳහා, අදාළ ප්‍රතිපත්ති සකස් කළ හැකි බව
- නිෂ්පාදන සාධක අතර, ආදායම් බෙදී යන ආකාරය ජාතික ආදායම් දත්ත මගින් පෙන්වුම් කරන බව
- සමස්ත ආදායමෙන් කවර ප්‍රතිශතයක්, ශ්‍රමිකයන් අතට පත් වෙනවා ද, කවර ප්‍රතිශතයක් දේපළ හිමියන් අතට පත්වෙනවා ද මේ මගින් දැනගත හැකි බව
- ජාතික ගිණුම් දත්ත යොදා ගනිමින් රටක ආර්ථික තත්ත්වය ඇගයීම හා ජාත්‍යන්තර සන්සන්දනයන් කළ හැකි බව
- ජාතික ආදායම / නිෂ්පාදිතය, රටේ මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනයෙන් බෙදීමෙන් ඒක පුද්ගල ආදායම ලබා ගත හැකි බව
- ආර්ථිකයේ මූර්ත නිෂ්පාදිතය අඛණ්ඩ ව වැඩි වීම ආර්ථික වෘද්ධිය බව
- ස්ථාවර මිල යටතේ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය ඇසුරෙන් ආර්ථික වෘද්ධිය මිණුම් කළ හැකි බව

හිපුණා මට්ටම 5.9 : ජාතික ගිණුම්වල සීමා මතුකර දක්වයි.

කාලවිච්ඡේද කාලසීමාව : 05

ඉගෙනුම් වල :

- ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේ දී ඇතිවන සීමාවන් නම් කරයි.
- වෙළෙඳපොළ නොවන ගණුදෙනු ජාතික ගිණුම් තුළ ඇතුළත් නොවීම නිසා නිෂ්පාදනයේ අගය, අවතක්සේරු වන ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
- නීති විරෝධී ආර්ථික කටයුතු ජාතික ගිණුම් තුළින් බැහැර වීම නිසා ජාතික නිෂ්පාදනයේ අගය අවතක්සේරු වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.
- පරිසර හායනය නිසා ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් ජාතික ගිණුම් තුළ ඇතුළත් නොවීම නිසා ජාතික නිෂ්පාදනය අධි තක්සේරු වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි.
- හරිත ජාතික ගිණුම්කරණයේ වැදගත්කම පැහැදිලි කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- ජාතික ගිණුම් දත්තයන් පිළියෙල කිරීමේ දී පහත සීමාවන් පවතින බව
 - වෙළෙඳපොළ නොවන ගණුදෙනු
 - නීති විරෝධී ආර්ථික කටයුතු
 - නොවිධිමත් ආර්ථික කටයුතු
 - නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මක වර්ධනය
 - පරිසරයට වන බලපෑම් සැලකිල්ලට නොගැනීම
 - රාජ්‍ය ණය පොළී ගෙවීම සම්පූර්ණයෙන් බැහැර කිරීම
- වෙළෙඳපොළ නොවන ගණුදෙනු පහත පරිදි වන බව
 - කුටුම්භයක් තුළ ගෘහණියක් විසින් ඉටුකරනු ලබන සේවාව
 - තමන් විසින්ම ඉටුකරනු ලබන සේවාව
 - යැපුම් ආර්ථික කටයුතු
- ඉහත ඵලදායී ආර්ථික ක්‍රියා ජාතික ගිණුම්වල ඇතුළත් නොවීමෙන් ජාතික නිෂ්පාදනය අවතක්සේරු වන බව
- නීති විරෝධී මත්පැන් නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය, ගණිකා වෘත්තිය, අල්ලස හා දූෂණ, යුධමය හා මැරවර කටයුතු වැනි දෑ නීති විරෝධී කටයුතු සඳහා නිදසුන් වන බව
- මෙම සියලු කටයුතු මගින් ආදායම් හා වියදම් බිහිවුවත්, ජාතික නිෂ්පාදනයට ඇතුළත් නොවන බැවින් ජාතික නිෂ්පාදනයේ අගය අවතක්සේරු වන බව
- රජයේ පිළිගැනීමක්, පාලනයක් නොලැබූ විවිධ ජන කොටස් නිරත වී සිටින ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නොවිධිමත් ආර්ථික කටයුතු ලෙස හැඳින්විය හැකි බව

- නොවිධිමත් අංශයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල ලක්ෂණ පහත පරිදි වන බව
 - විධිමත් ලෙස ලේඛනගත නොවීම
 - පවුලේ ශ්‍රමය මත රඳා පැවතීම
 - බදු ගෙවීම සහ සමාජ රක්ෂණ ක්‍රම සඳහා දායක වීමෙන් වැළකීම
 - රජයේ විවිධ නීති හා රෙගුලාසිවලට අවනතවීමේ අකමැත්ත
- ඉහත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලින් බිහිවන නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම නිල වශයෙන් වාර්තා නොවන බැවින් ජාතික ගිණුම් අවතක්සේරු වන බව
- ජාතික ගිණුම් මිණුම් කිරීමේ දී ප්‍රමාණවත් බව පමණක් සැලකිල්ලට ගන්නා අතර නිෂ්පාදිතයේ ගුණාත්මක වර්ධනය සැලකිල්ලට නොගන්නා බව
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය වීමට සමාන්තරව පරිසරයට අහිතකර බලපෑම් ඇතිවීම පරිසර හායනය බව
- මේ නිසා සුඛ සාධනයට ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් ජාතික ගිණුම් දත්තවල පිළිඹිබු නොවීමෙන් ජාතික ගිණුම් අධි තක්සේරු වන බව
- නිෂ්පාදන කටයුතු නිසා පරිසරයට සිදුවන හානිය සැලකිල්ලට ගෙන ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම හරිත ජාතික ගිණුම්කරණය බව

හිපුණතාව 6 : සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

හිපුණතා මට්ටම 6.1 : සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතයට ප්‍රවේශවීම සඳහා සමාහාර වියදමේ සංරචක විමසයි.

කාලවිච්ඡේද කාණ්ඩය : 06

ඉගෙනුම් වල:

- සමාහාර වියදම සංකල්පය පැහැදිලි කරයි.
- සමාහාර වියදමේ සංරචක නම් කරයි.
- පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම හා වැයකළ හැකි ආදායම අතර ඇති සම්බන්ධය පැහැදිලි කරයි.
- සමාහාර වියදමේ සංරචක වෙන වෙන ම පැහැදිලි කරයි.
- පෞද්ගලික පරිභෝජන තීරක නම් කර විස්තර කරයි.
- ආයෝජන වියදම් තීරක නම් කර විස්තර කරයි.
- රාජ්‍ය වියදම් තීරක නම් කර විස්තර කරයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයේ දී නිෂ්පාදනයේ වටිනාකමට සමාන ආදායමක් බිහිවන අතර එම ආදායම, අනෙක් අතට භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ඉල්ලුමක් වශයෙන් වැය කරන බව.
- සමාහාර වියදමේ සංරචක පහත පරිදි වන බව.
 - පෞද්ගලික පරිභෝජනය
 - රාජ්‍ය පරිභෝජන වියදම
 - ආයෝජන වියදම
 - ශුද්ධ අපනයන
- පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම වැයකළ හැකි ආදායම මත රඳා පවතින බව.

$C = f(Yd)$

- පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම පහත දැක්වෙන අංගවලින් සමන්විත වන බව
 - කල් පවතින පරිභෝජන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම
 - කල් නොපවතින පරිභෝජන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම
 - සේවා මිලදී ගැනීම
 - ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා දරන වියදම ආයෝජන වියදම බව
- උදා:** යන්ත්‍ර සූත්‍ර, උපකරණ, නිවාස

- රජය විසින් ඉටු කරන විවිධ ආර්ථික කටයුතු උදෙසා පෞද්ගලික අංශයෙන් භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා දරන වියදම රජයේ වියදම බව.

උදා: • පොදු භාණ්ඩ සැපයීම

- සුභසාධන භාණ්ඩ භාවිතය
- රාජ්‍ය ආරක්ෂාව
- රාජ්‍ය පරිපාලන වියදම්

- අපනයන ආදායම් හා ආනයන වියදම් අතර වෙනස ශුද්ධ අපනයන බව

- එය සෘණ හෝ ධන අගයන් ගත හැකි බව

- පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම් තීරක පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව

- වැය කළ හැකි ආදායම
- කුටුම්භ සතු ධනය
- බදු අය කිරීම
- කුටුම්භ විසින් ගනු ලබන ණය

- ආයෝජන වියදම තීරණය කරන සාධක පහත පරිදි වන බව.

- අළුත් ආයෝජනවලින් නිපදවන භාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුම
- පොළී අනුපාතික ව්‍යාපාරික බදුවල ඇතිවන වෙනස්කම්
- ව්‍යාපාරික අපේක්ෂා

- ආණ්ඩුවේ පරිභෝජන වියදම තීරණය කරන සාධක පහත පරිදි වන බව.

- පොදු භාණ්ඩ භාවිත වන ප්‍රමාණය
- සුභසාධන භාණ්ඩ සඳහා කරන වියදම
- රාජ්‍ය පරිපාලනය සඳහා කරන වියදම

නිපුණතා මට්ටම 6.2 : සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය විමසයි.

භාලවිෂේද අංකයාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය අර්ථකථනය කරයි.
- සරල ආර්ථික සමතුලිතයේ දී ඉටුවිය යුතු කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතයක මූලිකාංග විස්තර කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක ඉතුරුම් ශ්‍රිතයේ මූලිකාංග විශ්ලේෂණය කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතය හා ඉතුරුම් ශ්‍රිතය සංඛ්‍යා ලේඛන ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ මගින් ඉදිරිපත් කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය සංඛ්‍යා ලේඛන, ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ මගින් ගණනය කර පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- රටක සමස්ත නිමැවුම (Y) සමස්ත සේවා වියදම් සමාන වන අවස්ථාව සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය ලෙස හඳුන්වන බව.
- එය පහත සඳහන් ප්‍රවේශ දෙක යටතේ ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.
 - ආදායම් / වියදම් ප්‍රවේශය
 - ගිලිහීම් හා ඇතුළුවීම් ප්‍රවේශය
- ආදායම් වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ සරල ආර්ථික සමතුලිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

සමස්ත ආදායම = සමස්ත වියදම
$Y = E$

- සරල ආර්ථිකයක සමස්ත වියදම (E) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (C) සහ ආයෝජන වියදමේ (I) එකතුවෙන් නිර්මාණය වන බව.
- එය පහත පරිදි සමීකරණයකින් පෙන්විය හැකි බව.

$E = C + I$

- සරල ආර්ථිකයක සමස්ත ආදායම (Y) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (C) හා පෞද්ගලික ඉතුරුම් (S) වල එකතුවෙන් සමන්විත බව.
- එය පහත පරිදි සමීකරණයකින් පෙන්විය හැකි බව.

$Y = C + S$

- සරල ආර්ථිකයක ගිලිහීම් හා එකතුවීම් ප්‍රවේශය යටතේ සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$Y = C+S$$

$$E = C+I$$

$$Y = E$$

$$C+S = C+I$$

$$S = I$$

- සරල ආර්ථිකයක ගිලිහීම් (S) ලෙස ඉතුරුම් සලකන අතර එකතුවීම් ලෙස ආයෝජන (I) සලකන බව. ඒ අනුව ඉහත සමීකරණයේ කාන්දුවීම් එකතුවීම්වලට සමාන වන බව. සරල ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$C = b+by_d$$

c = පරිභෝජනය

a = ස්වාධීන පරිභෝජනය

b = ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව

y = ආදායම

- ආදායමේ බලපෑමකින් තොරව සිදු කරන පරිභෝජනය, ස්වාධීන පරිභෝජනය බව.
- ආදායම එක් ඒකකයකින් වෙනස් වන විට පරිභෝජනය වෙනස්වන ප්‍රමාණය ආන්තික පරිභෝජන නැමියාවෙන් (MPC) පෙන්වන බව.
- එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{MPC} = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

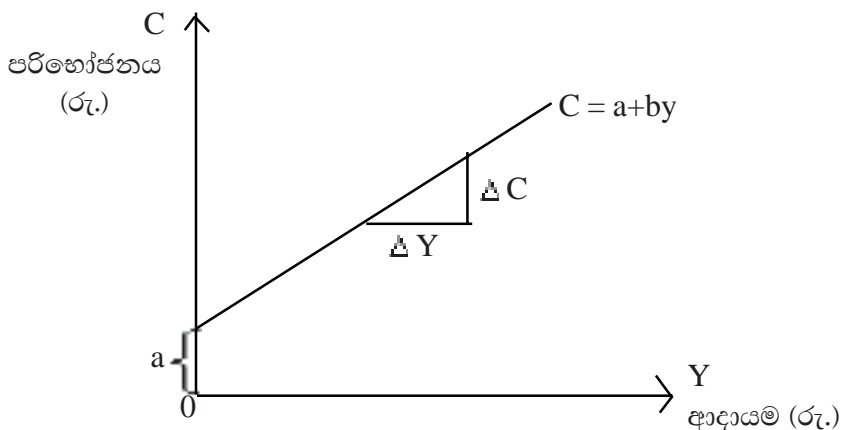
b = ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව (MPC)

Δc = පරිභෝජනයේ වෙනස්වීම

Δy = ආදායමේ වෙනස්වීම

- පරිභෝජන චක්‍රය පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනකින් පෙන්විය හැකි බව.

පරිභෝජනය චක්‍රය

- සරල ආර්ථිකයක ඉතුරුම් ශ්‍රිතය ද පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$S = -a + (1-b)y$$

s = ඉතිරි කිරීම

-a = ස්වාධීන ඉතිරි කිරීම

(1-b) = ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව

- ආදායම එක් ඒකකයකින් වෙනස්වනවිට ඉතුරුම් වෙනස්වන ප්‍රමාණය ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාවෙන් (MPS) පෙන්වන බව.
- ආදායම එක් ඒකකයකින් වෙනස් වනවිට පරිභෝජනය වෙනස්වන ප්‍රමාණය ආන්තික පරිභෝජන නැමියාවෙන් (MPC) පෙන්වන බව.
- එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{MPS} = \frac{S}{Y}$$

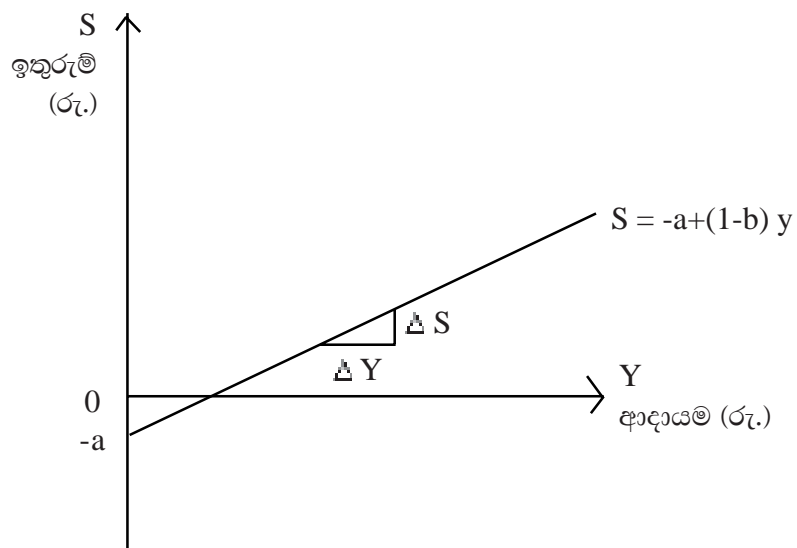
ΔS = ඉතුරුම්වල වෙනස්වීම

ΔY = ආදායමේ වෙනස්වීම

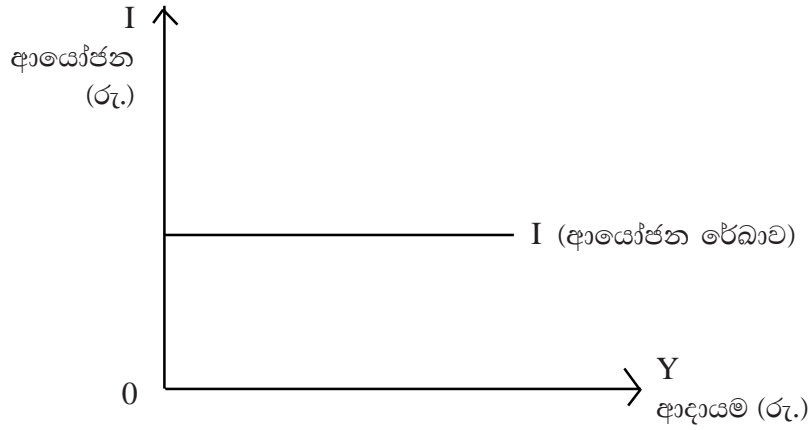
MPS = ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව

- ඉතුරුම් වක්‍රය පහත පරිදි ප්‍රස්තාර සටහනකින් පෙන්විය හැකි බව.

Δ

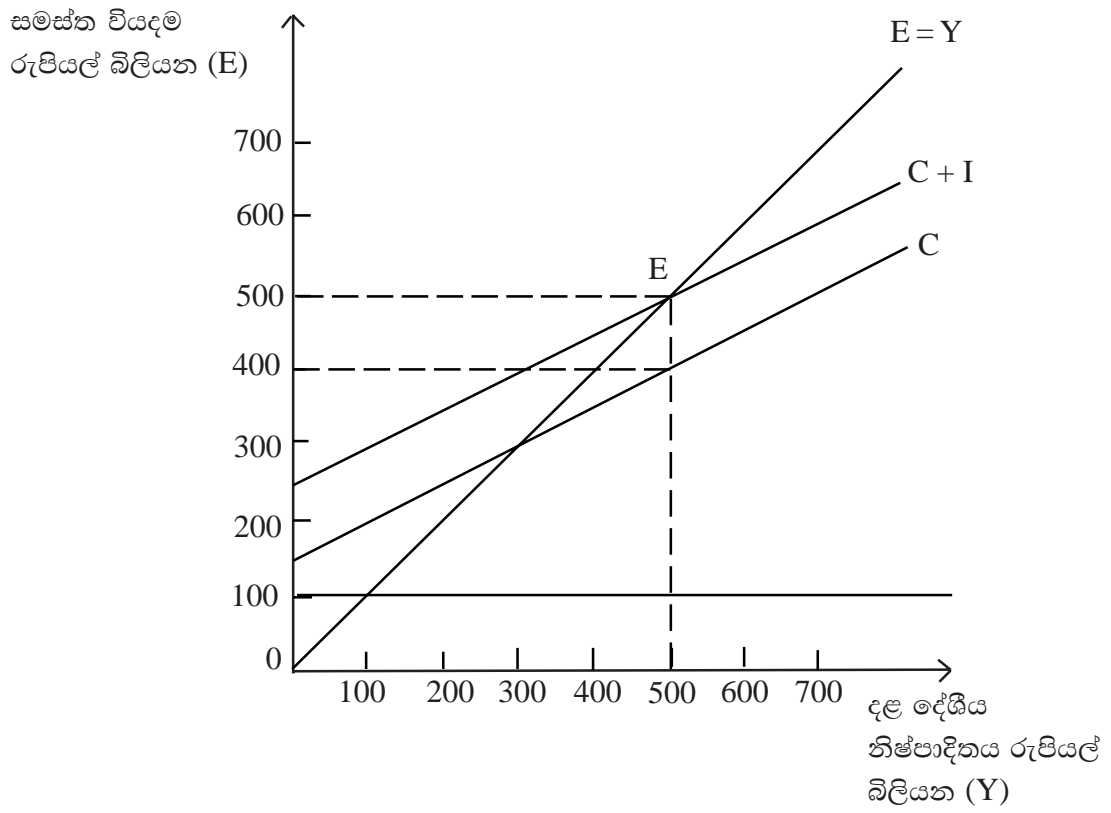
- සරල ආර්ථිකයක ආදායම වෙනස් වූව ද ආයෝජනය ස්ථාවරයැයි උපකල්පනය කරන බව.
- ඒ අනුව ආයෝජන රේඛාව පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත දැක්වෙන ක්‍රම අනුව ගණනය කළ හැකි බව.
 - සංඛ්‍යා ලේඛනයක් මගින්
 - ප්‍රස්තාරිකව
 - සමීකරණ මගින්
- සංඛ්‍යා ලේඛනයක් ඇසුරින් සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

නිමවුම (Y)	පරිභෝජන වියදම් (C)	ඉතුරුම් (S)	ආයෝජන වියදම (I)	සමාහාර වියදම (E=C+I)	නිමවුම හා වියදම අතර වෙනස
200	250	(-50)	100	350	(-150)
300	300	0	100	400	(-100)
400	350	50	100	450	(-50)
500	400	100	100	500	0
600	450	150	100	550	50
700	500	200	100	600	100
800	550	250	100	650	150

- ප්‍රස්තාරිකව පහත පරිදි සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගණනය කළ හැකි බව.

- රූප සටහනට අනුව සමතුලිත ජාතික ආදායම E ලක්ෂ්‍යයෙන් පෙන්නුම් කරන බව.
- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය සමීකරණ ඇසුරින් ද ගණනය කළ හැකි බව.

හිසුණතා මට්ටම 6.3 : සමාහාර ඉල්ලුම් සංරචක වෙනස්වීම මත සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීම ගුණක ක්‍රියාවලිය ඇසුරින් පෙන්වා දෙයි.

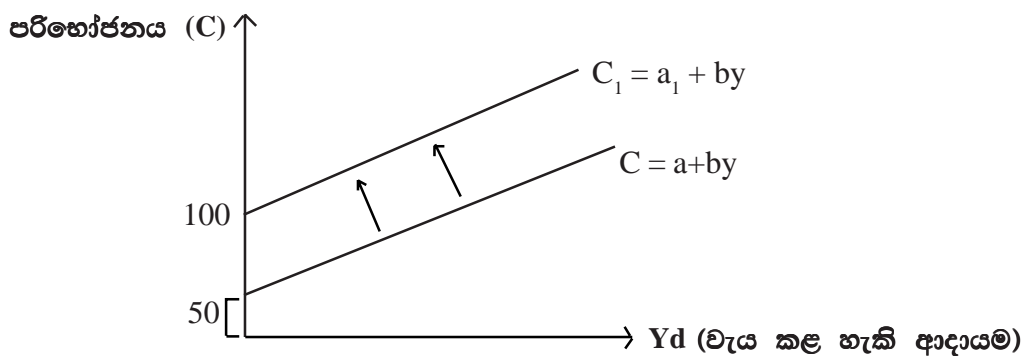
භාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

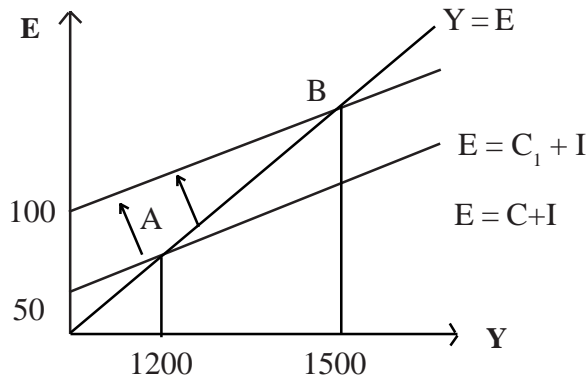
ඉගෙනුම් වල :

- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීමට බලපාන සාධක නම් කරයි.
- පරිභෝජන ශ්‍රිතය වෙනස්වීම හේතු ඉදිරිපත් කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීමට පරිභෝජන ශ්‍රිතය වෙනස්වීම බලපාන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීම ආයෝජනය වෙනස්වීම බලපාන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක ගුණක ක්‍රියාවලිය හඳුන්වයි.
- සරල ආර්ථිකයක ගුණක ක්‍රියාවලිය ලේඛනයක් හා සමීකරණයක් ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි.
- සමතුලිත ආදායම, පූර්ණ සේවා නියුක්ති මට්ටම මත හා ඉන් බැහැර ව පිහිටන අවස්ථා විස්තර කරයි.

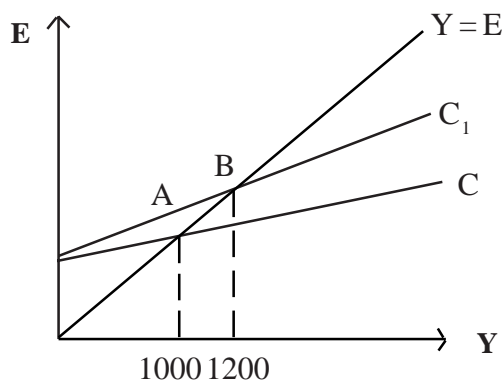
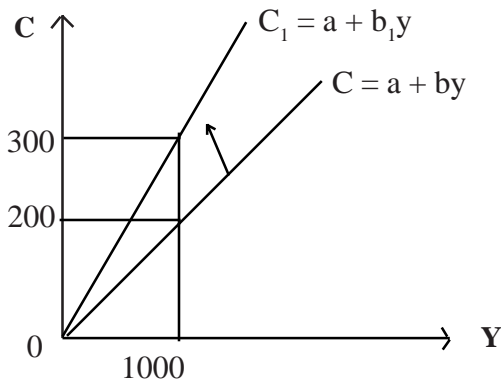
විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීම පහත සඳහන් සංරචකවල වෙනස්වීම මත සිදුවන බව.
 - පරිභෝජන ශ්‍රිතය වෙනස්වීම
 - ආයෝජන වෙනස්වීම
- පරිභෝජන ශ්‍රිතය වෙනස්වීම ස්වායත්ත පරිභෝජනයේ වෙනස්වීම සහ ආන්තික පරිභෝජන නැමියාවේ (MPC) වෙනස්වීම මත සිදුවන බව.
- ස්වාධීන පරිභෝජනය වෙනස්වීම නිසා සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාරය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

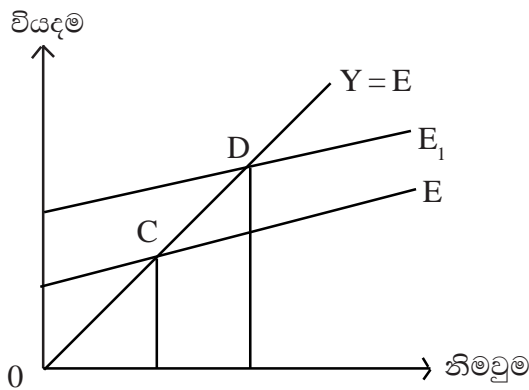
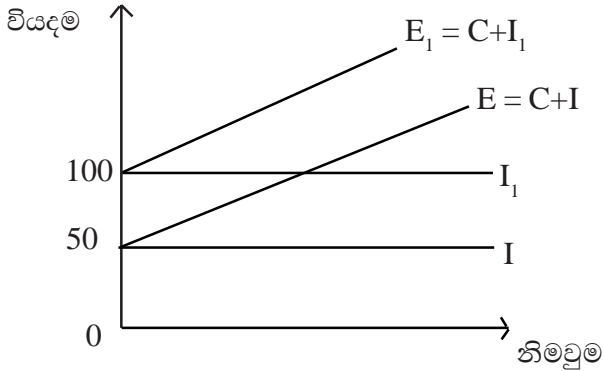

- ඉහත ප්‍රස්තාරය අනුව ස්වාධීන පරිභෝජනය වෙනස් වූ විට පරිභෝජන වක්‍රය විතැන් වුණු බව.
- පරිභෝජන වක්‍රය විතැන් වූ නිසා සමාහාර වියදම් වක්‍රය ද විතැන් වුණු බව.
- මෙම නිසා සමතුලිත නිමැවුම ද වෙනස් වුණු බව.
- ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව (MPC) වෙනස්වීම නිසා සමතුලිතය වෙනස්වන ආකාරය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

- ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව වෙනස්වීම නිසා පරිභෝජන වක්‍රයේ බෑවුම වෙනස්වන බව.
- පරිභෝජන වක්‍රයේ බෑවුම වෙනස්වන විට සමාහාර වියදම් වක්‍රයේ බෑවුම ද වෙනස් වන බව.

- මෙම නිසා සමතුලිත නිමැවුම ද වෙනස් වන බව.
- ආයෝජන වෙනස්වීම සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස්වීමට පහත පරිදි බලපාන බව.

- ආයෝජනය වෙනස් වූ විට ආයෝජන වක්‍රය විතැන්වන බව.
- ආයෝජන වක්‍රය විතැන් වූ විට සමාහාර වියදුම් වක්‍රය ද විතැන් වන බව.
- මෙම නිසා සමතුලිත නිමැවුම ද වෙනස් වන බව.
- සරල ආර්ථිකයක ස්වාධීන වියදුම් වෙනස් වීම නිසා නිමැවුම වෙනස්වීමට ඇති කරන බලපෑම ගුණක ක්‍රියාවලිය (K) ලෙස හඳුන්වන බව.
- සරල ආර්ථිකයක ස්වාධීන වියදුම් ලෙස සැලකෙන ස්වාධීන පරිභෝජන හා ස්වාධීන ආයෝජන වෙනස්වීම ගුණක ක්‍රියාවලියට බලපාන බව.
- සරල ආර්ථිකයක ගුණකය පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

$$\text{සරල ආර්ථිකයක ගුණකය (K) = K = \frac{1}{(1-b)}$$

b = ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව

- මෙය සරල උදාහරණයකින් පැහැදිලි කළ හැකි බව.
- ස්වාධීන වියදම වෙනස්වන විට නිමවුමේ වෙනස පහත සඳහන් ආකාරයට ගුණකය ඇසුරෙන් ගණනය කළ හැකි බව.

$$\Delta Y = \frac{1}{(1-b)} \times \Delta I$$

ΔY = ආදායමේ වෙනස

ΔI = ස්වාධීන ආයෝජනවල වෙනස

- මෙය පහත උදාහරණයෙන් පැහැදිලි කළ හැකි බව.
- ස්වාධීන ආයෝජන (I) 50 සිට 100 දක්වා වැඩිවන විට ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව 0.75 ලෙස උපකල්පනය කළ විට නිමවුමේ ඇති වූ වෙනස

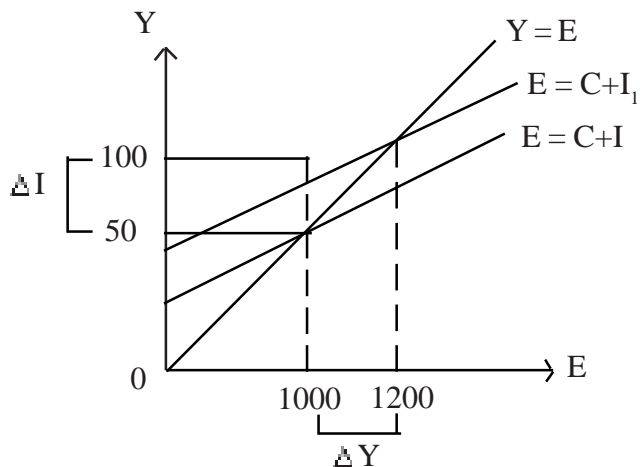
$$\Delta Y = \frac{1}{(1-b)} \times \Delta I$$

$$\Delta Y = \frac{1}{(1-0.75)} \times (100-50)$$

$$\Delta Y = 4 \times 50$$

$$\Delta Y = 200$$

- මෙය පහත පරිදි ප්‍රස්තාරයකින් ද පෙන්විය හැකි බව.

- ගුණක ක්‍රියාවලිය සංඛ්‍යා ලේඛන ඇසුරින් ද පැහැදිලි කළ හැකි බව.
- සමතුලිත නිමවුම පූර්ණ සේවා නියුක්ති මට්ටම මත හෝ ඉන් බැහැර ව පිහිටන බව.

හිඳුණා මට්ටම 6.4 : සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගණනය කිරීමේ දී යොදා ගන්නා සංරචක විස්තර කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය සඳහා ඉටුවිය යුතු කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතයක මූලිකාංග විශ්ලේෂණය කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක ඉතුරුම් ශ්‍රිතයක මූලිකාංග විශ්ලේෂණය කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක ස්වායත්ත බදු වල කාර්යභාරය විස්තර කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක රජයේ වියදම් හඳුන්වමින් එහි කොටස් නම් කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයේ සමතුලිතය සංඛ්‍යා ලේඛන, ප්‍රස්තාර හා සමීකරණ මගින් ගණනය කර පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සරල ආර්ථිකයකට රජය ඇතුළත් වීම නිසා සංවෘත ආර්ථිකයක් බවට පත්වන බව.
- මෙම නිසා සමාහාර වියදම් හා ආදායම් සංරචකවලට බදු (T) රජයේ මිලදී ගැනීම් (G) සහ සංක්‍රාම (TR) අළුතින් එකතුවන බව.
- මෙහි දී බදු ලෙස සලකන්නේ ස්වායත්ත බදු පමණක් බව.
- මෙම නිසා සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගණනය කිරීමේ දී පහත සඳහන් සංරචක යොදා ගන්නා බව.
 - පරිභෝජනය (C)
 - ඉතුරුම් (S)
 - ස්වායත්ත බදු (T)
 - රජයේ මිලදී ගැනීම් (G)
 - සංක්‍රාම (TR)
 - ආයෝජන (I)
- සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත ප්‍රවේශ දෙක යටතේ විස්තර කළ හැකි බව.
 - ආදායම් වියදම් ප්‍රවේශය
 - විදීම කාන්දුවීම් ප්‍රවේශය
- ආදායම් වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ සරල ආර්ථිකයේ සමතුලිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.
- සරල ආර්ථිකයක සමස්ත වියදම පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (C) රජයේ මිල දී ගැනීම් (G) සහ ආයෝජන (I) වල එකතුවට සමාන වන බව.

- එය පහත පරිදි සමීකරණයකින් දැක්විය හැකි බව.

$$E = C+I+G$$

$$Y = E \text{ නිසා}$$

$$Y = C+I+G$$

- සංචාත ආර්ථිකයක සමස්ත ආදායම (Y) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම (C) පෞද්ගලික ඉතුරුම් සහ ස්චායන්ත බදු (T) වල එකතුවට සමාන බව.

- එය පහත පරිදි සමීකරණයකින් දැක්විය හැකි බව.

$$Y = C+S+T$$

- සංචාත ආර්ථිකයක ගිලිහීම් හා එකතුවීම් ප්‍රවේශය යටතේ සමතුලිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$E = C+I+G$$

$$Y = C+S+T$$

$$Y = E$$

$$C+I+G = C+S+T$$

$$I+G = S+T$$

- මෙහි ඉතුරුම් (S) සහ ස්චායන්ත බදු (T) ගිලිහීම් ලෙස සලකන අතර ආයෝජන (I) සහ රජයේ මිල දී ගැනීම් (G) ලෙස හඳුන්වන බව.

- සංචාත ආර්ථිකයක පරිභෝජන ශ්‍රිතය පහත පරිදි පෙන්විය හැකි බව.

$$C = a+b(Y-T+TR)$$

$$a = \text{ස්චායන්ත පරිභෝජනය}$$

$$b = \text{ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව}$$

$$T = \text{ස්චායන්ත බදු}$$

$$TR = \text{සංක්‍රාම}$$

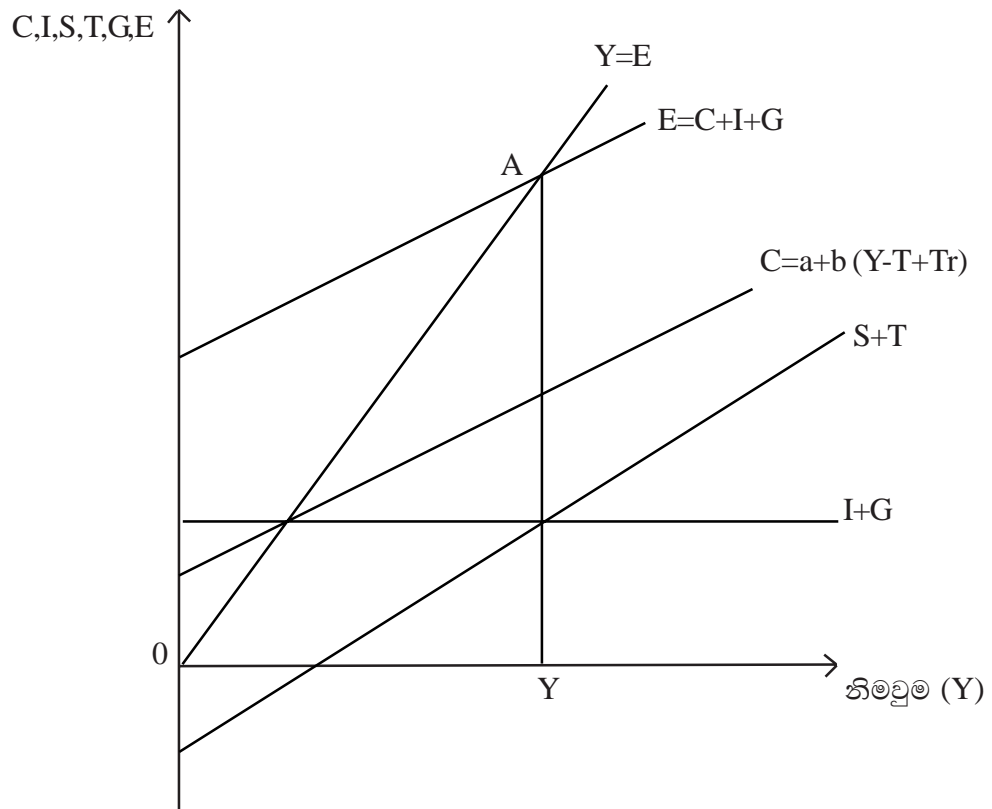
- සංචාත ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත දැක්වෙන ක්‍රම අනුව ගණනය කළ හැකි බව.

- සංඛ්‍යා ලේඛනයක් මගින්
- ප්‍රස්තාරිකව
- සමීකරණය මගින්

- සංඛ්‍යා ලේඛනයක් ඇසුරින් සංචාත ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකි බව.

නිමවුම (Y)	පරිභෝජන වියදම් (C)	ඉතුරුම් (S)	ස්චායක්ත බදු (T)	ආයෝජන වියදම (I)	රජයේ මිලදී ගැනීම් (G)	සමාහාර වියදම (E)	නිමවුම හා වියදම අතර වෙනස
585	460	115	10	45	95	600	(-15)
630	500	120	10	45	95	640	(-10)
675	540	125	10	45	95	680	(-5)
720	580	130	10	45	95	720	0
765	620	135	10	45	95	760	5
810	660	140	10	45	95	800	10
855	700	145	10	45	95	840	15

- ප්‍රස්තාරිකව පහත පරිදි සංචාත ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගණනය කළ හැකි බව.

- මෙම රූප සටහනේ A ලක්ෂ්‍යයෙන් සමතුලිතය පෙන්වයි.

නිපුණතා මට්ටම 6.5 : විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය විමසයි.

කාලවිච්ඡේද සංඛ්‍යාව : 06

ඉගෙනුම් වල :

- විවෘත ආර්ථික සමතුලිතය ගණනය කිරීමේ දී යොදා ගන්නා සංරචක විස්තර කරයි.
- විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය සඳහා ඉටුවිය යුතු කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.
- විවෘත ආර්ථිකයේ සමතුලිතය සංඛ්‍යාලේඛන හා සමීකරණ මගින් ගණනය කර පෙන්වයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට අත්වැලුම් :

- සංචාන ආර්ථික විදේශ වෙළෙඳාමට විවෘත වන විට විවෘත ආර්ථිකයක් ලෙස සලකන බව.
- විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගණනය කිරීමේ දී පහත සඳහන් සංරචක යොදා ගන්නා බව.

පරිභෝජනය (C)

ඉතුරුම් (S)

ආයෝජන (I)

රජයේ මිලදී ගැනීම් (G)

සංක්‍රාම (Tr)

ස්වායත්ත බදු (T)

ආනයන (M)

අපනයන (X)

- විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය පහත ප්‍රවේශ 02 ක යටතේ විස්තර කළ හැකි බව
 - ආදායම් වියදම් ප්‍රවේශය
 - විදීම කාන්දුවීම් ප්‍රවේශය
- ආදායම් වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ විවෘත ආර්ථිකයේ සමතුලිතය පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$Y = C+I+G+ (X-M)$$

- විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය ගිලිහීම් - එකතුවීම් ප්‍රවේශය යටතේ පහත පරිදි දැක්විය හැකි බව.

$$\text{ගිලිහීම්} = S+T+M$$

$$\text{විදීම} = I+G+X$$

$$W = J$$

$$S+T+M = I+G+X$$

- මෙහි ඉතුරුම් (S) සහ ස්වායත්ත බදු (T) සහ ආනයන ගිලිහීම් (M) ලෙස සලකන බව.
- ආයෝජන (I) , රජයේ මිලදී ගැනීම් (G) සහ අපනයන (X) එකතුවීම් ලෙස සලකන බව.
- විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය සංඛ්‍යා ලේඛනයක් හා ප්‍රස්තාරිකව ඉදිරිපත් කළ හැකි බව.

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය - හැඳින්වීම

ඉගෙනුම - ඉගැන්වීම සහ ඇගයීම අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ වැදගත් සංරචක තුනක් බවත් ඉගෙනුමෙහි සහ ඉගැන්වීමෙහි ප්‍රගතිය දැනගැනීම පිණිස ඇගයීම යොදා ගතයුතු බවත් සෑම ගුරුවරයකු විසින් ම දැන යුතු පැහැදිලි කරුණකි. ඒවා අන්‍යෝන්‍ය බලපෑමෙන් යුතු ව ක්‍රියා කරන බවත් එසේ ම එකිනෙකෙහි සංවර්ධනය කෙරෙහි එම සංරචක බලපාන බවත් ගුරුවරු දනිති. සන්නික (නිරන්තරයෙන් සිදුවන) ඇගයීම් මූලධර්ම අනුව ඇගයීම සිදුවිය යුත්තේ ඉගෙනීම හා ඉගැන්වීම කෙරෙන අතරතුර දීය. මෙය ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය ආරම්භයේ දී හෝ මැද දී හෝ අග දී හෝ යන ඕනෑම අවස්ථාවක දී සිදුවිය හැකි බව තේරුම් ගැනීම ගුරුවරයකුට අවශ්‍ය ය. එලෙස නම සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රගතිය ඇගයීමට අපේක්ෂා කරන ගුරුවරයකු ඉගෙනුම ඉගැන්වීම සහ ඇගයීම පිළිබඳ සංවිධානාත්මක සැලැස්මක් යොදාගත යුතුවෙයි.

පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් වැඩපිළිවෙළ හුදු විභාග ක්‍රමයක් හෝ පරීක්ෂණ පැවැත්වීමක් හෝ නොවේ. එය හඳුන්වනු ලබන්නේ සිසුන්ගේ ඉගෙනීමත්, ගුරුවරුන්ගේ ඉගැන්වීමත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන මැදිහත් වීමක් වශයෙනි. මෙය සිසුන්ට සම්පව සිටිමින් ඔවුන්ගේ ප්‍රබලතා සහ දුබලතා හඳුනාගෙන ඒවාට පිලියම් යොදමින් සිසුන්ගේ උපරිම වර්ධනය ළඟා කර ගැනීමට යොදාගත හැකි වැඩපිළිවෙළකි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් අනාවරණ ක්‍රියාවලියකට සිසුන් යොමු කෙරෙන අතර, ගුරුවරයා සිසුන් අතර ගැවසෙමින් ඔවුන් ඉටුකරන කාර්ය නිරීක්ෂණය කරමින් මාර්ගෝපදේශකත්වය සපයමින් කටයුතු කිරීම පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී අපේක්ෂා කෙරේ. මෙහිදී ශිෂ්‍යයා නිරතුරුව ඇගයීමට ලක්විය යුතු අතර, ශිෂ්‍ය හැකියා සංවර්ධනය අපේක්ෂිත අන්දමින් සිදුවන්නේ දැයි ගුරුවරයා විසින් තහවුරු කරුණු ලැබිය යුතු වෙයි.

ඉගෙනීම සහ ඉගැන්වීම මගින් සිදුවිය යුත්තේ සිසුන්ට නිසි අත්දැකීම් ලබා දෙමින් ඒවා සිසුන් විසින් නිසි පරිදි අත්පත් කර ගෙන තිබේ දැයි තහවුරු කර ගැනීම ය. ඒ සඳහා නිසි මාර්ගෝපදේශය සැපයීම ය. ඇගයීමේ (තක්සේරු කිරීමේ) යෙදී සිටින ගුරුවරුන්ට තම සිසුන් සඳහා දෙයාකාරයක මාර්ගෝපදේශකත්වය ලබා දිය හැකි ය. එම මාර්ගෝපදේශ පොදුවේ හඳුන්වන්නේ ප්‍රති පෝෂණය (Feed Back) හා ඉදිරි පෝෂණය (Feed Forward) යනුවෙනි. සිසුන්ගේ දුබලතා හා නොහැකියා අනාවරණය කරගත් විට ඔවුන්ගේ ඉගෙනුම් ගැටලු මගහරවා ගැනීමට ප්‍රතිපෝෂණයත් සිසු හැකියා සහ ප්‍රබලතා හඳුනා ගත් විට එම දක්ෂතා වැඩි දියුණු කිරීමට ඉදිරි පෝෂණයත් ලබා දීම ගුරු කාර්යය වෙයි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වුම් ක්‍රියාවලියේ සාර්ථකත්වය සඳහා පාඨමාලාවේ අරමුණු අතරින් කවර අරමුණු කවර මට්ටමින් සාක්ෂාත් කළ හැකි වූයේ දැයි හඳුනා ගැනීම සිසුන්ට අවශ්‍ය වෙයි. ඇගයීම් වැඩපිළිවෙළ ඔස්සේ සිසුන් ළගා කර ගත් ප්‍රවීණතා මට්ටම් නිශ්චය කිරීම මේ අනුව ගුරුවරුන්ගෙන් බලාපොරොත්තු වන අතර සිසුන් හා දෙමව්පියන් ඇතුළු වෙනත් අදාළ පාර්ශවවලට සිසු ප්‍රගතිය පිළිබඳ තොරතුරු සන්නිවේදනය කිරීමට ගුරුවරුන් යොමුවිය යුතු ය. මේ සඳහා යොදාගත හැකි හොඳම ක්‍රමය වන්නේ සන්නිකව සිසුන් ඇගයීමට පාත්‍ර කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසන පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් ක්‍රමයයි.

යථෝක්ත අරමුණ සහිතව ක්‍රියා කරන ගුරුවරුන් විසින් තම ඉගැන්වුම් ක්‍රියාවලියත් සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියත් වඩාත් කාර්යක්ෂම කිරීම පිණිස වඩා හොඳ කාර්යක්ෂමතාවෙන් යුක්ත ඉගෙනුම්, ඉගැන්වුම් සහ ඇගයීම් ක්‍රම යොදා ගත යුතු වෙයි. මේ සම්බන්ධයෙන් සිසුන්ට සහ ගුරුවරුන්ට යොදා ගත හැකි ප්‍රවේශ පිළිබඳ ප්‍රභේද කිහිපයක් මතු දැක්වෙයි. මේවා බොහෝ කලක සිට ගුරුවරුන් වෙත විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ද ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් ද තොරතුරු සම්පාදනය කරන ලද ක්‍රමවේද වෙයි. එහෙයින් ඒවා සම්බන්ධයෙන් පාසලේ පද්ධතියේ ගුරුවරුන් හොඳින් දැනුවත් වී ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එම ප්‍රභේද මෙසේය :

01. පැවරුම්	02. ව්‍යාපෘති
03. සමීක්ෂණ	04. ගවේෂණ
05. නිරීක්ෂණ	06. ප්‍රදර්ශන / ඉදිරිපත් කිරීම
07. ක්ෂේත්‍ර වාර්තා	08. කෙටි ලිඛිත පරීක්ෂණ
09. ව්‍යුහගත රචනා	10. විවෘත ග්‍රන්ථ පරීක්ෂණ
11. නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාකාරකම්	12. ශ්‍රවණ පරීක්ෂණ
13. ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්	14. කථනය
15. ස්ව නිර්මාණ	16. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම්
17. සංකල්ප සිතියම	18. ද්විත්ව සටහන් ජර්නල
19. බිත්ති පුවත්පත්	20. ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහන්
21. ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු පොත්	22. විවාද
23. සාකච්ඡා මණ්ඩල	24. සම්මන්ත්‍රණ
25. ක්ෂණික කථා	26. භූමිකා රංගන

හඳුන්වා දී ඇති මෙම ඉගෙනුම්, ඉගැන්වීම් සහ ඇගයීම් ක්‍රම සෑම එකක්ම සෑම විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් සෑම විෂයය ඒකකයකට ම යොදා ගතයුතු යැයි අපේක්ෂා නොකෙරෙයි. නම විෂයයට, විෂය ඒකකයට ගැලපෙන ප්‍රභේදයක් තෝරා ගැනීමට ගුරුවරුන් දැනුවත් විය යුතුය; වග බලා ගත යුතුය.

මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහවල ගුරුවරුන්ට තම සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් හා ඇගයීම් ප්‍රභේද පිළිබඳ සඳහනක් තිබේ. ඒවා ගුරුවරුන් විසින් සුදුසු පරිදි තම පන්තියේ සිසුන්ගේ ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීම පිණිස යොදාගත යුතු වෙයි. ඒවා භාවිත නොකොට මග හැරීම සිසුන්ට තම ශාස්ත්‍රීය හැකියා මෙන්ම ආවේදනික ගති ලක්ෂණත් මනෝවිචල්‍ය දක්ෂතාත් පිළිබඳ වර්ධනයක් ලබා කර ගැනීමත් ප්‍රදර්ශනය කිරීමත් පිළිබඳ අඩුපාඩු ඇති කරවයි.

ප්‍රබෝධාත්මක ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1) ඇගයීම් අවස්ථාව : වාරය 1 - සැලසුම් 1

(2) ආචරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම: 1.2, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8 සහ 1.9

(3) සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- ආර්ථික විද්‍යාවේ ස්වභාවය හා ක්‍රමවේදය
 - මිනිස් අවශ්‍යතා, වුවමනා, භාණ්ඩ හා සේවා
 - නිෂ්පාදන සාධක හා සාධක ඵලදායීතාව
 - හිඟකම සහ ආවස්ථික පිරිවැය
 - නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය

(4) සැලසුමේ ස්වභාවය: කේවල පැවරුම

- (5) සැලසුමේ අරමුණ :
- ආර්ථික විද්‍යාවේ ස්වභාවය, විෂය ක්ෂේත්‍රය හා ක්‍රමවේද පිළිබඳ සොයා බලයි.
 - මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා අතර වෙනස හඳුනාගනියි.
 - නිෂ්පාදන සාධකවල ලක්ෂණ වෙන වෙනම ඉදිරිපත් කරයි.
 - විවිධ ආවස්ථික පිරිවැය තත්ව යටතේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර නිර්මාණය කරමින් විකල්ප භාවිත ඉදිරිපත් කරයි.
 - රූපසටහන්, වගු සහ ආකෘති භාවිත කරමින් තොරතුරු සරලව ඉදිරිපත් කරයි.
 - නිර්මාණශීලීව කටයුතු කරයි.

(6) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

කිරීම සඳහා උපදෙස්:

- ගුරු උපදෙස් :
- නිපුණතා මට්ටම 1.9 අවසන් වූ පසු කේවල පැවරුමක් සකස් කළ යුතු බව, නිපුණතා මට්ටම 1.1 ආරම්භයේදී සිසුන්ට දන්වන්න.
 - ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳව සිසුන් දැනුවත් කර ඇත.
 - පහත සඳහන් තොරතුරු ඇතුළත්කර පොත් පිටුවක් පිළියෙල කළ යුතු බව සිසුන්ට දන්වන්න.
 - ආර්ථික විද්‍යාවේ ක්‍රමවේදයන්
 - මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා
 - ආර්ථික භාණ්ඩ හා ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ
 - නිෂ්පාදන සාධක
 - සාධක ඵලදායීතාව
 - හිඟකම සහ ආවස්ථික පිරිවැය
 - නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය සහ ආවස්ථික පිරිවැය
 - නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයේ ප්‍රායෝගික භාවිතයන්

- නිර්මාණාත්මක ව ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳව සැලකිලිමත් විය යුතු බව දන්වන්න.
- සකස් කළ පොත් පිටව භාරදිය යුතු අවසාන දිනය, ආරම්භයේදී ම දැනුම් දෙන්න.

- සිසු උපදෙස් :**
- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම අනුව ක්‍රියාකාරකමෙහි යෙදෙන්න.
 - ඔබේ නිර්මාණශීලීත්වය මතු වන ආකාරයට පැවරුම සකස් කරන්න.
 - අවශ්‍ය තොරතුරු සියල්ල ඇතුළත් කිරීමට උනන්දුවන්න.
 - ගුරුවරයා නියම කරන කාලය තුළ නිමැවුම භාරදෙන්න.

- (7) ඇගයීම් නිර්ණායක :**
- ප්‍රමාණවත් විෂය කරුණු අන්තර්ගතවීම.
 - විෂය කරුණුවල නිවැරදි බව හා පැහැදිලි බව.
 - සකස් කරන ලද පැවරුමෙහි නිර්මාණශීලීත්වය හා නිමාව.
 - ගුරු උපදෙස් පිළිපැදීම.
 - නියමිත දිනට භාරදීම.

(8) ලකුණු පරාසය :

• ඉතා හොඳයි	04
• හොඳයි	03
• මධ්‍යස්ථයි	02
• සංවර්ධනය විය යුතුයි	01

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1) ඇගයීම් අවස්ථාව : පළමුවන වාරය 1 - සැලසුම් 2

(2) ආවරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම : 1.10, 1.11, සහ 1.12

(3) සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න
 - ආර්ථික පද්ධති
 - ආර්ථික පද්ධතියක මූලිකාංග
 - ආර්ථික පද්ධති වර්ග කිරීමේ නිර්ණායක
 - විවිධ ආර්ථික පද්ධති

(4) සැලසුමේ ස්වභාවය: • විවාදය

- (5) සැලසුමේ අරමුණ :
- නිර්මාණශීලීව හා තර්කානුකූලව කරුණු ඉදිරිපත් කරයි.
 - කථන හැකියාව වර්ධනය කර ගනියි.
 - මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න පැහැදිලි කරයි.
 - ආර්ථික පද්ධතියක මූලිකාංග ඉදිරිපත් කරයි.
 - විවිධ නිර්ණායක ඔස්සේ ආර්ථික පද්ධති වර්ග කරයි.
 - වෙළෙඳපල අර්ථ ක්‍රමයක හා විධාන අර්ථ ක්‍රමයක පවතින යහපත් හා අයහපත් ලක්ෂණ තර්කානුකූලව ඉදිරිපත් කරයි.

(6) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

කිරීම සඳහා උපදෙස්: • නිපුණතා මට්ටම 1.12 අවසානයේ දී විවාදයකට සහභාගි විය යුතු බව නිපුණතා මට්ටම 1.10 ආරම්භයේදී ම සිසුන්ට දන්වන්න.

- ගුරු උපදෙස් :
- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් දෙකකට වෙන් කරන්න.
 - නිපුණතා මට්ටම 1.10 ආරම්භයේදී පහත සඳහන් මාතෘකා දෙක අහඹු ලෙස කණ්ඩායම් දෙකට ලබා දී විවාදයක් සඳහා සුදානම් වන ලෙස දන්වන්න.
 - මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමට වෙළෙඳපල ක්‍රමය සැලසුම්ගත ක්‍රමයට වඩා යෝග්‍ය වේ.
 - මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමට සැලසුම් ගත ක්‍රමය වෙළඳපොළ ක්‍රමයට වඩා යෝග්‍යය වේ.
 - එක් එක් නිපුණතා මට්ටම අවසානයේ දී ඊට අදාළ විෂය කරුණු විවාදය සඳහා ආදාළ කර ගත යුතු බවට උපදෙස් දෙන්න.
 - නියම කරන ලද කාලච්ඡේද දෙකක දී විවාදය පැවැත්විය යුතු බවත්, ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳවත් සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
 - විවාදය පවත්වන අතරතුර දී අදාළ නිර්ණායක පදනම් කරගෙන සිසුන්ට ලකුණු පවරන්න.

- සිසු උපදෙස් :**
- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම අනුව ක්‍රියාකාරකමෙහි යෙදෙන්න.
 - තම කණ්ඩායමට ලැබුණු මාතෘකාවට අදාළ ව තොරතුරු රැස්කර ගන්න.
 - කණ්ඩායම් නායකයා පත් කර ගැනීම, එක් එක් සාමාජිකයාට ලැබෙන කාලය, අවස්ථා ගණන ආදිය ගුරුතුමා සමඟ සාකච්ඡා කර තීරණය කර ගන්න.
 - කණ්ඩායම් ජයග්‍රහණය සඳහා සාමූහික ව කටයුතු කරන්න.
 - ලකුණු පිරිනමන ආකාරය පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් වන්න.

(7). ඇගයීම් නිර්ණායක :

- මාතෘකාවට අදාළ ව කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම හා සංවිධානාත්මකව කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම.
- අදහස් නිර්මාණශීලී ව හා තර්කානුකූල ව ඉදිරිපත් කිරීම.
- උචිත ලෙස අංග වලනය හා කාලය කළමනාකරණය කිරීම.
- ප්‍රතිවිරුද්ධ පිලේ තර්ක බිඳීම.
- කණ්ඩායම තුළ සාමූහික ව කටයුතු කිරීම හා උද්යෝගිමත් ව කටයුතු කිරීම.

(8). ලකුණු පරාසය :

- ඉතා හොඳයි 04
- හොඳයි 03
- මධ්‍යස්ථයි 02
- සංවර්ධනය විය යුතුය 01

ඉගෙනුම්- ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1) ඇගයීම් අවස්ථාව : දෙවන වාරය - සැලසුම් 3

(2) ආචරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම : 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.10, 2.11 සහ 2.12

(3) සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- වෙළෙඳපොළක ඉල්ලුම
 - ඉල්ලුම් නීතිය
 - ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම
 - ඉල්ලුම වෙනස්වීම
 - මිල ඉල්ලුම් නමයතාව
 - හරස් මිල ඉල්ලුම් නමයතාව
 - ආදායම් මිල ඉල්ලුම් නමයතාව
 - සැපයුම
 - සැපයුම් ප්‍රමාණය වෙනස්වීම
 - සැපයුම වෙනස්වීම
 - සැපයුම් මිල නමයතාව

(4) සැලසුමේ ස්වභාවය: • ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහන

- (5) සැලසුමේ අරමුණ :
- නිශ්චිත පිළිතුරු සහිත ප්‍රශ්න නිර්මාණය කරයි.
 - ඉල්ලුම, සැපයුම හා ඉල්ලුම් සැපයුම් නමයතා සංකල්පවලට අදාළ කාලීන ප්‍රශ්න සකස් කරයි.
 - නව දැනුම එකතු කරයි.
 - කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කරයි.

(6) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

- කිරීම සඳහා උපදෙස් : • නිපුණතා මට්ටම 2.12 අවසානයේ දී ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහනක් පවත්වන බව, නිපුණතා මට්ටම 2.1 ආරම්භයේදී ම සිසුන්ට දැනුම් දෙන්න.
- ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
 - පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් දෙකකට වෙන් කරන්න.
 - එක් එක් නිපුණතා මට්ටම අවසානයේ දී ඊට අදාළ විෂය කරුණු ඇතුළත් වන සේ ප්‍රශ්න නිර්මාණයට සිසුන් යොමු කරන්න.

- වරින් වර සිසුන් ලියන ලද ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු පරීක්ෂා කර බලා අවශ්‍ය ප්‍රතිපෝෂණ ලබා දෙන්න.
- ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහන හා නිශ්චිත පිළිතුරු සහිත ප්‍රශ්න 20 බැගින් කණ්ඩායම් දෙකම පිළියෙල කර තිබිය යුතු බව දන්වන්න.
- සමාන ප්‍රශ්න කණ්ඩායම දෙක මගින් ම ඉදිරිපත් කිරීම වැළැක්වීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්න. මේ සඳහා සෑම කණ්ඩායමක් ම ප්‍රශ්න 20ට වඩා සකස් කළ යුතු බව දන්වන්න.
- කණ්ඩායමේ සෑම සාමාජිකයෙක්ම අවම වශයෙන් එක් ප්‍රශ්නයක්වත් පිළියෙල කළ යුතු බව දන්වන්න.
- කලින් තීරණය කරන ලද නිශ්චිත දිනයක දී (කාලවිච්ඡේද දෙකක දී) ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහන කණ්ඩායම් දෙකේ සහභාගිත්වයෙන් පවත්වන්න.
- නිවැරදි පිළිතුරු සඳහා උචිත පරිදි ලකුණු පිරිනැමීමටත් ඒවා සටහන් කිරීමටත් සිසුන් මෙහෙයවන්න.
- ප්‍රශ්න විචාරාත්මක වැඩසටහන පැවැත්වෙන අතරතුර නිර්ණායකවලට අනුකූලව සිසුන්ට ලකුණු ලබා දෙන්න.

සිසු උපදෙස්

- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම මත කටයුතු කරන්න.
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු වරින් වර ගුරුතුමාට පෙන්වා නිවැරදි කර ගන්න.
- එක් එක් නිපුණතා මට්ටම අවසානයේ දී අදාළ විෂය කරුණු ඇතුළත් ප්‍රශ්න හැකි තාක් සකස් කරන්න.
- ඒවාට අදාළ නිශ්චිත පිළිතුරු පිළිබඳ ව කණ්ඩායමේ සෑම සාමාජිකයෙකුම දැනුවත් කරන්න.
- තම කණ්ඩායමේ ජයග්‍රහණය තහවුරු කර ගැනීමටත්, වැඩි ලකුණු ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමටත් උනන්දු වන්න.

(7) ඇගයීම් නිර්ණායක :

- විෂය කරුණුවලට අදාළව නිවැරදි ප්‍රශ්න සකස් කර තිබීම.
- ප්‍රශ්න සඳහා නිශ්චිත පිළිතුරු ලියා තිබීම.
- නියමිත දිනයට අදාළ කාර්ය නිම කර තිබීම.
- ගුරු උපදෙස් පිළිපැදීම හා සහභාගිත්වය.
- කණ්ඩායම ලෙස සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම.

(8) ලකුණු පරාසය :

- ඉතා හොඳයි 04
- හොඳයි 03
- මධ්‍යස්ථයි 02
- සංවර්ධනය විය යුතුයි 01

ඉගෙනුම්- ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1)ඇගයීම් අවස්ථාව : දෙවන වාරය - සැලසුම් 4

(2)ආචරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම : 2.15, 2.16, 2.17, 2.18, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, සහ 3.5

(3)සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු පැනවීම
 - නිෂ්පාදන සහනාධාර
 - මිල පාලනය
 - නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය
 - නිෂ්පාදන පිරිවැය
 - වෙළෙඳපල ව්‍යුහ
 - පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපලක කෙටිකාලීන සමතුලිතය

(4)සැලසුමේ ස්වභාවය: • කණ්ඩායම් පැවරුම

(5)සැලසුමේ අරමුණ :

- ගවේෂණය තුළින් තොරතුරු රැස් කරයි.
- රැස් කරන ලද තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් වාර්තා නිර්මාණය කරයි.
- භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු පැනවීම හා එහි ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක විමසයි.
- නිෂ්පාදන සහනාධාර ලබාදීම සහ එහි ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක විමසයි.
- මිල පාලනය හා එහි ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක විමසයි.
- නිෂ්පාදන පිරිවැය හා ඒ හා සම්බන්ධ මූලික සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරයි.
- කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැය විශ්ලේෂණය කරයි.
- පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපලක ආයතනයක් කෙටි කාලයකදී හැසිරෙන ආකාරය විමසා බලයි.

(6)සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

කිරීම සඳහා උපදෙස්
ගුරු උපදෙස් :

- නිපුණතා මට්ටම 3.5 අවසානයේ කණ්ඩායම් පැවරුමක් සකස් කර ඉදිරිපත් කළ යුතු බව නිපුණතා මට්ටම 2.13 ආරම්භයේදී ම සිසුන්ට දැනුම් දෙන්න.
- ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- විෂය සන්ධාරයට අනුව මාතෘකා සකස් කරගන්න.
නිදසුන් :
 - භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු පැනවීම හා එහි ප්‍රතිවිපාක.

- මිල පාලනය සහ එහි ප්‍රතිවිපාක
- කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ එහි හැසිරීම
- පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපලක ආයතනයක කෙටිකාලීන සමතුලිතය.

- නිපුණතා මට්ටම 3.5 අවසානයේදී පන්තිය අවශ්‍ය පරිදි කණ්ඩායම් වලට වෙන් කරන්න.
- මාතෘකා අහඹු ලෙස පවරා කණ්ඩායම් පැවරුමක් ලෙස පොත් පිටුවක් සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- නිර්මාණාත්මක ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳව සැලකිලිමත් විය යුතු බව දන්වන්න.
- මෙසේ සකස් කළ පොත් පිටුව අවසන් කර භාරදිය යුතු අවසාන දිනය ආරම්භයේදීම දැනුම් දෙන්න.

සිසු උපදෙස්

- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම මත කටයුතු කරන්න.
- කණ්ඩායමේ සියලු සාමාජිකයන්ගේ දායකත්වය පැවරුම සකස් කිරීමට යොදා ගන්න.
- කණ්ඩායමේ නිර්මාණශීලීත්වය මතුවන ආකාරයට පැවරුම සකස් කරන්න.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේදී වගු හා ප්‍රස්තාර සටහන් භාවිත කරන්න.
- අවශ්‍ය තොරතුරු සියල්ල ඇතුළත් කිරීමට උනන්දු වන්න.
- ගුරුවරයා නියම කරන කාලය තුළ නිමැවුම භාරදෙන්න.

(7) ඇගයීම් නිර්ණායක :

- ප්‍රමාණවත් විෂය කරුණු අන්තර්ගත වීම.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට යොදාගත් වගු හා ප්‍රස්තාර සටහන්වල නිවැරදි භාවය.
- සකස් කරන ලද පැවරුමෙහිදී නිර්මාණශීලීත්වය.
- නියමිත දිනට භාරදීම.
- කණ්ඩායම ලෙස සියලු සාමාජිකයන්ගේ දායකත්වය ඇතිව කටයුතු කිරීම.

(8) ලකුණු පරාසය

- ඉතා හොඳයි 04
- හොඳයි 03
- මධ්‍යස්ථයි 02
- සංවර්ධනය විය යුතුයි 01

ඉගෙනුම්- ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1) ඇගයීම් අවස්ථාව : තුන්වන වාරය - සැලසුම් 5

(2) ආචරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම: 5.1, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, සහ 5.9

(3) සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු
 - සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති
 - ජාතික ආදායමේ වක්‍රීය ප්‍රවාහය
 - නිමැවුම්, වියදම් හා ආදායම් ප්‍රවේශ යටතේ ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම

(4) සැලසුමේ ස්වභාවය: • ක්ෂණික කතා

(5) සැලසුමේ අරමුණ :

- කථන හැකියාව වැඩිදියුණු කර ගනියි.
- සබකෝලය අවම කර ගනියි.
- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු හා සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති විග්‍රහ කරයි.
- ජාතික ගිණුම්කරණය ආශ්‍රිත විවිධ සංකල්ප පැහැදිලි කරයි.
- නිමැවුම්, වියදම් හා ආදායම් ප්‍රවේශ යටතේ ජාතික ගිණුම් සකස් කරයි.

(6) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

- කිරීම සඳහා උපදෙස් : • නිපුණතා මට්ටම 5.7 අවසානයේ දී වාචික ඇගයීමක් (කථනය) සිදුකරන බව, නිපුණතා මට්ටම 5.1 ආරම්භයේ දී ම සිසුන්ට දැනුම් දෙන්න.
- ගුරු උපදෙස් : • ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- පහත සඳහන් මාතෘකා අතුරින් පන්තියේ සිටින සිසුන් සංඛ්‍යාවට සමාන මාතෘකා සංඛ්‍යාවක් එක් එක් නිපුණතා මට්ටම අවසන් කරන දිනයේ දී සියලුම සිසුන්ට ලබාදෙන්න.

නිදසුන්

- සාර්ව ආර්ථික අරමුණු
- සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති
- ජාතික ආදායමේ වක්‍රීය ප්‍රවාහය
- නිමැවුම් ප්‍රවේශය අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම
- ආදායම් ප්‍රවේශය අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම

- වියදම් ප්‍රවේශය අනුව ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීම
- බදු ගණන දෝෂය
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය
- දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය
- ශුද්ධ දේශීය නිෂ්පාදිතය

(මාතෘකා ප්‍රමාණවත් නොවේ නම් නිපුණතාවට අදාළ ව වෙනත් මාතෘකා ඉදිරිපත් කරන්න.)

- පත්තියේ සිසුන් ගණනට ප්‍රමාණවත් මාතෘකා සංඛ්‍යාවක් පමණක් ලබා දෙන්න.
- සෑම මාතෘකාවක් පිළිබඳව ම මිනිත්තු දෙකක් කතා කිරීමට සුදානම් වන ලෙස සිසුනට දන්වන්න.
- කථන ඇගයීම සිදු කරන දිනය නිශ්චිත ව දන්වන්න.
- ඇගයීම් කරන දින එක් එක් සිසුවාට නිශ්චිත ව හිමි වන මාතෘකාව, ඔහු/ඇය කතා කිරීමට විනාඩි (05) පහකට පෙර අහඹු ලෙස තෝරා ගැනීමට සලස්වන්න.
- සිසුවා කතා කරන අතරතුර නිර්ණායකවලට අනුව ලකුණු ලබා දෙන්න.

සිසු උපදෙස්

- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් පිළිපදින්න.
- ගුරුතුමා ලබාදෙන සියලු ම මාතෘකා සඳහා සුදානම් වන්න. නමුත් කතා කිරීමට සිදුවන්නේ එක් මාතෘකාවක් පිළිබඳ ව පමණක් බව සලකන්න.
- ඇගයීම් සිදුවන දිනයේ දී අහඹුව ලබාගත් මාතෘකාව පිළිබඳ ව මිනිත්තු දෙකක කතාවක් පත්තියට ඉදිරිපත් කරන්න.

(7) ඇගයීම් නිර්ණායක :

- මාතෘකාවට අදාළ ව කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම.
- නියමිත කාලය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.
- විෂය කරුණුවල නිවැරදි බව.
- අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී හඬ පාලනය හා අංග වලන ඉදිරිපත් කිරීම.
- කථන ආරම්භයේ දී හා අවසානයේ දී පිළිපැදිය යුතු ආචාර ධර්ම හා පිළිවෙත් පිළිපැදීම.

(8) ලකුණු පරාසය

- ඉතා හොඳයි 04
- හොඳයි 03
- මධ්‍යස්ථයි 02
- සංවර්ධනය විය යුතුය 01

ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ඇගයීම් සැලසුම්

(1) ඇගයීම් අවස්ථාව : කුන්වන වාරය - සැලසුම් 6

(2) ආචරණය කෙරෙන

නිපුණතා මට්ටම : 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, සහ 6.5

(3) සැලසුමට අදාළ

- විෂය සන්ධාරය :
- සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය
 - සමාහාර වියදම් හා ආදායම් ප්‍රවේශය
 - සමාහාර වියදමේ සංරචක
 - සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය
 - සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය වෙනස් වීම
 - සරල ආර්ථිකයක ගුණක ක්‍රියාවලිය
 - සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය
 - විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය

(4) සැලසුමේ ස්වභාවය :

- ප්‍රභේදිකා නිර්මාණය

(5) සැලසුමේ අරමුණ :

- නිශ්චිත පිළිතුරු ලබා ගත හැකි ප්‍රශ්න ගොඩනගයි.
- කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කරයි.
- සමාහාර වියදම් සංරචක හා තීරක විස්තර කරයි.
- සරල ආර්ථික සමතුලිතයක කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.
- සරල ආර්ථිකයක ගුණක ක්‍රියාවලිය විස්තර කරයි.
- සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතයක කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.
- විවෘත ආරම්භයක සමතුලිතයක කොන්දේසි ඉදිරිපත් කරයි.

(6) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක

- කිරීම සඳහා උපදෙස් : නිපුණතා මට්ටම 6.5 අවසානයේ දී ප්‍රභේදිකාවක් නිර්මාණය
- ගුරු උපදෙස් : කළ යුතු බව, නිපුණතා මට්ටම 6.1 ආරම්භයේදීම සිසුන්ට දන්වන්න.
- ඇගයීම් නිර්ණායක පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
 - සිසුන් කණ්ඩායම් හතරකට වෙන්කරන්න.

- සරල ආර්ථිකයක සමතුලිතය, සරල ආර්ථිකයක, සමතුලිත වෙනස්වීම, සංවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය හා විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිතය යන මාතෘකා හතර කණ්ඩායම් අතර අහඹුව බෙදා දෙන්න.
- සෑම කණ්ඩායමක් ම තමාට ලැබුණ මාතෘකාවට අදාළව පහත සඳහන් කොන්දේසි යටතේ ප්‍රහේලිකාවක් නිර්මාණය කළ යුතු බව දන්වන්න.
 - පහළට පද 10ක් හා හරහට පද 10ක් තිබිය යුතු ය.
 - අභිමත පරිදි කොටු දැල සකස් කර ගත හැකි ය.
- ප්‍රහේලිකා පද තම කණ්ඩායමට ලැබුණු මාතෘකාවට සෘජුවම සම්බන්ධ විය යුතුයි.
- ප්‍රහේලිකාව ඉදිරිපත් කළ යුතු දිනට සතියකට පෙර සෑම කණ්ඩායමක ම ප්‍රහේලිකා පද හා ප්‍රහේලිකාව පරික්ෂා කර බලන්න. අවශ්‍ය සංශෝධනය සඳහා උපදෙස් දෙන්න.
- කලින් නියම කරගත් දිනයක දී (කාලච්ඡේද දෙකක දී) ප්‍රහේලිකාව සකස් කළ එක් එක් කණ්ඩායම ලවා එය ඉදිරිපත් කරවන්න.
- අනෙක් කණ්ඩායම ලබා ප්‍රහේලිකාව සම්පූර්ණ කරවන්න. (තරගයක ස්වරූපයෙන් කරවන්න)
- ඇගයීම් නිර්ණායක මත ප්‍රහේලිකාව ඉදිරිපත් කර එක් එක් කණ්ඩායමට ලකුණු පවරන්න.

සිසු උපදෙස්

- ගුරුවරයාගේ උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම අනුව ක්‍රියාකාරකමේ යෙදෙන්න.
- කණ්ඩායමේ සෑම සාමාජිකයෙක් ම ප්‍රහේලිකා පද නිර්මාණය කිරීමට දායක කරගන්න.
- ගුරුතුමා දන්වන දිනයක දී ඒවා ගුරුතුමාට පෙන්වා අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරන්න.
- නිර්මාණාත්මක ව ප්‍රහේලිකාව නිර්මාණය කරන්න.

(7) ඇගයීම් නිර්ණායක :

- ප්‍රහේලිකාවේ පිළිතුරු පද මාතෘකාවට අදාළ වීම.
- අරමුණ ඉටුවන ආකාරයට ප්‍රහේලිකාව නිර්මාණය කර තිබීම.
- ගුරු උපදෙස් පිළිපැදීම හා නියමිත කාලය තුළ කාර්යය ඉටු කිරීම.
- නියමිත පද සංඛ්‍යාව ඇතුළත්වීම.
- නිර්මාණශීලී බව.

(8) ලකුණු පරාසය :

- ඉතා හොඳයි 04
- හොඳයි 03
- මධ්‍යස්ථයි 02
- සංවර්ධනය විය යුතුයි 01

මූලාශ්‍ර :

- (1) අතපත්තු, ඩැනී, ආර්ථික විද්‍යා ප්‍රවේශය 1, 2009
- (2) කිලකරත්න සිරිසේන, ආර්ථික විද්‍යා පදනම, 1996
- (3) දයාරත්න, ඊ., උසස් පෙළ සහ වෘත්තීය විභාග සඳහා ආර්ථික විද්‍යාව, 2006
- (4) ලක්ෂ්මන් ඩබ්.සී., ගුණසේකර එච්.එම්., ආර්ථික විශ්ලේෂණය, 1974
- (5) Lipsey Richard G. and Colin Harbury, First Principles of Economics, 1992
- (6) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - වාර්ෂික වාර්තාව - 2007
- (7) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - වාර්ෂික වාර්තාව - 2008
- (8) සටහන - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමාජ හා ආර්ථික විද්‍යා මාසිකය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව